

NOTULEN VAN DE OPENBARE VERGADERING VAN DE RAAD DER GEMEENTE ZOETERMEER, GEHOUDEN OP WOENSDAG 8 JUNI 2022

Voorzitter: de heer Bezuijen, burgemeester
Secretaris: de heer Blokland, griffier

Aanwezig zijn:

35 leden, te weten: de heren Aiobi en Aptroot, de dames Bakkers en Bink-Winterkamp, de heren Blansjaar, Boerboom en Van den Boomgaard, de dames Bout-Wijngaards, Brouwer-Weemhoff en Van Damme, de heren Duiven en Ekkelenkamp, mevrouw Frinking, de heer Van Gils (vanaf 22.40 uur), mevrouw Haak (vanaf 22.40 uur), de heer Iedema, de dames Kraneveldt-van der Veen, Ter Laak en Van Leeuwen, de heer Markes, de dames Van der Meer en Meijer, de heer Meijroos, de dames Mertens en Meurs-Troch, de heren Mohammadian, Nawijn en Van der Perk (vanaf 22.40 uur), mevrouw Raak, de heren Van Rumpt en Schoonbeek, mevrouw Siegelaer, de heren Van Steenis, Velner en Van der Vlies, de heer Weekenstroo (vanaf 22.40 uur), de dames Van Werkhoven, Wortel-Driessen en Van Yperen

Tevens aanwezig zijn:

9 wethouders, te weten: mevrouw Van Driel (tot agendapunt 7), mevrouw Groeneveld (tot agendapunt 7), de heer Iedema, mevrouw Ter Laak, de heer Paalvast (tot agendapunt 7), mevrouw Van der Meer, mevrouw Mertens, de heer Velzen, de heer Weerwag

Afwezig zijn: de heren Louw, Mooiman, Smitskam en Wareman

AGENDA

1. **Opening en vaststelling agenda**
2. **Spreekrecht**
3. **Mondelinge vragen**
4. **Mededelingen**
5. **Bekrachtiging/opheffing geheimhouding**
6. **Coalitieakkoord gemeente Zoetermeer 2022-2026**
7. **Benoeming wethouders**
 - a. **Vaststelling aantal wethouders en tijdsbestedingsnorm per wethouder**
 - b. **Benoeming wethouders**
 - c. **Installatie wethouders**
8. **Toelating raadsleden:**
9. **Benoeming leden commissies**
 - a. **Werkgeverscommissie**
 - b. **Commissie Klankbordgesprekken burgemeester**
 - c. **Benoeming lid Auditcommissie**
10. **Afscheid wethouders**
11. **Afscheid commissieleden**
12. **Sluiting**

VERSLAG

1. Opening en vaststelling agenda

De **voorzitter**: Dames en heren goedenavond. Van harte welkom op deze extra raadsvergadering en bijzondere raadsvergadering van 8 juni 2022. Ik heet natuurlijk iedereen op de publieke tribune van harte welkom bij deze vergadering en uiteraard ook alle raadsleden van harte welkom. Fijn dat iedereen er vanavond is. Maar dat geldt niet voor iedereen, ik heb een aantal afmeldingen. Bericht van verhindering is ontvangen van de heer Louw van de PvdA, de heer Mooiman en de heer Smitskam van de PVV en de heer Wareman van de PDvZ. Die zijn vanavond niet aanwezig.

Dan gaan we over tot de vaststelling van de agenda. Dat hoort er ook bij, de formele kant. Is er iemand die iets over de agenda kwijt wil? Niet het geval, is er iemand die er stemming wenst over de vaststelling van de agenda? Niet het geval, dan stel ik de agenda vast, dank u wel.

De spreektijden. Ik wil u voorstellen om bij agendapunt 6, het Coalitieakkoord gemeente Zoetermeer 2022-2026, de spreektijd vast te stellen op drie minuten per fractie. De heer Velner heeft verzocht om een minuut extra, dat is wat mij betreft geen probleem. Ik zie dat mijnheer Van den Boomgaard ook een extra minuut wenst?

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Als ik niet hoest en weinig hoeft te drinken zou ik het net aan redden dus twintig seconden langer is het maximum.

De **voorzitter**: Dan mag u die hoest meerekenen, dus dat komt goed, stel ik voor. Nee, iedereen mag hoesten. Ik zie wat mensen die... Ik zal proberen vanavond enige soepelheid te betonen en niet meteen bij de drie minuten af te hameren, maar dat geeft geen vrijbrief, zegt de voorzitter streng, om daar vervolgens maar een loopje mee te nemen. Dat is de andere kant van de medaille, maar ik zal proberen er op een nette manier mee om te gaan.

Iemand die hier stemming over wenst? Niemand? Dan is dat vastgesteld, dank u wel.

2. Spreekrecht

De **voorzitter**: Er hebben zich geen insprekers gemeld dus dit agendapunt kunnen we als afgehandeld beschouwen.

3. Mondelinge vragen

De **voorzitter**: Dan hebben we agendapunt 3. Dat zijn de mondelinge vragen en daar heeft zich ook niemand voor aangemeld. Dat betekent dat ik naar agendapunt 4 kan gaan.

4. Mededelingen

De **voorzitter**: Agendapunt van de mededelingen. Zijn er mededelingen vanuit de raad? Dat is niet het geval. Nog mededelingen vanuit het college? Nou, ik geloof het niet, maar nu daag ik ze uit, ik ga gauw verder.

5. Bekrachtiging/opheffing geheimhouding

De **voorzitter**: Naar agendapunt 5. Maar daar hebben we geen stukken voor vanavond. Dus ook geen Bekrachtiging/opheffing geheimhouding.

6. Coalitieakkoord gemeente Zoetermeer 2022-2026

De **voorzitter**: Dat betekent dat we nu al bij agendapunt 6 aankomen, dat is het Coalitieakkoord gemeente Zoetermeer 2022-2026. Ik heb net al gezegd, drie minuten, met enige marge, zeg ik erbij, en we gaan de spreekvolgorde aanhouden die is gebaseerd op de verkiezingsuitslag dus ik wil als eerste het woord geven aan de VVD. Mevrouw Meijer, gaat uw gang.

Mevrouw **Meijer** (VVD): Voorzitter, dank u wel. Ik zei het afgelopen vrijdag al bij de persconferentie maar ik hecht eraan om het hier nogmaals te benoemen, voor u staat een heel trotse en tevreden fractievoorzitter van de Zoetermeerse VVD. En dat is om twee redenen: de inhoud van ons akkoord, dat we vanavond dus met elkaar gaan bespreken, daar kom ik straks uitgebreid op terug, maar ook vanwege het proces dat we hebben doorlopen. We hebben als zes partijen met verschillend gedachtegoed en verschillende idealen onze krachten weten te bundelen om te doen wat nodig is voor Zoetermeer en de Zoetermeesters. Met respect en begrip voor elkaar, maar zeker ook voor alle partijen die niet bij ons aan tafel zaten. Er is veel gesproken over goede samenwerking binnen de coalitie maar vooral ook als gemeenteraad gezamenlijk.

Er ligt een akkoord voor dat wat ons betreft recht doet aan alle inwoners van onze stad en oplossingsrichtingen geeft voor de uitdagingen die onze stad kent. Een akkoord dat ons gaat helpen uitvoering te geven aan de Visie Zoetermeer 2040. De ruime verdubbeling van het aantal handhavers, iets waar we als Zoetermeerse VVD jaren voor hebben gestreden, heeft eindelijk een plek gekregen in het Zoetermeers beleid. Dat zal enorm gaan helpen bij het veiliger maken van Zoetermeer. En we gaan

daarnaast ook flink bouwen. We beogen minimaal 3000 woningen op te leveren de komende vier jaar, en daarnaast natuurlijk vele bouwplannen te starten. En net als vier jaar geleden, ziet u veelvuldig de term 'wijk-' of zelfs 'buurtgericht', maar anders dan vier jaar geleden hebben we dit nu uitvoeriger met elkaar besproken en uitgedacht en betekenis met elkaar gegeven aan wijkgericht werken, gekoppeld aan Zoetermeer 2040. Bouwen in en aan wijken die draagkrachtig zijn met voldoende voorzieningen die afgestemd zijn op de inwoners van een specifieke buurt of wijk. Wijken waar het openbaar gebied goed onderhouden wordt, het groen goed gebruikt wordt, speeltuinen van hogere kwaliteit zijn en meer uitnodigen tot ontmoeting tussen kinderen. We hebben de ambitie om Huizen van de Wijk te realiseren, een plek waar diverse functies samenkomen, die inwoners van een wijk helpen te leven, te leren, te werken en te ontmoeten. En niet onbelangrijk om te noemen, we gaan echt flink investeren in de stad, en dat zonder de ozb te verhogen. Daar ben ik trots op.

Voorzitter, ik zei het al eerder, deze coalitie is nadrukkelijk met elkaar in zee gegaan onder de noemer 'de hele raad doet ertoe'. Elke uitgebrachte stem telt. We hebben daarom gekozen voor een akkoord op hoofdlijnen, met andere woorden, ruimte voor de invulling van de uitvoering ervan. En daarnaast willen we met een groter potje van de raad de gemeenteraad meer ruimte geven om initiatieven in te kunnen dienen met dekking zodat het gemakkelijker wordt om goede initiatieven van elkaar te steunen.

Tot slot voorzitter, er staat een fantastisch nieuw college te popelen om aan de slag te gaan voor Zoetermeer en ik ben ervan overtuigd dat zij zich voor de volle 100% gaan inzetten voor onze stad en een transparante bestuurscultuur zullen creëren waarbinnen we als raad kunnen werken. Wat de Zoetermeerse VVD betreft, zullen dit akkoord en college de stad de impuls geven die zij verdient en ik sluit graag af met mijn favoriete slogan van de afgelopen maanden 'Zoetermeer blijft goed, wordt beter!' Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel mevrouw Meijer. Ik zie een interruptie van mijnheer Boerboom, gaat uw gang.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Dank u wel voorzitter. Ik ben heel benieuwd, de VVD heeft de afgelopen jaren altijd gezegd 'we moeten bijbouwen', dat zegt u nu ook weer. Tegelijkertijd heeft u de afgelopen jaren altijd de kanttekening gemaakt dat samenspraak daar belemmerend in zou werken. Nu lees ik in het hele coalitieakkoord overal 'we moeten inwoners betrekken, samenspraak' houden. Hoe gaat u nu zorgen dat die bouwprojecten en die 3000 woningen die u wilt, wel gebouwd worden? Heeft u daarover gesproken met elkaar en welke afspraken liggen er daarover?

De **voorzitter**: Dank u wel. Mevrouw Meijer, gaat uw gang.

Mevrouw **Meijer** (VVD): Ja, voorzitter, daar hebben we zeker met elkaar over gesproken en ook in het licht dat u schetst; hoe zorgen we ervoor dat de samenspraak of het inwonersoverleg, zoals we dat eigenlijk in het nieuwe akkoord noemen, goed vormgeven waarbij de verwachtingen ook helder zijn over 'waar kunnen we het met elkaar wel over hebben en waar kunnen we het met elkaar niet over hebben?' Waar ga je over? Zonder dat het proces al te veel vertraagt. En 'vertraagt' is dan misschien ook meteen een naar woord. Als je het van tevoren inbouwt en op goede momenten die inwonersoverleggen organiseert, zou het ook niet tot vertraging hoeven leiden want dan heb je dat in je proces opgenomen.

De **voorzitter**: Mevrouw Kraneveldt, wilt u daar ook op reageren? Nee, dan ga ik eerst nog even terug naar mijnheer Boerboom. gaat uw gang.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Ja, dank u wel voorzitter. Dat klinkt natuurlijk heel mooi maar in de praktijk heb ik de afgelopen jaren heel andere verhalen gehoord van de VVD. Ik hoorde dat u zei 'dat is gewoon niet mogelijk, dat levert vertraging op, dan krijgen we samenspraak dubbelop want aan de achterkant zullen we nog steeds teleurgestelde inwoners hebben'. Hoe gaat u nu... Of heeft u het gewoon geaccepteerd en is dat uitgeruild, dat die bouwprojecten langer gaan duren?

De **voorzitter**: Mevrouw Meijer, gaat uw gang.

Mevrouw **Meijer** (VVD): Ja, dank u wel voorzitter. Daar hebben we niets over uitgeruild want ik denk dat iedereen het met elkaar eens is dat je goed naar inwoners moet luisteren als je iets in hun achtertuin of waar dan ook gaat bouwen. De vraag is alleen: hoe geef je dat vorm, met welke verwachtingen ga je zo'n traject in, op welke manier zorg je dat je niet alleen boze mensen hoort maar ook de men-

sen die misschien wel voor zijn, de zwijgende meerderheid die we wel eens genoemd hebben? Daar hebben we het met elkaar over gehad. We gaan een aantal pilots starten, niet alleen met die bouwtrajecten, we gaan ook met een inwonersberaad starten. Dat gaat op loting en daar gaan we bij het afvalbeleid mee starten. Dus we gaan een aantal nieuwe vormen uitproberen om iedere Zoetermeerder te bereiken en dat is voor ons heel belangrijk.

De voorzitter: Ik ga nu naar mevrouw Kraneveldt en daarna mijnheer Blansjaar. Mevrouw Kraneveldt, gaat uw gang.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Dank u wel voorzitter. Ik hoor de fractievoorzitter van de VVD mooie woorden spreken over ruimte om met de gehele raad, dus ook met de oppositie, een aantal zaken te kunnen regelen in de uitvoering van wat u in het coalitieakkoord heeft opgeschreven. U zei ook iets over ophogen van het potje van de raad. Is die € 150.000,00 extra in het potje van de raad de ruimte voor de coalitie, dat we af en toe ook een cadeautje krijgen, of staat de VVD er ook voor open dat we wezenlijke dingen uit dit coalitieakkoord kunnen bijsturen als we denken dat het nodig is?

De voorzitter: Mevrouw Meijer, gaat uw gang.

Mevrouw **Meijer** (VVD): Het potje ophogen naar € 250.000,00 is meer bedoeld voor initiatieven waar het nu soms lastig is om dekking te vinden, het is bedoeld om dat makkelijker te maken, zodat we ook makkelijker dingen van elkaar kunnen steunen. En daarnaast is het een akkoord op hoofdlijnen dus alle voorstellen die in het coalitieakkoord staan, zullen, zoals u ook gewend bent, nog in de raad voorbijkomen en daar waar er mooie amendementen of moties zijn, daar hebben we het ook aan de onderhandelingsstafel over gehad, moet er ook ruimte zijn voor andere coalities op dat moment.

De voorzitter: Ik ga eerst even naar mijnheer Blansjaar en dan mijnheer Schoonbeek.

De heer **Blansjaar** (PDvZ): Dank u wel voorzitter. Ik wil even mevrouw Meijer bijvallen en mijnheer Boerboom zeggen: als je gaat bouwen en je doet aan samenspraak, kan dat procedures voorkomen dus uiteindelijk kun je veel sneller bouwen als je de mensen er veel vroeger bij betrekt. Dat is ook een beetje de insteek geweest om de samenspraak veel beter te regelen aan de voorkant.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Blansjaar. Ik ga eerst naar mijnheer Schoonbeek en dan weer naar mijnheer Boerboom.

De heer **Schoonbeek** (D66): Dank u wel voorzitter. Ik hoor mevrouw Meijer zeggen, en ik gebruik misschien iets andere woorden, 'er is ruimte om zaken bij te stellen die nu in het coalitieakkoord staan'. We zien ook – en ik zal daar straks in mijn tekst ook op terugkomen – op een aantal punten nagenoeg beloften die u misschien, als we als raad besluiten dat we die belofte niet in meerderheid steunen, dus niet gaat uitvoeren. Is dat correct?

De voorzitter: Mevrouw Meijer.

Mevrouw **Meijer** (VVD): Dat is niet helemaal hoe ik het bedoel. De hoofdlijn die we in het coalitieakkoord hebben beschreven, daar staan we als coalitie ook echt achter. En die zullen we dus ook de komende vier jaar gaan proberen te bewerkstelligen. Maar hoe je bepaalde dingen aanpakt of in welke volgorde, zoals op welke manier of met wie, daar is natuurlijk allemaal nog ruimte die we niet beschreven hebben, waar volop ruimte is om als raad met elkaar over in gesprek te gaan.

De voorzitter: Ik ga nog eerst even naar mijnheer Boerboom, als u het goed vindt, mijnheer Schoonbeek, want u wilde misschien nog reageren op mijnheer Blansjaar.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Ja, maar misschien eerst hierover verdergaand. Over het financiële kader, want dit college geeft structureel miljoenen uit die we als stad op langere termijn niet hebben en dat vind ik allereerst niet echt iets waar de VVD normaal gesproken achterstaat. Maar daarbij de vraag, want dat werd net door de collega's al gevraagd, 'hoe zit het met die ruimte voor oppositie, als u al zover structureel in de min gaat, welke ruimte hebben wij dan nog om financieel andere keuzes te maken?' Of zegt u 'die is er eigenlijk niet en we hebben inderdaad alleen dat potje van de raad'? Want op dit moment zie ik weinig ruimte in dit stuk om nog extra uitgaven te doen.

De **voorzitter**: Mevrouw Meijer, gaat uw gang.

Mevrouw **Meijer** (VVD): Ja voorzitter. Aan de hoofdlijnen die we met elkaar hebben besproken, hebben we geld gekoppeld, maar er zit natuurlijk ook een aantal dingen in potjes, fondsen, hoe je het wilt noemen, het Duurzaamheidsfonds en andere p.m.-potjes die we hebben gemaakt, omdat we ook nog niet precies weten hoe alles eruit gaat zien. Dat moeten we met elkaar de komende vier jaar gaan ontdekken. Daarbinnen zit nog hartstikke veel geld waar de oppositie natuurlijk ook in meestuurt.

De **voorzitter**: Mijnheer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Dank u wel voorzitter. Maar dat vind ik wel iets te makkelijk want dat zijn ook grotendeels middelen die de vorige periode al beschikbaar zijn gesteld en dat zijn geen middelen waar we structureel echt veranderingen mee kunnen aanbrengen in de stad. Dat zijn eenmalige gelden waar we mooie initiatieven mee kunnen starten en eigenlijk dat geld waarvan u zegt 'dat zit in dat potje van de raad', maar om echt structureel impact te kunnen maken in de stad, heeft de oppositie eigenlijk geen geld. Of ziet u daar wel wat mogelijkheden toe?

De **voorzitter**: Mevrouw Meijer.

Mevrouw **Meijer** (VVD): Ik blijf mezelf nu denk ik een beetje herhalen, maar ik denk dat je dat in het licht van die hoofdlijnen moet zien en dat er zeker op een aantal onderwerpen zoals bijvoorbeeld duurzaamheid, dat echt nog heel ruim is opgeschreven en waar ook echt wel een stevig fonds van € 7 miljoen ligt, echt nog flink valt te sturen.

De **voorzitter**: Ik ga nog een keer naar mevrouw Kraneveldt en dan stel ik voor dat we naar de volgende fractie gaan.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Dank u wel voorzitter. Mevrouw Meijer zei 'over het 'hoe' kunnen we meepraten en kunnen we bijsturen met wisselende meerderheden, maar over het 'wat' is er geen ruimte meer om tot andere inzichten te komen'. Begrijp ik dat goed?

De **voorzitter**: Mevrouw Meijer.

Mevrouw **Meijer** (VVD): Nou, de hoofdlijnen, als ik dat dan het 'wat' zou moeten noemen, hebben we met elkaar in dit coalitieakkoord afgesproken. Daar zijn we als zes partijen die samen een meerderheid vormen in deze raad op uitgekomen. Dat zou u het 'wat' kunnen noemen. Het staat natuurlijk iedere partij altijd vrij om daar iets van te vinden en daar nieuwe voorstellen voor te doen en dan zullen we dat met elkaar bespreken in de gemeenteraad.

De **voorzitter**: Dank u wel. Ik dank u voor deze inbreng en ik zie geen handen meer, dan stel ik voor dat we nu overgaan naar de fractie van de LHN. Dank u wel mevrouw Meijer, dan geef ik het woord aan mevrouw Van Leeuwen. Gaat uw gang.

Mevrouw **Van Leeuwen** (Lijst Hilbrand Nawijn): Ja, dank u wel voorzitter. Zo'n tachtig uur onderhandelen hebben we er met elkaar opzitten. Het was een intensief proces, maar het was bovenal ook een constructief proces. We hebben heel goed met elkaar gekeken naar 'wat hebben we nodig voor de stad, wat wil ook de oppositie, wat wil deze beoogde coalitie?' Dat is uiteindelijk geland in dit akkoord. Het akkoord dat heet 'Samen doen wat nodig is'. Dat straalt een stukje pragmatiek uit die we ook steeds tijdens het onderhandelingsproces hebben gevoeld. Het akkoord is wat ons betreft overzichtelijk, toegankelijk, in menselijke, normale taal die iedereen kan begrijpen.

De **voorzitter**: Mevrouw Van Leeuwen, mevrouw Kraneveldt met een interruptie.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Dank u wel. Ik werd getriggerd doordat u zei 'we hebben ook gekeken naar wat de oppositie wil'. Maar u heeft ons helemaal niets gevraagd de afgelopen weken.

De **voorzitter**: Mevrouw Van Leeuwen.

Mevrouw **Van Leeuwen** (Lijst Hilbrand Nawijn): Dat klopt, we hebben wel overwogen om dat te doen. We dachten 'als we dat wel doen, vindt u het ongetwijfeld een wassen neus en als we het niet doen,

dan krijg ik deze vraag vanavond in deze raadzaal'. Dus we hebben gekeken naar wat er in uw programma heeft gestaan voor de verkiezingen en wat voor u ook van belang is, zaken als bewoners goed betrekken, hoe we goed gaan bouwen voor deze stad, en dergelijke. We denken dat uw gedachtegoed ons ook wel redelijk bekend is en we zeiden 'door tijdens het onderhandelingsproces de oppositie te vragen om daar inbreng op te hebben, voelen ze zich wellicht niet serieus genoeg genomen'.

De voorzitter: Mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Dat is jammer, maar goed. De vorige keer, bij het vorige college, werden de bewoners bevestigd via een bewonersbijeenkomst. Heeft u enig moment overwogen om uw conceptcoalitieakkoord aan de bewoners voor te leggen? Want dat u dan niet met oppositie wilt overleggen en dat dat lastig is, begrijp ik, maar misschien hadden de inwoners ook wel iets gevonden van het akkoord.

De voorzitter: Mevrouw Van Leeuwen.

Mevrouw **Van Leeuwen** (Lijst Hilbrand Nawijn): We hebben de afweging gemaakt dat we door het stembokje, waar de inwoners zich hebben uitgesproken dat deze partijen met elkaar aan tafel kunnen zitten, met voldoende mate rechtdoen aan wat de inwoners ook willen.

De voorzitter: Gaat u verder.

Mevrouw **Van Leeuwen** (Lijst Hilbrand Nawijn): Dank u wel. Het is een akkoord dat ook ruimte laat en dat hebben we heel bewust met elkaar gewild. Zoals zojuist al gezegd door mevrouw Meijer is het een akkoord op hoofdlijnen. Een akkoord waarin andere partijen en ook exclusief deze raad worden uitgenodigd om hun gedachtegoed in te brengen. En niet zozeer, inderdaad, over het 'wat', maar vooral over 'hoe gaan we dingen doen?' Want het 'wat' staat niet zozeer ter discussie want we weten wat de opgave voor deze stad is, we weten dat Buytenwegh iets nodig heeft, we weten dat Meerzicht iets nodig heeft, dus ik denk dat het daarmee ook wel duidelijk is dat we daarmee aan de slag moeten gaan. We hebben met elkaar ook wel knopen doorgehakt, moeilijke beslissingen hebben we niet voor ons uitgeschoven. Bijvoorbeeld de beslissing over het museum, waarover we uiteindelijk besloten hebben dat op een andere manier vorm te gaan geven. Maar we zeggen ook dat we moeten investeren in deze stad en de afgelopen tijd hebben we meermaals in de krant kunnen lezen, en helaas ook kunnen horen in de stad, hoeveel onveilige situaties hier zijn geweest, hoeveel steekincidenten er zijn, hoezeer we ons zorgen maken over de veiligheid in deze stad. En daarom zijn we ontzettend blij dat er extra BOA's komen en dat veiligheid als hoogste prioriteit op de agenda staat.

De voorzitter: Dan ga ik nu wel even er tussendoor, want u doet het allemaal zo snel zonder punt. Mijnheer Boerboom, gaat uw gang.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Dank u wel voorzitter. Ik hoor mevrouw Van Leeuwen zeggen 'we hebben moeilijke keuzes gemaakt', maar behalve het museum kom ik eigenlijk helemaal geen moeilijke keuzes tegen en kom ik eigenlijk tegen dat u meer dan € 10 miljoen structureel tekortkomt in de begroting omdat u geen keuzes heeft durven maken. Welke keuzes heeft u nu nog meer gemaakt behalve het sluiten van Museum De Voorde?

De voorzitter: Mevrouw Van Leeuwen.

Mevrouw **Van Leeuwen** (Lijst Hilbrand Nawijn): We hebben ook een knoop doorgehakt bijvoorbeeld over De Boerderij, dat die daarnaast wordt gebouwd in de toekomst. Dat is volgens mij ook een besluit dat al ver vooruit werd geschoven en dat hebben we nu wel degelijk genomen. We hebben bedacht dat bepaalde zaken nu structureel gedekt worden, bijvoorbeeld de BOA's, en dat we dat niet steeds voor ons uitschuiven. Dus ik denk dat dit beoogd college heel goed heeft nagedacht over wat de stad nodig heeft en daar ook de juiste dekking voor heeft verzorgd. Waar u naar verwijst, is 2026, als de begroting nog niet sluitend is. Voor komende jaren hebben we ruimte om te investeren en die ruimte benutten we ook en daarnaast moeten we nog afwachten wat de meicirculaire zegt om te kijken wat de effecten zijn voor 2026. Het leek ons voorbarig om daar nu op te anticiperen en op het moment dat dat nodig is zullen we daar ook de verantwoordelijkheid voor nemen om opnieuw moeilijke besluiten te nemen.

De **voorzitter**: Mijnheer Boerboom wil daar nog op reageren, gaat uw gang.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Dank u wel voorzitter. Waar u het heeft over moeilijke besluiten vind ik dat toch wel een verschil. U zegt 'het museum sluiten we', we maken een harde keuze die de cultuursector diep raakt. Sterker nog, de hele cultuursector komt er bekaaid af bij dit college, er komt geen extra geld bij, wat wel bij sport en evenementen gebeurt. Het geld voor De Boerderij was al gereserveerd tijdens de vorige periode en wordt nu alleen ingezet om op de bestaande locatie De Boerderij te bouwen, maar u doet niets extra's aan cultuur. Dus waar zitten nu die harde keuzes? Is die harde keuze niet ook 'we gaan voor sport en evenementen en cultuur krijgt geen grond in deze stad'?

De **voorzitter**: Mevrouw Van Leeuwen.

Mevrouw **Van Leeuwen** (Lijst Hilbrand Nawijn): Ik vind het jammer als u dat zo weergeeft hier in deze raadzaal. Allereerst hebben we gezegd 'er zijn inderdaad belangrijke evenementen in de stad, maar die maken ook zeker onderdeel uit van onze cultuur. Van de cultuur en de traditie die bij deze stad hoort'. Daarnaast hebben we gezegd dat het Videogamemuseum een ongelooflijk succes is gebleken in de afgelopen jaren. Daarvan hebben we ook gezegd 'daar gaan we structureel mee verder aan de slag'. Dus u schetst hier een beeld dat eigenlijk geen recht doet aan het akkoord. Ik weet niet welk belang u daarmee dient.

De **voorzitter**: Ik ga eerst naar mevrouw Van Damme en dan... Want u heeft al aardig wat interrupties gehad en dat mag natuurlijk, maar u heeft ook straks uw termijn nog. Mevrouw Van Damme eerst en dan ga ik nog terug naar mijnheer Boerboom.

Mevrouw **Van Damme** (SP): Dank u wel voorzitter. Ik hoor u zeggen 'we gaan voor meer BOA's'. Praten we dan over het geld waar we voor gaan, voor meer BOA's of hebben we al meer BOA's? En zo nee, wanneer komen er meer BOA's, gezien het probleem landelijk dat er veel te weinig personeel is?

De **voorzitter**: Mevrouw Van Leeuwen.

Mevrouw **Van Leeuwen** (Lijst Hilbrand Nawijn): We zullen daarin een onderscheid moeten maken tussen de politie en de BOA's. Allereerst heeft dit college ook gezegd 'we blijven onverminderd ons best doen om extra agenten in Zoetermeer te krijgen', maar daar gaan we helaas niet over. De burgemeester ook niet want dan zou hij dat ongetwijfeld ook willen, maar we kunnen er wel toe besluiten om extra BOA's in de stad neer te zetten. We hebben dat onlangs, de laatste jaren, vaak incidenteel gedekt en we hebben nu gezegd 'er moet gewoon structurele dekking zijn om te zorgen dat we flink investeren in de veiligheid in deze stad'. Die mensen kunnen we ook nog krijgen, we zorgen dat ze goed uitgerust zijn en dat ze zich uiteindelijk goed kunnen wapenen tegen de ontwikkelingen die er zijn, met de terreur onder de jongeren, die steeds meer toeneemt en dergelijke ontwikkelingen. Dus er wordt behoorlijk geïnvesteerd in veiligheid, dat is wel nieuw.

De **voorzitter**: Mijnheer Boerboom nog?

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Kort voorzitter, om af te ronden. Wat u eigenlijk doet, is het geld van Museum De Voorde naar het nieuwe Videogamemuseum schuiven, maar effectief komt er geen geld bij op cultuur waar u wel fors de portemonnee trekt op een heleboel andere zaken. Daarmee denk ik dat u bij de groei van de stad cultuur tekortdoet.

De **voorzitter**: Mevrouw Van Leeuwen.

Mevrouw **Van Leeuwen** (Lijst Hilbrand Nawijn): Ik vind het jammer dat u het zo zegt, maar dan val ik ook in herhaling. De Boerderij wordt daar nieuw gebouwd, dat is een enorme investering. De afgelopen jaren hebben we op allerlei plekken in de stad in cultuur geïnvesteerd en u doet nu net of de sport wordt bevoordeeld ten opzichte van cultuur. We hebben hier gewoon heel veel mensen in de stad die willen sporten voor wie geen sportzaal beschikbaar is. Tegelijkertijd staan er gewoon musea leeg dus dan moet je soms een keuze maken waar je de meeste mensen mee bedient.

De **voorzitter**: Mijnheer Schoonbeek, gaat uw gang.

De heer **Schoonbeek** (D66): Voorzitter, ik had bedacht om het in mijn eigen spreektekst te memo-

renen maar De Boerderij komt nu zes keer voorbij dus we hebben zo ongeveer een heel boerenland vol staan, maar daar heb ik wel een dingetje als ik ook naar de financiën kijk. De Boerderij heeft voor de exploitatie € 2 miljoen per jaar nodig. Die zie ik nergens terug in het hele financiële deel. Dus volgens mij geeft dat een beetje het gevoel blij te worden gemaakt met een dode mus. Ik verwijt niemand iets, maar hoe gaan we dat zo dekken dat De Boerderij ook daadwerkelijk in nieuwbouw kan komen en dat de exploitatie ook rond is en dat we niet zeggen 'je mag nieuwbouw gaan doen, maar die exploitatie, daar moeten we nog even naar kijken...' Is daar over nagedacht?

De voorzitter: Mevrouw Van Leeuwen.

Mevrouw Van Leeuwen (Lijst Hilbrand Nawijn): Ik kan u daar in detail nu niet een antwoord op geven. U heeft het ongetwijfeld veel beter uitgezocht dan ik dat heb op dit moment hier, maar het kan natuurlijk niet zo zijn dat we iets gaan bouwen dat uiteindelijk niet geëxploiteerd kan worden want het lijkt me dat dat gewoon bij elkaar hoort en dat we daarover met elkaar goed in gesprek moeten. De sky is niet de limit maar natuurlijk, als je iets ambieert met De Boerderij zul je daar ook geld voor vrij moeten maken.

De voorzitter: Ik stel voor dat u verdergaat met uw betoog, mevrouw Van Leeuwen.

Mevrouw Van Leeuwen (Lijst Hilbrand Nawijn): Dank u wel voorzitter. Verder hebben we ook gezegd 'er zijn zo veel ondernemers in de stad die zulke mooie dingen voor de stad doen, hoe fijn zou het ook zijn als we als gemeente kijken welke mogelijkheden we hebben om deze ondernemers dan ook een streepje voor te geven op het moment dat we zelf wat gaan investeren?'

Wat wij willen, is vooral samen met de stad. Vooral ook met de jongeren. We hebben er veel klachten over gehad dat er voor hen in de stad te weinig te doen is. Een eerste initiatief dat we heel graag willen ondersteunen is een skatebaan, om te kijken of die ook mogelijk is in deze stad.

Dan de ambitie voor Huizen van de Wijk. We zien dat dat saamhorigheid brengt in de wijken en dat het mensen bij elkaar brengt. Dat je daar elkaar kunt ontmoeten en dat je met elkaar kunt eten. Ook daarin gaan we investeren, in wijken en buurten waar we trots op kunnen zijn.

We pakken het parkeren aan. Een doorn in het oog van vele inwoners in Zoetermeer, al jaren, of je nu in Meerzicht woont of in Buytenwegh, we gaan ermee aan de slag. Onlangs hebben we in deze raadzaal nog heel uitgebreid gesproken over laadpalen maar ook daarvan hebben we gezegd 'we gaan zorgen dat we een duurzame stad zijn' en dat betekent dat we elektrisch laden ook echt gaan bevorderen en mogelijk maken.

Maar ook vinden we het belangrijk dat alle inwoners die hier opgroeien, jonge kinderen, een zwemdiploma halen. Te vaak zien we nog dat het voor kinderen, ook vanuit andere culturen, niet vanzelfsprekend is dat te doen. Daar gaan we mee aan de slag.

De voorzitter: Mevrouw Van Leeuwen. Een interruptie van mijnheer Van den Boomgaard.

De heer Van den Boomgaard (FVD): Parkeren, dat is een van mijn favoriete onderwerpen, zegd. 'We gaan ermee aan de slag', betekent dat dat de parkeernorm omlaaggaat of dat die omhooggaat? Welke toezegging doet u eigenlijk wat de parkeernorm betreft? En de vervolgvraag daarop die ik ook meteen stel, heeft te maken met de laadpalen. Als er dus meer laadpalen worden gegeven voor bijvoorbeeld privéwoningen, dan beperkt dat het aantal parkeerplaatsen voor reguliere auto's. Wordt daar ook rekening mee gehouden in de normering?

De voorzitter: Mevrouw Van Leeuwen.

Mevrouw Van Leeuwen (Lijst Hilbrand Nawijn): U stelt twee keer een vraag over normering. Allereerst denk ik niet dat je in z'n algemeenheid over een parkeernorm moet spreken. Het akkoord zegt dan 'samen doen wat nodig is'. Als u in Meerzicht woont, in de Bergenbuurt, dan kunt u echt helemaal nergens parkeren, maar als we straks midden in de stad een hoge toren neerzetten, dan trekt dat een heel ander publiek waarvoor wellicht een heel andere norm noodzakelijk is. Dus we gaan gewoon kijken waar de behoefte in de stad ligt en we gaan daarop anticiperen. We weten waar er nu al echt knelpunten zijn en die willen we oplossen.

En als u het heeft over uw tweede punt... U wilde al interrumperen? Ik laat het aan de voorzitter.

De voorzitter: Ja, maar gaat u maar door, mevrouw Van Leeuwen.

Mevrouw **Van Leeuwen** (Lijst Hilbrand Nawijn): Wat betreft de laadpalen, er komen gewoon steeds meer elektrische auto's en die moeten de gelegenheid krijgen om te kunnen laden en dat onttrekt niet zozeer plekken van anderen want er zullen straks minder plekken voor andere auto's nodig zijn omdat die er veel minder zijn. Dus dat zijn communicerende vaten. We willen natuurlijk kijken wat er voor de particulieren mogelijk is, maar dat moet niet zijn weerslag hebben op een negatieve manier in de wijken. Dus daar zullen we heel zorgvuldig en goed naar moeten kijken, maar we moeten wel aansluiten bij de duurzame ontwikkelingen en we kunnen niet onze ogen sluiten voor het feit dat er nu een ernstig tekort is aan laadpalen.

De **voorzitter**: Mijnheer Van den Boomgaard.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Ik snap dat er dan een transitie moet komen van normale auto's naar elektrische auto's, hartstikke goed. Maar je zit met een tussenperiode en je krijgt dan eigenlijk gewoon parkeerdiscriminatie; heb jij dus een elektrische auto, dan kun je hem kwijt, heb je geen elektrische auto, dan mag je hem daar niet neerzetten omdat die plek uitsluitend voor een elektrische auto bedoeld is. Dus hoe gaat het aanstaande college daar dan mee om?

De **voorzitter**: Mevrouw Van Leeuwen.

Mevrouw **Van Leeuwen** (Lijst Hilbrand Nawijn): Daar heeft het aanstaande college over nagedacht en we zeiden ook 'het is natuurlijk niet de bedoeling dat elektrische auto's parkeerplekken oneindig bezet houden'. Dus we willen bijvoorbeeld ook gaan handhaven op auto's die te lang op zo'n plek staan zodat er wel doorstroming plaatsvindt. Er zijn allerlei technische mogelijkheden voor, daar komen we ongetwijfeld nog mee terug, maar het is niet zo dat we gewoon een knop omzetten en dan het ene probleem oplossen en het andere probleem daarvoor in de plaats maken. Dat gaan we ongetwijfeld gezamenlijk goed doen.

De **voorzitter**: Kort nog, mijnheer Van den Boomgaard.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): De laatste inderdaad, dat is mooi gezegd, dat is iets tegen laadpaalklevers. Dus elektrische auto's die daar gaan staan om altijd te blijven staan. Maar ik heb het over de discriminatie tussen elektrische voertuigen en reguliere voertuigen, dus die niet elektrisch geladen zijn. U geeft dus straks voorkeur aan elektrische auto's die dus wel kunnen parkeren op die plek en gewone auto's niet?

De **voorzitter**: Daar zat geen echte vraag achter. 'Bent u het met mij eens?', dat was de vraag denk ik?

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Ik heb dus nog geen antwoord gekregen op mijn eerste vervolgvraag.

De **voorzitter**: Mevrouw Van Leeuwen.

Mevrouw **Van Leeuwen** (Lijst Hilbrand Nawijn): Uw allereerste vraag ging over hoeveel parkeerruimte we creëren in de stad. We hebben gezegd, daar gaan we naar kijken en dat gaan we uitbreiden. Ik denk dat daar zowel de reguliere auto's als de elektrische auto's mee worden bediend en op het moment dat je een toename ziet van elektrische auto's en een afname van reguliere auto's, dan moet je daar je parkeren op aanpassen. Dat zal dus gewoon met elkaar oplopen. Dus het is niet zo dat het discrimineert, het anticipeert.

Als u het goed vindt voorzitter, ga ik zo door en ga ik afronden. De LHN vindt het heel erg belangrijk dat het ook de komende jaren niet de bedoeling is om de lasten te verhogen. De ozb blijft gelijk. We hebben veel vertrouwen in dit college en het is een pragmatisch college. We hebben zin in vier heel mooie jaren die voor ons liggen. Jaren die we hopen goed in te vullen met de voltallige raad, met de inwoners, met de ambtelijke organisatie en met een ontzettend ambitieus college waar wij als LHN ontzettend veel zin in hebben. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel mevrouw Van Leeuwen voor uw termijn. Dan gaan we over naar de fractie van GroenLinks, de heer Boerboom, gaat uw gang.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Dank voorzitter. Zestig jaar New Town Zoetermeer. Een heuglijk

feit, niet alleen vanwege een jubileumjaar maar vooral vanwege het feit dat Zoetermeer die afgelopen zestig jaar zichzelf continu heeft weten te ontwikkelen, innovatief, toekomstgericht en voor elke inwoner een plek.

GroenLinks moet helaas constateren dat er in het nieuwe coalitieakkoord op veel thema's aan ambities ontbreekt die dit ook voor de komende jaren borgen. Droge voeten en een leefbare stad vormen de basis van een toekomstbestendige stad, maar hierop hebben de formerende partijen nul ambitie. Waar bij energietransitie en op afval nog wat vage termen worden genoemd, zonder dat dit concreet wordt, komen de woorden 'luchtkwaliteit', 'klimaatadaptatie' en 'circulaire economie' totaal niet in het collegeakkoord voor. GroenLinks maakt zich hier grote zorgen om maar helpt het college straks graag ook om hier alsnog met beleid op te komen.

Ook op het andere groene thema, natuur, maakt GroenLinks zich zorgen. Dit college komt niet verder dan enkel wat extra bomen planten. Sterker nog, dit college wil de natuur vooral tot gebruiksgroen maken. Is deze coalitie er enkel voor de inwoners of ook voor dier, natuur en milieu?

Voorzitter, soms zijn de teksten hoopvol, zoals over het toevoegen van extra woningen. Helaas moeten we uit het stuk concluderen dat die wel voor de happy few gaan zijn, want dit college gaat niet zorgen voor een oplossing van de wooncrisis voor mensen die hard een betaalbare woning nodig hebben, sterker nog, deze inwoners die al acht jaar wachten kunnen straks nog eens flink wat extra jaren erbovenop tellen.

De voorzitter: Mijnheer Boerboom, mevrouw Meijer, gaat uw gang.

Mevrouw **Meijer** (VVD): Ja voorzitter, dank u wel. Ik denk dat mijnheer Boerboom het toch echt verkeerd heeft gelezen. We zeggen niet 'we gaan geen sociale huurwoningen meer bouwen en die wachtlijst gaat lekker oplopen'. Ook deze beoogde coalitie ziet de woningnood op alle vormen van wonen, dus ook sociale huur en in absolute aantallen gaat dat zeker toenemen. We gaan daar zeker in bouwen. We gaan alleen wel kijken 'hoe kunnen we elke wijk in Zoetermeer draagkrachtiger maken?' Dat betekent dat je woningen soms ook anders over wijken moet verdelen.

De voorzitter: Mijnheer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Kijk, voorzitter, als dit college vast wil houden aan 27% – dat is voor ons eigenlijk al te weinig – zouden we bij dit college daar al heel blij mee zijn. Maar ik heb mijnheer Nawijn van de week heel andere signalen horen afgeven in het openbaar. Dus laat ik het zo zeggen, op basis van het hele stuk dat hier voorligt en de verhalen die de heer Nawijn heeft afgestoken hebben wij weinig vertrouwen dat die sociale huurwoningen er in grote aantallen gaan komen in de toekomst.

De voorzitter: Mevrouw Meijer en dan mevrouw Van Leeuwen.

Mevrouw **Meijer** (VVD): Dank u wel. We spreken in het akkoord bewust niet meer over percentages omdat die sturen op een manier waarop we niet willen sturen. We willen kijken naar 'wat heeft een wijk nodig, hoe kunnen we een wijk draagkrachtig maken?' Misschien betekent dat wel dat we op een bepaalde plek in een sociaal project 40% sociale huur gaan bouwen omdat er in die wijk nog helemaal geen sociale huur of veel te weinig is. We willen juist af van het zo sturen op die percentages en kijken naar wat nodig is.

De voorzitter: Ik zie mevrouw Kraneveldt op dit onderwerp.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Ja, dan heb ik een interruptie aan mevrouw Meijer. U zegt 'we gaan niet sturen op percentages', maar a. wie bewaakt er dan aan het einde van de rit dat we voldoende woningen hebben gebouwd de komende jaren? En b. in de regio hebben we wel woningmarktafspraken waar we ons aan zullen moeten houden en daar wordt wel degelijk over aantallen en percentages gesproken. Dus u ontkomt daar niet aan. Waarom geeft u niet in zo'n akkoord als dit duidelijkheid geeft over wat mensen die zo lang op een betaalbare woning hebben moeten wachten, van dit college kunnen verwachten?

De voorzitter: Mevrouw Meijer.

Mevrouw **Meijer** (VVD): Dank u wel voorzitter. Het antwoord op de eerste vraag: de gemeenteraad, die gaat dat bewaken, hoeveel woningen we bouwen en of dat voldoende is. De tweede vraag was

waarom we geen duidelijkheid zouden geven, in uw ogen. Volgens mij geven we dat wel, we gaan bouwen wat nodig is, bouwen waar behoefte aan is. Dus ook sociale huur, maar we gaan ons niet vastleggen op 'dat moet in elk project, in elke straat, zoveel procent van iets zijn'. Dat kan wisselen per plek. En de laatste vraag die u stelde ging over de landelijke afspraken. Ja, daar zullen we mee moeten dealen en dan zullen we ook zeker kijken naar hoe de afspraken worden gehandhaafd in omliggende gemeenten omdat wij vooral ook die sociale huur willen bouwen voor Zoetermeerse urgente woningzoekenden en de starters.

De voorzitter: Dank u wel. Ik stel voor terug te gaan naar mijnheer Boerboom want het was zijn termijn. Nee, mevrouw Van Leeuwen hoefde niet meer, dat had ik al gezien. Mijnheer Boerboom.

De heer Boerboom (GroenLinks): Dank u wel voorzitter. Misschien nog kort naar mevrouw Meijer want 'naar behoefte', of 'wat nodig is'...? U weet toch ook dat dat heel subjectief is want wat u nodig vindt is toch iets totaal anders dan dat wij nodig vinden of wat de stad misschien wel nodig heeft? Dat is toch een subjectief iets? Dus hoe gaat u nu hardmaken straks dat we echt zorgen met elkaar dat die betaalbare woningen er komen en die wachtlijsten naar beneden gaan? Want volgens mij is dat knetterhard nodig, ook voor die politieagenten en die mensen in de zorg. Die hebben gewoon echt een woning nodig want de vrije sector is gewoon niet meer te betalen voor hen.

De voorzitter: Mevrouw Meijer.

Mevrouw Meijer (VVD): Over dat laatste zijn mijnheer Boerboom en ik het dan denk ik eens. Er zijn ontzettend veel woningen nodig in alle sectoren en daarom gaan we dus ook voor iedereen bouwen en gaan we per project kijken 'wat is er in deze wijk nodig om deze wijk draagkrachtig te maken?' Hoe kunnen we zorgen dat mensen die willen doorstromen in hun eigen wijk ook daadwerkelijk kunnen doorstromen? Dat betekent dat je in alle segmenten moet bouwen.

De voorzitter: Ik zie de heer Van den Boomgaard. Gaat uw gang.

De heer Van den Boomgaard (FVD): Aan mevrouw Meijer. Er is toch niets makkelijker, als je het per wijk wilt aanpakken, waar ik best achtersta, dan een cumulatief voor Zoetermeer te maken dat dan nog steeds voldoet aan de wensen en past in het potje van de raad, niet zozeer dat wij financieel daarin meedragen, maar u wilt het draagvlak van de raad, dus zo noem ik het dan maar. Dit is een behoorlijk issue, denk ik, voor vele partijen, dat de sociale bouw wel wordt voorzien. Jullie willen draagvlak van ons, dan lijkt het mij een makkelijke toezegging van jullie kant als aanstaande coalitie om dat in ieder geval cumulatief voor Zoetermeer op te geven.

De voorzitter: Mevrouw Meijer.

Mevrouw Meijer (VVD): Ik hoop dat ik uw vraag goed begrijp, u vraagt om toch een percentage te noemen? Ja, ik zie u knikken. Kijk, nogmaals, we hebben bewust die percentages niet besproken en het woord zelfs niet genoemd omdat we het wijk voor wijk willen aanpakken en wijk voor wijk willen kijken 'wat is hier nodig?' Concreet betekent dat dat er in bepaalde wijken misschien juist wel wat sociale huur weg moet, dat er in andere wijken echt wel ruimte is om daar meer sociale huur te bouwen, om die doorstroom in die wijken te creëren. Als dat betekent dat we de komende jaren starten met het bouwen van heel veel sociale huur en later pas wat weghalen en duurdere woningen bouwen, of andersom, dan willen we die vrijheid graag behouden.

De voorzitter: Heel kort nog, mijnheer Van den Boomgaard, want u heeft straks ook nog een termijn. Ik ga eerst naar mijnheer Van den Boomgaard en dan komt u zo aan de beurt.

De heer Van den Boomgaard (FVD): Ik zal het wat korter stellen. Nogmaals, ik snap de aanpak van wijk voor wijk en dat je daarin wilt fluctueren vanwege de behoefte die er per wijk is, maar voor Zoetermeer is dan toch wel een cumulatief aan te dragen in jullie plannen? Om daarmee gehoor te geven, zogezegd, aan het college, aan wat jullie graag als nieuw college willen doen? Dus volgens mij staat het een het ander niet in de weg.

De voorzitter: Mevrouw Meijer nog.

Mevrouw Meijer (VVD): Volgens mij hebben we ook geen percentages nodig om met elkaar vast te

stellen dat het totaal aantal woningen in alle segmenten in deze stad gaat toenemen.

De **voorzitter**: Ik ga naar de heer Velner, gaat uw gang.

De heer **Velner** (SP): Mevrouw Meijer, ik heb een vraag. In het coalitieakkoord staat 'we zorgen voor een gezonde mix van woningen in de wijken en gaan concentraties van sociale huurwoningen in kwetsbare gebieden verminderen'. Dat klinkt heel prachtig maar hoe gaan we dan voorkomen dat er een waterbedefferd ontstaat van de ene naar de andere wijk en dat er vervolgens op een andere plek weer een krachtwijk ontstaat?

De **voorzitter**: Mevrouw Meijer en dan ga ik naar mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Meijer** (VVD): Dank u wel voorzitter. Omdat we, als we dat in bepaalde wijken gaan verminderen, wat nu zo geclusterd zit, we dat niet geclusterd op een andere plek terugzetten. Dan gaan we goed kijken hoe we dat verspreid over de stad op een goede manier kunnen doen.

De **voorzitter**: Mevrouw Kraneveldt, gaat uw gang.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Mevrouw Meijer, hoe moet ik nu begrijpen dat u zegt 'we moeten de draagkracht vergroten in de wijk'? Is dat niet gewoon heel mooie taal voor 'mensen die wat minder verdienen moeten we uit die wijk weren, die komen er dus niet in want ze vergroten de draagkracht niet'? En als u dan geen percentages wilt, waarom heeft u dan bijvoorbeeld in dit akkoord geen ambitie uitgesproken, waar wij al jaren om vragen, om iets te doen aan de wachtlijsten, om daar eens een ambitie op neer te leggen?

De **voorzitter**: Ik ga naar mevrouw Meijer en dan stel ik voor terug te gaan naar mijnheer Boerboom want het is zijn termijn.

Mevrouw **Meijer** (VVD): Ik voel me een beetje een kaper van de termijn van mijnheer Boerboom.

De **voorzitter**: Dat wil ik niet op mijn geweten hebben, maar het debat moet ook een beetje kunnen plaatsvinden dus vandaar dat ik het laat gaan. Mevrouw Meijer en dan gaan we terug naar mijnheer Boerboom.

Mevrouw **Meijer** (VVD): Even denken, de eerste vraag ging over het weren van mensen die minder draagkrachtig zijn in een wijk. Ik vind het jammer dat het een beetje zo geframed wordt want u kent het onderzoek dat hieraan ten grondslag ligt natuurlijk ook en de wijken die nu rood gekleurd zijn. Om die wijk goed in balans te brengen, is het nodig dat je misschien met die woningen schuift en daar een betere balans in aanbrengt. Dat betekent niet dat we die mensen gaan weren uit de stad, maar dat je die clusters gaat openbreken en daar een andere vorm voor kiest.

En het tweede punt was dat we geen ambitie in dit coalitieakkoord hebben opgenomen over het verkorten van de wachtlijsten. Ik verwacht wel dat we met het bouwen van zo veel woningen in al die sectoren die wachtlijsten zeker gaan aanpakken dus misschien is het een mooie uitdaging voor het college om in een volgende perspectiefnota dan wel jaarrekening daar iets over te zeggen.

De **voorzitter**: Dank u wel. Ik ga nu echt terug naar mijnheer Boerboom en vraag of hij verdergaat met zijn termijn.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Dank u wel voorzitter. Ik denk dat we nog vaak over dit thema gaan wisselen met elkaar. Dat denk ik zomaar.

Dan veiligheid, het speerpunt van dit college. GroenLinks moet constateren dat op dit terrein enkel gekeken wordt naar repressie met BOA's, preventief fouilleren, en cameratoezicht. De onderliggende problemen waarom mensen crimineel gedrag vertonen, worden niet aangepakt. GroenLinks roept de coalitiefracties op om te herbezinnen op deze investeringen en een deel hiervan in te zetten voor preventieve maatregelen.

De **voorzitter**: Mijnheer Boerboom, dat roept een reactie op. Mevrouw Van Leeuwen, gaat uw gang.

Mevrouw **Van Leeuwen** (Lijst Hilbrand Nawijn): Ja, want u wordt op uw wenken bediend. Er worden namelijk extra combinatiefunctionarissen ingezet, er zijn IPTA's en die gaan in de wijken met die jon-

geren aan de slag en daar hebben we een intensivering op gedaan. Dus ik denk dat er een heel mooie balans is in dit akkoord tussen repressie en het voorkomen van problemen.

De **voorzitter**: Mijnheer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Voorzitter, ik zal het even in perspectief plaatsen. Ik heb de bedragen voor de komende vier jaar opgeteld en dan moet ik constateren dat in de preventieve maatregelen die u noemt een kleine € 1,5 miljoen wordt geïnvesteerd en op repressieve maatregelen ruim € 10 miljoen. Dan denk ik toch, volgens mij is die verhouding totaal scheef en niet zoals wij die voor ogen hebben.

De **voorzitter**: Mevrouw Van Leeuwen.

Mevrouw **Van Leeuwen** (Lijst Hilbrand Nawijn): Ongetwijfeld dat we daar nog over in debat gaan, maar u heeft bijvoorbeeld ook de leerplicht teruggezien waar we een veel prominentere rol voor hebben, ook om vroeg te kunnen signaleren en ernstige problemen te kunnen voorkomen. Ook als je kijkt naar de hele jeugdaanpak en het intensiveren van beleid waar het gaat om extra faciliteiten voor jongeren, ik noemde net al even de skatebaan en dergelijke, denk ik dat er een mooie balans is en ik ben alleen benieuwd of u ook bereid bent om er op die manier naar te kijken.

De **voorzitter**: Mijnheer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Voorzitter, volgens mij gaan we ook op dit thema nog veel leuke debatten hebben met elkaar en komen we daar nog verder over te spreken maar voorlopig ziet mijn fractie echt wel disbalans in dit akkoord op dit thema.

De **voorzitter**: Mijnheer Boerboom, mevrouw Meijer wil daar ook op reageren. Gaat uw gang.

Mevrouw **Meijer** (VVD): Dank u wel voorzitter, ik ben ook een beetje verbaasd dat u het doet lijken of BOA's alleen maar voor de repressie zijn en niet ook juist voor de preventie. Daarnaast denk ik 'ja, we geven veel geld uit aan repressie, maar heeft u de kranten de afgelopen maanden, jaren gelezen?' Ik denk dat het ook heel hard nodig is. Bent u dat met mij eens?

De **voorzitter**: Mijnheer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Maar dat is, denk ik precies het verhaal. We zien allemaal die verhalen in de kranten en wat u doet, is aan de achterkant repressieve maatregelen inzetten om dat aan te pakken, om daartegen op te treden. Wat wij juist willen, is die onderliggende problemen oppakken om te voorkomen dat we in dit soort situaties terechtkomen. Volgens mij is dat juist die discussie, dat wij zeggen 'zorg dat je aan die voorkant die problemen oplost, dan komen we niet in die situaties'.

De **voorzitter**: Mevrouw Meijer en dan mevrouw Van Leeuwen.

Mevrouw **Meijer** (VVD): Ik zal het kort houden voorzitter. Volgens mij doen we echt beide en hebben we dat ook echt uitvoerig met elkaar altijd zo besproken en ook in deze raad.

De **voorzitter**: Mevrouw Van Leeuwen ook nog op dit punt dan kan mijnheer Boerboom dat ook meenemen.

Mevrouw **Van Leeuwen** (Lijst Hilbrand Nawijn): Ja want ik ben wel even nieuwsgierig want het is zo'n open deur 'doe ook iets aan die voorkant'. Dan denk ik 'overschrijdingen op jeugd, weet ik hoeveel, intensivering, zoals ik al zei, combinatiefunctionaris en dergelijke', wat wilt u dan eigenlijk?

De **voorzitter**: Mijnheer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Nou voorzitter, misschien is een van de grootste uitdagingen in deze tijd – en daar zijn we als gemeente natuurlijk niet geheel verantwoordelijk want daar hebben we ook een opdracht met het rijk – de GGZ-problematiek die de afgelopen jaren door allerlei bezuinigingen bij het rijk, maar ook doordat we zelf als gemeente aan de WMO-kant flink gesneden hebben, toch echt wel uit de klauwen gelopen is. Volgens mij ligt er echt een uitdaging met elkaar om te zorgen

dat we dat bijvoorbeeld gaan aanpakken.

De **voorzitter**: Dank u wel. Ik stel voor dat u verder gaat.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Voorzitter, het grootste kind van de rekening is de cultuursector. Waar sport en evenementen een investering krijgen, komt er bij cultuur niets bij. Overigens zijn we niet tegen die investeringen in sport en evenementen, maar cultuur had er ook echt wel een tandje bij mogen krijgen. Sterker nog, het Museum De Voorde wordt als enige museum in Zoetermeer gesloten. Voorzitter, GroenLinks zal hier de komende jaren stevig tegen ageren en zal op korte termijn al met een agenderingsverzoek komen.

Gelukkig zijn er ook dingen waar GroenLinks positief over is. Het niet bezuinigen op jeugdzorg, meer ruimte voor inspraak bij inwoners en het toegankelijk maken van de stad zien we positief tegemoet. Wel zal het een flinke klus worden om op deze thema's echt stappen te zetten. GroenLinks denkt graag mee.

Dan de financiën. Dit college trekt structureel meer dan € 10 miljoen uit. Het geeft gratis bier weg terwijl de stad dit geld niet heeft. De coalitiepartijen stellen moeilijke keuzes duidelijk uit en we zijn erg benieuwd welk verhaal de partijen naar de stad hebben richting de toekomst als bezuinigingen onvermijdelijk zijn.

De **voorzitter**: Mevrouw Meijer, gaat uw gang.

Mevrouw **Meijer** (VVD): Ja, voorzitter, ik snap helemaal dat mijnheer Boerboom dit inbrengt en daar ben ik ook best blij mee eigenlijk want daar hebben we het echt heel lang met elkaar over gehad; gaan we nu bezuinigen, gaan we de stad nog verder uitkleden, zodat er helemaal niets meer van Zoetermeer overblijft? En als gevolg dat het rijk dan ook nog denkt 'nou, ze kunnen wel zonder dat geld van ons, prima, dat gaan we dus ook niet meer geven'? We hebben gezegd 'nee, dat gaan we niet doen'. We hebben heel veel incidentele middelen nu en die gaan we gebruiken om de stad de impuls te geven die de stad verdient, maar we hebben ook met elkaar afgesproken 'we gaan natuurlijk niet tot 2026 zitten wachten wat er op ons af gaat komen'. Die thermometer gaat er echt heel snel weer in om te kijken waar we staan en of we moeten bijsturen.

De **voorzitter**: Mijnheer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Voorzitter, ik had dan op zijn minst verwacht dat u een richting had meegegeven, maar een van de dingen die u in dit coalitieakkoord al heeft neergezet, is dat de ozb onbespreekbaar is. Volgens mij is dat iets dat juist wel ook op tafel zou moeten liggen als we met elkaar gaan kijken naar een financieel toekomstbestendige stad.

De **voorzitter**: Heel kort nog, mevrouw Meijer.

Mevrouw **Meijer** (VVD): Ik zal het heel kort houden, voorzitter, ik vind niet dat het rijk kan zeggen 'wij gaan minder geld geven en u gaat het maar lekker als gemeente innen bij uw inwoners'. Dat vind ik gewoon niet terecht en dat gaan we dus ook niet doen.

De **voorzitter**: Mijnheer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Volgens mij vinden we elkaar aan elkaars zijde als we tegen het rijk moeten blijven optreden, maar het gaat er mij om dat dit college heel gericht over meer dan € 10 miljoen structureel keuzes maakt en daar eigenlijk geen andere keuzes of richting tegenover zet, mocht dat nodig zijn. Want u weet ook niet of we dat uiteindelijk van het rijk gaan krijgen. En die keuzes bedoel ik en welke richting we daarin maken. Zo ken ik eigenlijk de VVD niet, dat verbaast me eigenlijk nog het meeste.

De **voorzitter**: Ik stel voor dat u nu verdergaat met uw betoog.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Dank u wel voorzitter, ja ik ga afronden. De samenstelling van de formerende partijen gaf ons veel reden tot zorg en die zijn grotendeels uitgekomen. Desalniettemin hopen we de komende jaren mee te denken over hoe dit college kan bijdragen bij de ontwikkeling van de stad anders dan wat zoethoudertjes uit het extra potje van de raad. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Boerboom, voor uw betoog. Dan gaan we over naar de fractie van de PDvZ, de heer Blansjaar heeft het woord.

De heer **Blansjaar** (PDvZ): Dank u wel, voorzitter. Afgelopen vrijdag heb ik het al een keer gezegd, maar ik doe het nu nog een keertje. Ik wil de informateur en ondersteuning bedanken voor hun toemeloze inzet, waar zij soms tot wanhoop gedreven werden. Ook bedanken we de beleidsambtenaren voor de gehouden presentaties. Deze hebben tot goed inzicht geleid in het reilen en zeilen van de organisatie. Er is een mooi coalitieakkoord uit de onderhandelingen gekomen, die in een prettige sfeer zijn verlopen. Het mooie is dat er drie lokale partijen in deze coalitie gaan zitten. Zoetermeer is een fijne stad om in te wonen en in te werken, we willen graag dat dat zo blijft en dat betekent werk aan de winkel. We zijn blij voor de huidige en toekomstige bewoners van het Entreegebied dat er een onderzoek komt naar de haalbaarheid van een landstunnel over de Afrikaweg. Dit in het belang van het groen, milieu en beperking van fijnstof en geluidsoverlast. Daar heeft u uw extra groen, mijnheer Boerboom.

Tevens zal de verkeersveiligheid worden bevorderd. Alle coalitiepartners waren het erover eens...

De **voorzitter**: Mijnheer Blansjaar, er was eigenlijk niets aan de hand, zeg ik er heel eerlijk bij, maar u dacht 'ik wil een interruptie'. Dat was een beetje de insteek, of niet?

Die gaat u krijgen, mijnheer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Ja kijk, voorzitter, als het zo expliciet wordt gemaakt, dan wil ik het niet laten. Over die tunnel hebben we het in de vorige periode gehad en dat is een idee dat u natuurlijk al langer heeft. Maar stel nu dat uit het onderzoek komt dat die tunnel miljoenen kost, bent u dan ook bereid om die uit te geven en dat groen te investeren, of zegt u dan 'misschien moeten we dat geld beter ergens anders inzetten waar we er veel meer groen mee in de stad kunnen realiseren en echt een impuls aan het groen kunnen geven?'

De **voorzitter**: Mijnheer Blansjaar.

De heer **Blansjaar** (PDvZ): Nou mijnheer Boerboom, het gaat miljoenen kosten, zeker weten, een tunnel zet je niet voor een paar euro neer. Dat kost echt heel veel geld. Maar het belang daarvan is dat je er heel lang plezier van kunt hebben. Het milieu kan er plezier van hebben, de bewoners kunnen er plezier van hebben want je gaat veel beter en prettiger wonen en je hebt minder geluidsoverlast, ga maar kijken bij de Europaweg wat voor ellende daar is. Je kunt het fijnstof beheersen en je kunt de verkeersintensiteit beheersen.

De **voorzitter**: Mijnheer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Volgens mij zal er niemand in de raad zijn die zegt 'dat vinden we een slecht idee', maar ik denk dat we realistisch moeten zijn. Volgens mij kent u de uitkomst van die motie ook nog, financieel gezien is dat gewoon onhaalbaar voor een gemeente als Zoetermeer. Dat is wat ik aangeef. Het gaat om de vraag 'gaan we dat geld nu straks – stel dat het net aan haalbaar blijkt maar dat we meerjarig miljoenen daarvoor in de begroting moeten zetten – daaraan uitgeven of is het toch beter om te kijken hoe we dat geld effectiever inzetten?' Ik ben heel benieuwd hoe u daartegen aankijkt.

De **voorzitter**: Mijnheer Blansjaar.

De heer **Blansjaar** (PDvZ): Dank u wel voorzitter. We gaan kijken naar de haalbaarheid, ook de financiële haalbaarheid. Heel simpel. Dan kan de raad er een oordeel over uitspreken. Dat staat ook in het coalitieakkoord.

De **voorzitter**: Gaat u verder.

De heer **Blansjaar** (PDvZ): Alle coalitiepartners waren het erover eens dat het bewonersoverleg meer aandacht moet krijgen. Wat is er nu zo mooi? Dat wij daarvoor ook nog eens een keer de wethouder mogen leveren. Dit geldt ook voor de afvalverwerking. De coalitie respecteert de uitkomst van het referendum en wil werken aan minder huisafval en restafval en het stimuleren van hergebruik en daarom houden we een inwonerspeiling om meer inzicht te krijgen in wat voor Zoetermeer de beste vorm is voor de restafvalvermindering. Met als uitgangspunt dat per woonvorm wordt gekeken wat de beste

oplossing is.

Het is een mooi akkoord dat ruimte biedt aan alle partijen om samen te doen wat nodig is. Tot zover, voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Blansjaar, voor uw bijdrage. Dan gaan we over naar de fractie van Zó! Zoetermeer, dat is mijnheer Van der Vlies.

De heer **Van der Vlies** (Zó! Zoetermeer): Voorzitter. Zó! Zoetermeer is vanzelfsprekend heel tevreden met het coalitieakkoord. Dat is vanzelfsprekend omdat er een heleboel zaken in staan uit ons verkiezingsprogramma. Ik zal er enkele noemen.

We gaan flink meer handhaven om de leefbaarheid te vergroten. We gaan extra investeren in de strijd tegen ondermijning. We gaan veel meer overleggen met de inwoners van de stad over nieuwe plannen die we hebben met hun buurt en er komen geen kavelpaspoorten meer. We gaan door met het volop bouwen van woningen waarbij we doen wat nodig is om in iedere wijk een mooie mix van koop en huur te krijgen. We gaan hard werken om de wachttijden voor de WMO en de jeugdzorg terug te dringen. We gaan niet alleen de wijkbibliotheken behouden maar ook samen met de stad bekijken waar de Huizen van de Wijk kunnen komen als ontmoetingsplaats met eventueel een bibliotheekfunctie of gelegenheid om samen te eten. We gaan snel aan de slag met de nieuwe behuizing van De Boerderij, naast de huidige locatie en we gaan de toegankelijkheid in de stad verbeteren.

De **voorzitter**: Mijnheer Van der Vlies, een interruptie van mijnheer Schoonbeek en ook van mevrouw Kraneveldt, maar ik begin met mijnheer Schoonbeek. Gaat uw gang.

De heer **Schoonbeek** (D66): Voorzitter, ik hoor mijnheer Van der Vlies zeggen dat we de wijkbibliotheken gaan behouden. Dan heb ik dat gemist en daarvoor mijn excuses, maar als we dit vast als een soort toezegging van het nieuwe college mogen zien, dan ben ik daar heel blij mee. Want dat stuk had ik gemist, maar daar ben ik blij mee, dus dank u wel.

De **voorzitter**: Mevrouw Kraneveldt nog hierover? Dan ga ik eerst naar mijnheer Van der Vlies.

De heer **Van der Vlies** (Zó! Zoetermeer): Voorzitter, dat is natuurlijk geen toezegging van het nieuwe college want ik sta hier als woordvoerder van Zó! Zoetermeer.

De **voorzitter**: Ja. Mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Dank u voorzitter. Een vraagje over die kavelpaspoorten. U zei 'er komen er geen nieuwe meer bij'. Maar wat doen we met de oude, want die zijn er nog wel?

De **voorzitter**: Mijnheer Van der Vlies.

De heer **Van der Vlies** (Zó! Zoetermeer): Ja, dat is een lastige opgave. Ik neem aan dat we als college ook een bepaalde rol hebben en dat je je aan je afspraken moet houden. Dus er zal per project moeten worden bekeken hoe we daarmee omgaan.

De **voorzitter**: Mijnheer Van der Vlies, ik zag meen ik ook mevrouw Brouwer. Gaat uw gang.

Mevrouw **Brouwer** (ChristenUnie-SGP): Dank u wel voorzitter. Ik triggerde even op wat mijnheer Schoonbeek zei over het missen van bibliotheken in de wijk omdat hij graag een toezegging van het college wilde en ik het college ook niet ben, lees ik even voor uit ons eigen werk: 'Samen met de stad onderzoeken we hoe we tot Huizen van de Wijk kunnen komen waar bijvoorbeeld eten mogelijk is, ontmoeten en cultuur een plek hebben en waar studeren mogelijk is en een bibliotheekfunctie is gevestigd.'

De **voorzitter**: Mijnheer Schoonbeek

De heer **Schoonbeek** (D66): Ja voorzitter, dat is precies waar ik straks ook in mijn tekst mee kom, mevrouw Van Yperen liet het me net ook zien en ik heb het hele document uiteraard gescand, 36 keer, op 'wijkbibliotheek', op 'wijk' en op 'bibliotheek'. Dit is een bibliotheekfunctie in een ruimte in de wijk. Ik hoor net van mevrouw Meijer dat we dat echt gaan uitrollen over de hele stad – fantastisch – maar dit kan ook een boekenkast zijn ergens in een wijkrestaurant en dan lees ik het wellicht verkeerd

of interpreteer ik het verkeerd, maar nogmaals, als dit wel de intentie is, dan ben ik daar heel blij mee en dan hoop ik dat we het ook echt zo gaan doen de komende jaren.

De **voorzitter**: Ik zie mevrouw Brouwer en dan wil ik terug naar mijnheer Van der Vlies.

Mevrouw **Brouwer** (ChristenUnie-SGP): Als u zich afvraagt hoe we dingen bedoelen, dan kunt het over het algemeen langs de lat leggen van 'doen wat nodig is' en dat geldt ook hier. Als we in een wijk een bibliotheek nodig hebben, dan komt er in dat Huis van de Wijk een bibliotheek.

De **voorzitter**: Heel kort, mijnheer Schoonbeek, als dat kan.

De heer **Schoonbeek** (D66): Ja, doen wat nodig is... Wellicht vindt u iets anders nodig dan wij nodig vinden dus ik zou het graag wat concreter willen zodat we weten wat we mogen en kunnen beloven, maar daar gaan we de komende jaren blijkbaar nog de ruimte voor krijgen om dat goed door te spreken en dat goed in te vullen. Daar ben ik heel blij mee.

De **voorzitter**: Dat was niet heel kort. Mevrouw Brouwer, iets korter?

Mevrouw **Brouwer** (ChristenUnie-SGP): Dat was precies wat ik bedoelde, ruimte voor de raad.

De **voorzitter**: Ik ga terug naar mijnheer Van der Vlies. Gaat u gewoon verder, mijnheer Van der Vlies.

De heer **Van der Vlies** (Zó! Zoetermeer): Dank u wel voorzitter. Er zijn natuurlijk nog veel meer dingen maar we houden het even hierbij. Overigens is het niet allemaal vrolijkheid. We zijn ons er scherp van bewust dat we als stad wel geld hebben om de komende drie jaar mooie stappen te zetten, maar in 2026 houdt dat op. We zullen als raad en college stevig moeten aandringen bij het rijk dat gemeenten meerjarig moeten kunnen rekenen op voldoende geld. Want als dat niet wordt opgelost, moeten we volgend jaar al weer gaan nadenken over bezuinigingen.

Naast de vele punten in dit akkoord die ook op het verlanglijstje van Zó! Zoetermeer staan, zijn we ook blij met het coalitieakkoord omdat het helder is geschreven. U weet dat Zó! Zoetermeer al jaren aandringt op eenvoudig taalgebruik. Dat is best lastig, maar we hebben met de tekst van dit akkoord laten zien dat het mogelijk is en we hopen dat het nieuwe college daarmee doorgaat.

Voorzitter, we willen de gespreksleider tijdens de formatie, de heer Eenhoorn, hartelijk bedanken voor zijn inzet, wijsheid en vooral zijn politieke gevoel. Daarnaast danken we de uitgebreide ambtelijke ondersteuning, die met elkaar zo ongeveer dag en nacht aan het werk zijn geweest om ons terzijde te staan met alle stukken en informatie.

Tot slot nog een woord over onze kandidaat-wethouder. We hebben, na lang zoeken, Marijke van der Meer bereid gevonden om die rol op zich te nemen. We zijn erg trots dat zij zich de komende jaren in die andere rol wil inzetten voor Zoetermeer. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Van der Vlies. Ik zou graag bij dat gesprek aanwezig zijn geweest. Dan gaan we over naar Zoetermeer Vooruit, mevrouw Meurs.

Mevrouw **Meurs** (Zoetermeer Vooruit): Voorzitter, over het algemeen is Zoetermeer Vooruit blij met de richting die we teruglezen in het voorliggende coalitieakkoord. Niet op alle punten, maar de richting staat ons aan. Maar eigenlijk is dat niet zo verwonderlijk omdat het coalitieakkoord voornamelijk bestaat uit richtingen en vergezichten 'wat willen we bereiken?' Maar als we gaan kijken naar de uitvoering 'wat gaan we doen?', spreekt daar weinig daadkracht en ambitie uit. Zo wordt gesproken over 'we gaan de komende vier jaar minimaal 4000 woningen opleveren'. Maar voor zover wij weten, staan die al op de rol om opgeleverd te worden. Ik kan me niet voorstellen dat het nieuwe college echt geen ambitie heeft om extra woningen op te leveren in de komende vier jaar. En er moeten snel meer flexwoningen komen, maar hoe snel is dan snel, waar dan en hoe doe je dat dan? Was dat niet al een ambitie van het vorige college?

Er wordt gesproken over de beschikbaarheid van een volwaardig ziekenhuis, een omgeving die uitdaagt tot een gezonde leefstijl voor iedereen en we willen slimmer en beter worden in het voorkomen en oplossen van onbeheersbare schulden. Maar nergens staat hoe, en zo kan ik nog wel even doorgaan.

Wat ons onder andere zorgen baart, is niet het feit dat het Stadstheater aangepast moet worden, maar wel dat er geen reservering voor is opgenomen. Dit zou wel weer eens een heel grote uitgave

kunnen worden. En wat het afvaldebacle betreft, vragen we ons af of communicatie voor een bedrag van € 250.000,00 nu echt het verschil gaat maken in het reduceren van het afval.

Een laatste punt dat ik nu hier aan wil halen, voorzitter, is de bedrijfsvoering. In dat hoofdstuk staat veel geschreven over het versnellen en verbeteren van informatie waar ruim € 800.000,00 voor wordt uitgetrokken. Zoetermeer Vooruit hoopt dat er ook een stukje van gebruikt wordt aan betere bereikbaarheid en afspraak=afspraak, een telefoon die aangenomen wordt door een persoon, in plaats van een bandje met eindeloze keuzemenu's, dat je teruggebeld wordt als dat wordt beloofd en dat niet alles gedigitaliseerd wordt. Niet iedereen kan dat, en het is niet in alle situaties wenselijk. Als gemeente zijn we er voor de inwoners en de inwoners zijn mensen met een hart en een gevoel. Laten we dat in al onze beslissingen vooropstellen.

Voorzitter, nogmaals, bijna niemand in de raad kan tegen de richting zijn die voorligt. Over de daadwerkelijke uitvoering en prioritering zullen we het in hopelijk goede debatten nog uitgebreid met elkaar hebben. Het nieuwe college en de inwoners kunnen er in ieder geval van uitgaan dat Zoetermeer Vooruit goed zal letten op de effectiviteit van de aanpassingen en positief kritisch zal deelnemen aan opbouwende debatten vanuit onze bekende stelregel, om met gezond verstand en creativiteit oplossingen te zoeken voor de uitdagingen waar we in een grote stad als Zoetermeer tegenaanlopen, waarbij we de meningen en belangen van de inwoners vooropstellen, met begrip voor de jeugd, respect voor de ouderen en aandacht voor de natuur en gelijke kansen voor iedereen, uitgaande van de mens en niet van de regeltjes, omdat het anders kan.

De voorzitter: Dank u wel mevrouw Meurs, voor uw bijdrage namens Zoetermeer Vooruit. Dan ga ik naar de fractie van D66, dat is mijnheer Schoonbeek. Gaat uw gang.

De heer Schoonbeek (D66): Voorzitter, allereerst en niet meer dan logisch, felicitaties aan de coalitie dat ze tot een voor alle deelnemende partijen tot een bevredigend akkoord zijn gekomen. Met zes partijen is dat geen sinecure. Complimenten daarvoor. Complimenten ook voor de vorm van het akkoord waar het in is gegoten. Beknopt, makkelijk leesbaar en ook een fleurig geheel.

Met wat er in het akkoord staat, kun je het op heel veel punten niet mee oneens zijn, mevrouw Meurs zei het ook al, maar kort gezegd komt het voor mijn fractie neer op – dat heeft u net al een paar keer kunnen horen – open deuren, onduidelijkheid voor ons welke keuzes concreet gemaakt worden en, mijnheer Boerboom zei het ook al, geen meerjarig sluitende begroting. Onze vraag is wel: kan dat laatste? Komen we straks niet onder preventief toezicht van de provincie te staan? Als we op dit moment rekenen op financieel betere tijden is dat, ook gezien de crisis die er mogelijk aan komt, wat mijn fractie betreft, echt weggijken van de realiteit. Oftewel, in het coalitieprogramma staan zeker heel aardige dingen, maar het ontbreekt wat ons betreft aan een concrete en transparante uitwerking en aan structurele dekking hiervoor.

De voorzitter: Mijnheer Schoonbeek, mevrouw Van der Meer.

Mevrouw Van der Meer (Zó! Zoetermeer): Voorzitter, ik heb gemerkt dat bij het inwerken de raad een aantal keer ietwat verkeerd is voorgelicht. We hoeven niet de eerste en de laatste jaren te sluiten. Als we het eerstkomende jaar sluiten, dan maakt het niet uit wat er daarna staat. Dus we komen niet in gevaar onder preventief toezicht te komen. Dat is wel zo in 2025 als 2026 er nog zo uit ziet, maar daar gaan we aan werken.

De voorzitter: Mijnheer Schoonbeek.

De heer Schoonbeek (D66): Dan noteer ik bij deze eerste vraag een nee, voorzitter, dank u wel. En voorzitter, wat staat er over onze grootste uitdaging van de stad, de woningbouw, nu echt in het akkoord? Is het wat de fractievoorzitter van de LHN onlangs zei, dat we gaan voor minder sociale huur in de stad, met als doel dat we minder bewoners van buiten de stad in sociale huur trekken? Hoe verhoudt zich dat dan tot de gemaakte afspraken met de provincie, met de woningbouwcorporatie, met de huurders en met de regiogemeenten? En hoe moeten we het stuk lezen 'we gaan concentraties van sociale huurwoningen in kwetsbare gebieden verminderen'? Wat betekent het nu concreet? We hebben het er net ook over gehad, gaan die gesloopte woningen dan in andere wijken terugkomen? Zijn we überhaupt bereid om deze Zoetermeeders nog te huisvesten en waar dan?

En dan voorzitter, de staat van het klimaat, onze toekomst. Tekenend voor dit collegeakkoord is dat het item duurzaamheid en energietransitie slechts een halve pagina heeft gekregen. Ook hier geldt voor ons – en niet alleen voor ons – 'stilstand is achteruitgang'. Het woord klimaatadaptatie, toch echt wel een onderwerp dat we aandacht moeten geven, wordt in het geheel niet meer genoemd. Ik dacht

echt dat we de aarde ook met deze partijen in de coalitie, op een verantwoorde manier wilden overdragen aan de volgende generaties.

Voorzitter, ten slotte de door ons al eerdergenoemde en ook helaas voorziene kaalslag in het culturele veld, bijvoorbeeld de sluiting van Museum De Voorde. Afgezien van, wat ons betreft, vershraling van het aanbod, vragen we ons af hoe we de volgende zinsnede moeten interpreteren 'de cultuureducatie moet een plek elders in de stad krijgen'. Dat is mooi, maar wie gaat dat dan concreet doen? Waar leggen we die taak neer? Zijn ze daartoe geëquipeerd, hebben ze daar de tijd voor? En hoe gaan we, zoals de inspreker, de heer Van de Bunte gisteren aangaf, voorkomen dat we hiermee ook een tweede zwembad creëren? En de financiële impact van de gemeente? Ik hoop dat die is doorgerekend. Hoe is daar rekening mee gehouden? Als wij de subsidie niet meer geven, hoe gaat het dan met de garantstelling van het bedrag dat het museum nu gebruikt?

Ook op het cultuurvlak, De Boerderij, ik sprak er net al even over. Ze krijgen de mogelijkheid om nieuwbouw te realiseren maar we zien hiervoor gewoon niet het benodigde exploitatiebudget terug. Er is € 2 miljoen nodig per jaar om als je nieuwbouw gaat doen tussen € 25 en € 30 miljoen, de exploitatie dat draaiend te krijgen. Als we dat niet geven, dan wordt het een likje verf en een update van de fietsenstalling en misschien een serre, maar is dat echt wat De Boerderij nu nodig heeft om een toekomstvast situatie te krijgen? Wat beloven we op dit moment aan De Boerderij – en ik zie een interruptie, voorzitter – en aan onze inwoners hiermee?

De **voorzitter**: Ik ga naar mevrouw Brouwer, voor een interruptie en ik kijk ook even naar de tijd. U heeft nog niet gekucht dus wat dat betreft... Mevrouw Brouwer, gaat uw gang.

Mevrouw **Brouwer** (ChristenUnie-SGP): Voorzitter, ik heb bij het voorbereiden van dit debat het coalitieakkoord van de vorige coalitie er even bij gepakt. Ik moet zeggen, de vorige keer was energietransitie en duurzaamheid ook een halve pagina en dat was inclusief afval.

De **voorzitter**: Mijnheer Schoonbeek.

De heer **Schoonbeek** (D66): Dan kan ik een flauwe vraag stellen: ik hoor geen vraag. Maar ik snap wat u bedoelt, ik heb er ook naar gekeken en ik ben ook getipt. De situatie in de wereld en ook in Nederland is wel even anders dan vier jaar geleden. De situatie noopt ons er wel toe, dat geldt ook voor woningbouw en voor allerlei zaken, er nu extra aandacht daaraan te geven.

De **voorzitter**: Mevrouw Brouwer.

Mevrouw **Brouwer** (ChristenUnie-SGP): Voorzitter, daar heeft mijnheer Schoonbeek helemaal gelijk in. Maar wat er in een akkoord staat en hoe lang dat is, is kennelijk dus geen graadmeter voor hoeveel je kunt bereiken.

De **voorzitter**: Mevrouw Meijer? Nee, mijnheer Schoonbeek.

De heer **Schoonbeek** (D66): De coalitie is het eens, heel goed, dat geeft vertrouwen voor de toekomst. Voorzitter, ik rond af, een belofte, bij dezen.

Wij zijn blij met de verhoogde aandacht voor toegankelijkheid, oprecht blij. We zijn blij met meer inspraak voor de bewoners, we zijn ook zeker blij met het weer proberen rond te breien van de Huizen van de Wijk. Daar zijn we erg blij mee, maar D66 is ook opbouwend kritisch. Dat betekent zoals ik ook in het duidingsdebat al aangaf, dat we kritisch blijven kijken naar de voorstellen die leiden tot de stap die wij voorstaan, met een breed cultureel aanbod, met voldoende aandacht voor het klimaat, ik noem het toch nog maar even, met aandacht voor kansengelijkheid, en vooral ook, voorzitter, met beloftes die we ook echt waar kunnen maken. Want alleen dan winnen we het verloren vertrouwen van de inwoners terug. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Schoonbeek voor uw bijdrage. Dan ga ik over naar de PvdA, mevrouw Kraneveldt. Gaat uw gang.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Dank u wel voorzitter. Graag had de PvdA een minder rechts college gezien dan we vandaag gaan beëdigden, met daarin ook een progressieve vertegenwoordiging. Maar we zijn uiteraard sportief genoeg om de nieuwe coalitie en het nieuwe college veel succes te wensen, en wijsheid, om de komende vier jaar goed door te komen, en hen te feliciteren met het voorliggende akkoord. Maar of we ook de inwoners moeten feliciteren, dat is nog de vraag.

Het vorige coalitieakkoord had de naam 'Groene, veilige stad met ambitie', daar stond in ieder geval het woord ambitie nog in. Dit akkoord heet 'Samen doen wat nodig is'. Er spreekt voor ons niet echt uit dat dit college er nu flink tegenaan gaat om alle grote uitdagingen van deze stad met gedurfd beleid te tackelen. Zoetermeer verdient meer dan dat.

Het valt de PvdA op dat we, ondanks de mooie woorden, soms oprecht geen idee hebben waar deze coalitie naartoe wil. We zien de sociaaldemocratische begrippen bestaanszekerheid en kansengelijkheid diverse keren terugkomen en ons rode hart maakt dan natuurlijk een klein sprongetje, maar hoe ziet het college dat voor zich als in de Omgevingsvisie Zoetermeer 2040 staat dat sociale voorzieningen aan het wettelijk minimum worden herijkt, als basisbanen nergens genoemd worden en als de woorden 'inclusiviteit' en 'tegengaan van discriminatie' er niet instaan?

Betaalbaar wonen en duurzaam bouwen werden door veel kiezers als de belangrijkste thema's bij de verkiezingen genoemd.

De voorzitter: Gaat uw gang, mevrouw Van Leeuwen.

Mevrouw Van Leeuwen (Lijst Hilbrand Nawijn): Misschien dat ik een antwoord mag geven op de vraag die wordt gesteld. Waarom staat inclusiviteit er niet in? Waarom staat het tegengaan van discriminatie er niet in? Omdat dit beoogd college heeft gezegd dat dat te vanzelfsprekend is, dat schrijven we niet op.

De voorzitter: Mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw Kraneveldt (PvdA): Dat is jammer want dat zijn toch heel belangrijke dingen die je volgens mij niet vaak genoeg kunt benadrukken en dat had ook in dit coalitieakkoord zeker niet misstaan.

Voorzitter, die twee dingen, bouwen en wonen en duurzaamheid, zijn grote uitdagingen waar we echt ambitieus beleid op moeten voeren. Dit college geeft echter de topprioriteit aan veiligheid waarbij het grotendeels gaat over handhaving, fraude en preventief fouilleren. Sporten en het beheer van de openbare ruimte, op zich niet verkeerd, krijgen eveneens heel veel geld extra, maar wij vinden dat niet in verhouding staan tot de echt grote uitdagingen waar we met elkaar voor staan.

We lezen bij wonen mooie woorden over de toevoeging van kwaliteit, een evenwichtige balans tussen sociale huur, particuliere huur en koop, maar wat betekent dat nou? Hoeveel sociale betaalbare woningen gaat dit college nu echt bouwen voor onze inwoners die al jaren op een wachtlijst staan? Wordt het percentage van 27% gewoon getorpedeerd of gaan we ons wel houden aan alle afspraken die we regionaal en straks ongetwijfeld ook landelijk moeten maken? Voor ons is dat echt onduidelijk, maar we vrezen het ergste.

Het Zoetermeerse Duurzaamheidspact waar van vijf van de zes coalitiepartijen de handtekening onder staat, wordt helemaal niet meer genoemd.

De voorzitter: Mevrouw Kraneveldt, een interruptie van mevrouw Van Leeuwen.

Mevrouw Van Leeuwen (Lijst Hilbrand Nawijn): Met het gevaar dat dit een woondebat wordt, maar volgens mij staat er in het akkoord wel dat we de landelijke richtlijnen gewoon zullen volgen. Dus daar is geen enkele discussie over en ik zou die suggestie hier ook niet willen wekken.

De voorzitter: Mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw Kraneveldt (PvdA): We gaan het zien. Ik hoop het. Ik hoop dat u, tot de landelijke richtlijnen of wetgeving duidelijk worden, in ieder geval niet slecht bezig bent en geen sociale huurwoningen meer bijbouwt want dat zou toch wel heel vreselijk zijn. Dus we moeten het echt gaan zien, maar ik heb er geen vertrouwen in omdat er niet voor niets staat 'geen percentages'. Dat doet mij het ergste vermoeden dat die percentages omlaaggaan. Dat zou ik echt voor onze inwoners heel erg slecht vinden.

De voorzitter: Mevrouw Van Leeuwen.

Mevrouw Van Leeuwen (Lijst Hilbrand Nawijn): Dan voor een laatste maal, er staat overal dat we ons houden aan regionale afspraken. Er komen landelijke richtlijnen, we hebben alleen geen percentages toegevoegd om een stukje maatwerk te kunnen toepassen dat recht doet aan alle inwoners van de stad en het is jammer dat hier steeds een andere suggestie wordt gewekt.

De voorzitter: Mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw Kraneveldt (PvdA): We gaan het zien, mevrouw Van Leeuwen.

Het Duurzaamheidspact, waar toch mooie dingen in staan, wordt nu helemaal niet meer genoemd. We zien nu een halve pagina duurzaamheid tegenover twee pagina's over vrije tijd, maar we lezen niets over luchtkwaliteit, over het Van Tuylpark of over de Plas van Poot bijvoorbeeld.

Met betrekking tot armoede, een belangrijk punt voor ons, gaat het college onderzoeken of we inkomensondersteuning kunnen bieden op basis van besteedbaar inkomen. Wat betekent dat? Gaan we werkende armen helpen? Dan is het prima. Maar gaan we het bij de onderste laag van de mensen weghalen die het al zo moeilijk hebben, dan hebben we een probleem.

Zorg en welzijn, daar zien we goede dingen. Daar zijn we blij mee, maar € 240.000,00 om zorgfraude tegen te gaan, vinden we echt volkomen absurd.

Cultuur wordt in dit akkoord versmald tot vrije tijd, waarbij er alleen voor meer sport en evenementen plaats lijkt te zijn. Als een groeimodel voor sportvoorzieningen kan, waarom dan ook niet voor cultuur? We zijn blij met de subsidie voor het Videogamemuseum, daar hebben we jaren voor gepleit, maar dat met een achteloos zinnetje Museum De Voorde de nek wordt omgedraaid, vinden we buitengewoon treurig en we hopen dat we daar nog iets aan kunnen doen. Een agenderingsverzoek zit in de pijpleiding.

Voorzitter, ik ga afronden. Het college wil meer bomen in de stad. Dat is goed nieuws, daarom heb ik mede namens GroenLinks en D66 een aanmoedigingscadeautje meegenomen vanavond. We bieden samen graag – mijn charmante assistent Yuri komt hem brengen – het nieuwe college deze boom aan, een beuk. Een beuk symboliseert wijsheid. Iedere boom is er een tenslotte, we overhandigen hem graag onder het motto 'niet alleen maar doen wat nodig is, maar de beuk erin'. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel mevrouw Kraneveldt. Dan staat ie daar wel, die beuk. Ik stel voor dat we hem even laten staan, hij wordt straks wel overhandigd denk ik, ik weet nog niet aan wie, maar daar zullen we even naar kijken.

We gaan naar de volgende fractie, dat is de fractie van de SP. De heer Velner.

De heer Velner (SP): Voorzitter, dank u wel. Het zijn prachtige plannen en ambities op papier waarmee we de burger veel dichterbij het beleid brengen. Dat is een prima uitgangspunt maar dat betekent wel dat je je verwachtingen moet managen door aan te geven wat er wel en wat er ook niet kan. Inwoners betrekken bij de woonomgeving is een goed startpunt, maar niet iedereen in onze stad zal geïnteresseerd zijn om daar een bijdrage aan te geven. Gaan we in de wijk enquêtes houden of wordt dit via allerlei organisaties gedaan? Dat geldt ook voor het onderzoek naar effecten van de maatregel, wie wordt daarvoor gevraagd? Of gaat dat weer via een duur inhuurbureau?

We zijn blij met het plan om onze stad te verbeteren op wijkniveau waarbij we gaan starten in Buytenwegh en Meerzicht. Kijken we bij de vraag naar woningen naar het aantal mensen dat ingeschreven staat voor een sociale huurwoning en de inschrijvingsduur, of juist naar de vraag naar koopwoningen? En in welke prijsklasse dan en welke verdeling tussen de verschillende woningtypes heeft het college de komende periode voor ogen? Percentages worden namelijk niet meer genoemd.

De SP neemt afstand van de term 'armoedzaaiers' die de LHN in de campagne gebruikt heeft, want iedereen verdient een plek in onze stad.

Op het gebied van duurzaamheid en energietransitie is er geen sprake van duidelijke keuzes. Hoe zorgen we ervoor dat iedereen die ervoor in aanmerking komt, het ook krijgt? Doen we dat ook wijkgericht?

De voorzitter: Mijnheer Velner, een interruptie van mevrouw Van Leeuwen, gaat uw gang.

Mevrouw Van Leeuwen (Lijst Hilbrand Nawijn): Ik heb er wel wat moeite mee dat er gerefereerd wordt aan een term die door de LHN is gebezigd als 'armoedzaaiers'. Het enige dat we steeds hebben willen aangeven in het debat, is dat er een verband is tussen het gebruik van onze sociale voorzieningen en de woningtypes die je hier bouwt. En op het moment dat je als stad wilt dat je op langere termijn vitaal bent, zul je daar goed naar moeten kijken want anders zakken we met z'n allen door het ijs. Dan kunnen we de jeugdzorg niet meer betalen en dan kunnen we de WMO niet meer betalen en kunnen we geen bieb meer krijgen hier en heeft niemand in deze stad nog waar hij recht op heeft. Als u dan zegt dat wij zeggen 'armoedzaaiers waren we', dan zit u er volstrekt naast.

De voorzitter: De heer Velner.

De heer **Velner** (SP): Dat is dan eerder mijn vertaling van hetgeen u gezegd heeft, door aan te geven dat mensen die een laag inkomen hebben relatief veel meer gebruikmaken van de voorzieningen in onze stad. En dat je dat niet moet willen.

De **voorzitter**: Mevrouw Van Leeuwen.

Mevrouw **Van Leeuwen** (Lijst Hilbrand Nawijn): Ja, dat heb ik niet gezegd, dat staat in het rapport Louter. Dat is een landelijk beeld. Dat zijn kwetsbaardere mensen, die doen een groter beroep op onze voorzieningen. Als je dan kijkt naar de regio die eigenlijk allerlei mooie vrijstaande huizen bouwt en vervolgens de ellende in Zoetermeer dropt, waar wij mee te kampen hebben, waardoor we onze mensen die recht op zorg hebben dat niet meer kunnen bieden op de lange termijn, zou het heel asociaal zijn om met dat beleid door te gaan.

De **voorzitter**: Mijnheer Velner.

De heer **Velner** (SP): Dat betekent dus dat je veel meer werk moet maken van woningafspraken binnen de regio afhechten. Maar dat gebeurt nu ook veel te weinig.

De **voorzitter**: Gaat u verder mijnheer Velner.

De heer **Velner** (SP): Op het gebied van duurzaamheid en energietransitie is er geen sprake van duidelijke keuzes. Hoe zorgen we ervoor dat iedereen die ervoor in aanmerking komt, het ook krijgt? Doen we dat inderdaad wijkgericht?

Veiligheid wordt een steeds belangrijker onderwerp in onze stad. Veel daarvan hangt af van het gevoel dat inwoners daarbij hebben. Je ziet steeds vaker artikelen in de krant van inwoners die vinden dat het fout gaat in hun wijk. De reflex van het beoogde college is dan ook om meer repressief op te gaan treden door meer BOA's en cameratoezicht in te zetten. Dat vinden wij een slechte ontwikkeling. We zien meer in de inzet van extra politieagenten, ook al gaan we daar niet over. Zijn er straks nog wel genoeg mensen om al die beelden uit te lezen? Daarnaast moet er veel meer oog zijn voor preventie, dat er nu veel te weinig is. Jongeren bijvoorbeeld moeten een plek krijgen waar ze naartoe kunnen in onze stad, voor hen is er nu veel te weinig.

Prachtig dat de marktwerking uit de zorg gaat, een initiatief waar we als SP erg blij van worden. Op welke wijze wordt dat straks ingevuld? Jeugdzorg is een aandachtspunt voor de begroting en dat zal het nog lang blijven. In het akkoord wordt er niet gedetailleerd op ingegaan, behalve dan dat we afgaan op regionale afspraken zodat de jeugdzorg verbeterd zal kunnen worden. Wat de SP betreft, moeten de grote winsten binnen de jeugdzorg teruggedrongen worden, zonder dat het gevolgen heeft voor het aanbod dat jongeren kunnen krijgen.

De **voorzitter**: Een interruptie van mevrouw Van der Meer.

Mevrouw **Van der Meer** (Zó! Zoetermeer): Voorzitter, over de jeugdzorg kunnen we natuurlijk nog niet heel veel vertellen. We zagen gisteren al weer nieuwe dingen die het rijk en de VNG aan het afspreken zijn, maar een van de dingen die we hebben gedaan, is dat we iets van € 250.000,00 apart hebben gezet om te zorgen dat we kunnen gaan werken volgens de Leeragenda Sociaal Domein zodat we als we het niet via de gewone regels gaan doen op het moment dat we echt gaan doen wat nodig is – dus als dat niet precies jeugdzorg is, maar bijvoorbeeld ondersteuning bij schulden of wat dan ook – we daar gewoon geld voor hebben om dat te doen. Dus dat is een van de dingen waarmee we proberen om het tij te keren.

De **voorzitter**: De heer Velner.

De heer **Velner** (SP): Dank u wel. Ik heb verder geen vraag gehoord, dus ik ga verder.

Dan nu iets over vrije tijd, allereerst het zwembad. Wanneer gaat dit open en krijgt het een toegangsprijs die voor iedereen betaalbaar zal zijn?

Cultuur is vervolgens een ondergeschoven kindje in dit akkoord. Geen concrete financiële plannen voor De Boerderij en Casa. Het Videogamemuseum daarentegen is verzekerd van een structurele subsidie, wat echter volledig ten koste gaat van Museum De Voorde. Maar vervolgens gaan we wel extra inzetten op citymarketing, waarvan de effectiviteit volgens ons nooit is aangetoond. Zeker niet als dat binnen elke gemeente in Nederland verder ook gebruikt wordt. We zien liever dat dat wordt afgeschaald en dat het wordt gebruikt voor het museum.

We hebben het in onze stad vaak over hoe we de jongeren kunnen behouden voor onze stad. Dat zou kunnen met goede OV-verbindingen naar uitgaansgelegenheden in bijvoorbeeld Den Haag en Leiden die ook 's nachts blijven rijden, en dan met name in het weekend. Maar ja, die zijn allemaal uit de dienstregeling verdwenen van respectievelijk de HTM en Arriva.

Ten slotte voorzitter, als ik kijk naar de wijze waarop het college de financiering rond krijgt, wordt er een flink beroep gedaan op de reserve Vrij inzetbaar. Van die ruimte wordt nu ruim 83,5% ingezet binnen deze begroting. Dat is wel een flinke hypotheek nemen op de toekomst, zeker met het financieringsravin dat nu verwacht wordt in 2026. Hoe zal het college daarop voorbereid zijn? Is dan de ozb de enige knop waar we nog aan kunnen draaien?

Tot zover onze bijdrage en we zullen als SP het college kritisch blijven volgen.

De voorzitter: Dank u wel voor uw bijdrage. Dan ga ik over naar de fractie van het CDA. Dat is mevrouw Ter Laak. Gaat uw gang.

Mevrouw Ter Laak (CDA): Dank u wel voorzitter. Geachte aanwezigen, beste raadsleden. De afgelopen weken hebben VVD, LHN, PDvZ, Zó! Zoetermeer, ChristenUnie-SGP en CDA op voordracht van de verkenner, Sander Dekker, hard gewerkt. En juist vandaag ontvingen we een verschrikkelijk bericht dat hij ernstig ten val is gekomen, daar willen toch wel even ons medeleven bij uitspreken.

We hebben hard gewerkt en we zijn gekomen tot een aansprekend en duidelijk programma dat heel duidelijk, heel dicht bij de Zoetermeerders staat. We hebben gewerkt vanuit onderling vertrouwen en vanuit de wens elkaar iets te gunnen en vanuit de wens rekening te houden met andere partijen die niet aan tafel zaten. Er is een akkoord tot stand gekomen dat recht doet aan de stad. Een coalitieakkoord dat past bij de CDA-speerpunten van de verkiezingsprogramma. Een leefbare, veilige, schone wijk. En prioriteiten geven aan de belangen van gewone mensen. Dus pakt deze coalitie criminaliteit aan en investeren we de komende tijd flink in veiligheid; meer BOA's, maar ook meer Buurtwerk en ook steun, juist steun, in jongeren die aan hun toekomst willen bouwen met een opleiding, met werk. En dus pakt deze coalitie verloedering aan en investeren we in een schone stad, meer geld voor groenonderhoud. We willen dat de stad er netjes uitziet.

De voorzitter: Ik zie een interruptie van mijnheer Boerboom. Gaat uw gang.

De heer Boerboom (GroenLinks): Dank u wel voorzitter. Ik ga ook aan u de vraag stellen over de balans tussen repressie en preventie want als ik naar dit akkoord kijk, dan zie ik zo'n € 10 miljoen in repressieve maatregelen, voornamelijk in extra BOA's, maar ook aanpak ondermijning en dat soort zaken wordt gestoken. En aan de andere kant, als het gaat om de preventieve maatregelen, zie ik IPTA's, daar komen er net aan twee bij, die we nu hebben blijven, en er komen twee jongerenwerkers die we ook al hadden. Dus hoe is die balans met elkaar te vergelijken, dat we aan de ene kant € 1,5 miljoen investeren in preventieve maatregelen en aan de andere kant € 10 miljoen in repressieve maatregelen? Is dat de balans die het CDA voor ogen heeft?

De voorzitter: Mevrouw Ter Laak, gaat uw gang.

Mevrouw Ter Laak (CDA): Wat het CDA voor ogen heeft, is een veilige stad. U heeft ongetwijfeld de nieuwsberichten van de afgelopen periode ook goed gevolgd en gezien wat er gebeurt in de stad. We hebben echt een probleem in deze stad dus we hebben gewoon meer repressie nodig en streng daar waar moet. Dat zullen we echt moeten doen. En we steunen daar waar kan en dat kan ook met deze begroting. Kijk maar naar de investeringen die we doen op het gebied van jeugdzorg. Kijk naar de manier waarop we willen samenwerken in het Sociaal Domein, om op de bestaanszekerheid en die kansengelijkheid, die positieve gezondheid, echt het verschil te maken. Kijk naar hoe we willen omgaan met onze wijken, waar we willen beginnen met Meerzicht en Buytenwegh, om echt te zorgen dat die goede balans er is met een mix van inwoners.

De voorzitter: Mijnheer Boerboom.

De heer Boerboom (GroenLinks): Kijk voorzitter, het CDA weet ook als geen ander, uiteindelijk gaat het om de financiële middelen die je hebt om iets waar te kunnen maken. En daar zeg ik juist weer tegen u: daar zit die disbalans. Die middelen die we gaan investeren in repressie zijn vele malen hoger, tot wel zeven keer, dan wat we in preventie steken. Dat is waar ik u op aanspreek. Vindt u dat een redelijke balans, of zouden we niet meer in preventieve maatregelen moeten stoppen? Meer jongerenwerkers en dat soort zaken en wat minder BOA's? Nog steeds wel een plus, want ook wij zien dat

daar echt wel iets nodig is, maar de balans zou daar wat ons betreft echt beter in moeten.

De **voorzitter**: Voor ik terugga naar mevrouw Ter Laak, ga ik eerst nog naar mijnheer Van der Vlies.

De heer **Van der Vlies** (Zó! Zoetermeer): Dank u voorzitter, normaal gesproken gunnen we mijnheer Boerboom zijn framing, maar het wordt nu een beetje te gek. Door continu maar te blijven zeggen dat er zo veel geld wordt uitgegeven aan repressie en niet aan preventie. Dat is natuurlijk niet helemaal correct. Ondermijning is natuurlijk ook een vorm van preventie, die BOA's zijn er natuurlijk voor de leefbaarheid, niet zozeer voor de repressie. Het is voor een heel groot deel voor voorkomen van meer ellende en criminaliteit. Dat wilde ik even kwijt.

De **voorzitter**: Mijnheer Boerboom en dan mevrouw Ter Laak.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Voorzitter, volgens mij kijken we daar dan anders tegenaan want ik zie dat we toch echt aan de achterkant problemen aan het oplossen zijn in plaats van aan de voorkant, waar we de mensen echt mee helpen.

De **voorzitter**: Ik ga naar mevrouw Van Leeuwen en dan wil ik echt terug want het is de termijn van het CDA.

Mevrouw **Van Leeuwen** (Lijst Hilbrand Nawijn): Ik wil mijn buurman toch een beetje bijvallen met het gevaar dat hij er echt niet naar wil luisteren, maar een op de zeven kinderen in deze stad heeft een vorm van jeugdhulp. Daar zit ontzettend veel preventie in, daar loopt het gierend uit de klauw qua kosten en vervolgens hebben we dus daarnaast nog als gemeente moeten investeren in extra combinatiefunctionarissen, extra IPTA's, goede leerplicht en dergelijke. Dus gaat u alsjeblieft nu niet suggereren dat er extra geld naar repressie gaat. Met de actualiteit hebben we daar een extra accent moeten leggen, maar kijk even wat er al lang in de begroting zit.

De **voorzitter**: Ik ga naar mevrouw Ter Laak want die was aan haar verhaal bezig. Gaat u verder.

Mevrouw **Ter Laak** (CDA): Ja, dan ga ik toch nog even netjes antwoord geven op de heer Boerboom. Ja, we zijn van mening dat er een goede balans is en dat we goed hebben gekeken wat er aan de hand is in de stad en wat op dit moment nodig is om te doen. Daarbij blijven we zeggen 'streng straffen daar waar moet, daar optreden, en steunen daar waar kan, zodat mensen kansen krijgen en de kanselijkheid groter wordt'.

En daarnaast bouwt deze coalitie aan een thuis voor iedereen. We gaan bouwen. Betaalbare duurzame woningen waarbij we snelle oplossingen als flexwoningen zeker niet gaan schuwen. Woningen die geschikt zijn om in te wonen als je ouder wordt en zorg nodig hebt, maar minstens zo belangrijk is dat we bouwen tegen eenzaamheid en voor die saamhorigheid, met meer sportaccommodaties, goede speel- en chillplekken, ontmoetingsplekken in de wijk waar je samen kunt eten en de ingeslagen weg van inlooppunten in de wijk om die ondersteuning dicht bij huis te houden, houden we vast.

De **voorzitter**: Mijnheer Schoonbeek, gaat uw gang.

De heer **Schoonbeek** (D66): Flexwoningen, hoor ik u zeggen. Is daar al iets concreter over nagedacht? Want die kunnen vrij snel geplaatst worden. Is er al concreet iets bekend wanneer we daarmee gaan starten en wanneer we daar het effect van zien, bijvoorbeeld voor starters op de woningmarkt?

De **voorzitter**: Mevrouw Ter Laak. Gaat uw gang.

Mevrouw **Ter Laak** (CDA): Nee, ik heb geen concrete datum voor u van 'dan staan die flexwoningen er', maar we gaan er zeker mee aan de slag want het is ontzettend belangrijk om die doorstroming op die woningmarkt tot stand te brengen.

Dan die saamhorigheid. Saamhorigheid ontstaat niet vanzelf, daar is inzet, contact en informatie voor nodig. We zijn dan ook trots dat we aan de slag gaan met die proef voor het inwonersberaad waarbij we mensen via loting vragen mee te denken over beleid, zoals bijvoorbeeld het afvalbeleid, zodat we met een gedragen voorstel vanuit saamhorigheid en betrokkenheid kunnen komen, het samen doen wat nodig is.

Het CDA kijkt ernaar uit om samen met u aan de slag te gaan en deze plannen te realiseren.

De **voorzitter**: Een interruptie van mijnheer Boerboom. Gaat uw gang.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Dank u wel voorzitter. Het CDA was een van de partijen die echt een warm pleitbezorger was van het afvalbeleid. We weten allemaal dat de inwoners daar een andere keuze in hebben gemaakt. Als ik nu dit stuk lees, spreekt daar weinig ambitie uit. Wat is de ambitie die het CDA heeft op het afvalbeleid en hoe komt dat terug hier in dit stuk en wat wilt u komende jaren als doelstelling neerleggen qua hoeveelheid restafval die we met elkaar overhouden?

De **voorzitter**: Mevrouw Ter Laak, gaat uw gang.

Mevrouw **Ter Laak** (CDA): Het CDA heeft altijd gezegd 'we moeten deze stad netjes achterlaten voor onze kinderen' en de hoeveelheid restafval die wij produceren is echt aanzienlijk meer dan gemiddeld in Nederland. Dus ik denk dat we daar een heel grote uitdaging hebben. We hebben nu met dit coalitieakkoord gezegd 'we kijken met dat inwonersberaad wat er mogelijk is om dat restafval echt beduidend naar beneden te krijgen'. Dat willen we doen op een manier waarbij we inwoners betrekken en ook daar goed draagvlak hebben om dat echt samen te kunnen doen.

De **voorzitter**: Ik zie eerst mijnheer Boerboom en dan mijnheer Van der Vlies.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Ja, dank u wel voorzitter, maar uiteindelijk zie ik dat ook terugkomen bij andere zaken. Daar zegt u 'we willen wel kaders neerleggen bij de inspraak'. Wat is het kader dat volgens het CDA bij het nieuwe afvalbeleid voor moet liggen, als we met de inwoners in gesprek gaan?

De **voorzitter**: Mevrouw Ter Laak.

Mevrouw **Ter Laak** (CDA): We willen echt aan de slag gaan met dat inwonersberaad. Dus dat we inwoners bijeenzetten door loting en dan met inwoners in gesprek gaan over 'wat zijn de belangen, wat zijn de afwegingen, wat is het probleem en wat komt er allemaal bij kijken?' om dan samen te komen tot welke afwegingen er dan worden gemaakt.

De **voorzitter**: Ik ga naar mijnheer Van der Vlies want die wilde ook het woord.

De heer **Van der Vlies** (Zó! Zoetermeer): Ja voorzitter, dank u, ik wilde nog even terugkomen op de woorden van de heer Boerboom over dat gebrek aan ambitie op het gebied van afval. De hoogste ambitie is natuurlijk dat we luisteren naar de inwoners. In plaats van eigenwijs doorgaan met een plan dat de rest van de inwoners afschiet.

De **voorzitter**: Mijnheer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Kijk voorzitter, natuurlijk moeten we goed luisteren naar die inwoners en moeten we voor draagvlak zorgen, maar we moeten ook het eerlijke verhaal aan die inwoners vertellen en niet gewoon maar vragen, want als we aan inwoners vragen 'wilt u afval scheiden?' dan is iedereen liever lui dan moe. Dus volgens mij moeten we echt wel kaders meegeven, en ambities, en waarom we een bepaalde doelstelling willen bereiken. Dat hoor ik van u niet. U gaat gewoon open de vraag stellen 'wat wilt u met het afvalbeleid?'

De **voorzitter**: Ik zie dat dit veel reacties op levert maar ik wil eigenlijk zo langzamerhand af van... Mijnheer Van den Boomgaard nog?

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Ik wil wel afstand nemen van 'iedereen is liever lui dan moe'. Ik praat niet zo over Zoetermeerse inwoners en ik keur dat echt af.

De **voorzitter**: Ik kijk even rond want dit is geen vraag, dat is even een constatering, maar ik stel even voor dat ik kijk – want u was aan het eind van uw betoog toch, volgens mij? Ja. Dan stel ik voor dit af te ronden, dank u wel mevrouw Ter Laak en dan gaan we over naar de fractie van de ChristenUnie-SGP. Mevrouw Brouwer, gaat uw gang.

Mevrouw **Brouwer** (ChristenUnie-SGP): Geachte voorzitter, geachte collega's. Vandaag is een bijzondere dag. De gemeenteraadsverkiezingen zijn vandaag precies twaalf weken geleden en er ligt

een coalitieakkoord op tafel. En dat onze naam onder het akkoord staat, is iets nieuws en dat luidt, voor ons in ieder geval, een heel nieuwe fase in. We hopen en we verwachten dat het ook voor de gemeenteraad als geheel en voor de stad een heel nieuwe fase zal zijn. Een fase van constructief samenwerken aan praktische oplossingen. Samen doen wat nodig is, deze woorden zingen rond in de bijdragen van zes partijen die onderhandeld hebben en ze zongen ook rond aan de onderhandelings-tafel en wat ons betreft, blijven we dat vier jaar lang zeggen. Samen doen wat nodig is. Daar spreekt urgentie uit en daadkracht.

Wij zijn blij dat er in het akkoord zoveel aandacht is voor de woonwijken. De plek waar mensen toch samenleven. Aandacht voor schoon en veilig, voor samenkomen en voor groen, voor genoeg huizen en voor een goede samenstelling van wijken. We zijn ook blij met de brede aandacht voor – daar komt ie – preventie, het voorkomen van problemen. Jongerencoaches, schuldenpreventie, gezinsondersteuning, gezond leven, het komt overal terug in het akkoord. En dat we daarnaast stevig durven ingrijpen, nieuwe maatregelen nemen als dingen verkeerd gaan en flink investeren in handhaving, preventief fouilleren als het nodig is, fraude door zorgverleners aanpakken, dat is de andere kant. En die moet er ook zijn.

We zijn blij voorzitter, dat voor dit college duurzaamheid en energietransitie iets is dat je moet doen, een onontkoombare nuchtere ontwikkeling. Duurzaamheid mag niet meer alleen zijn voor de rijken of voor de activisten, we moeten gewoon samen doen wat nodig is, isoleren, zonnepanelen, aardgasvrij, plastic terugdringen en een beetje vlot graag.

We zijn blij dat dit college houdt van samenwerken.

De **voorzitter**: Mevrouw Brouwer, een interruptie. Gaat uw gang Mevrouw Kraneveldt en dan mijnheer Boerboom.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Weer die mijnheer Boerboom, hè. U zei 'duurzaamheid moet je doen', maar in dat hele coalitieakkoord is het Duurzaamheidspact verdwenen. Gaat dat op de schop? Uw handtekening staat er ook onder en volgens mij is een handtekening van de ChristenUnie-SGP vrij betrouwbaar. Dat dacht ik altijd, dus wat gaat er met dat Duurzaamheidspact gebeuren? Is dat verleden tijd of geldt dat nog steeds voor u?

De **voorzitter**: Mevrouw Brouwer.

Mevrouw **Brouwer** (ChristenUnie-SGP): Wat wij hebben ondertekend, hebben we natuurlijk nog steeds ondertekend en daar staan we nog steeds achter en we hebben het Duurzaamheidspact ook genoemd tijdens de onderhandelingen, maar u heeft gelijk, niet iedereen had het ondertekend en het is ook een document uit het verleden. We moeten nu verder en stappen zetten en daar kunnen best heel veel dezelfde dingen in staan als in het pact van toen.

De **voorzitter**: Mijnheer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Voorzitter, ik ben blij dat mevrouw Brouwer nu iets meer duiding geeft aan de energietransitie. Tegelijkertijd heb ik net ook genoemd dat thema's luchtkwaliteit, klimaatadaptatie en circulaire economie, toch ook belangrijk om de aarde toekomstbestendig te houden, eigenlijk helemaal niet voorkomen. Wat is uw ambitie en is daar überhaupt over gesproken aan de onderhandelingstafel?

De **voorzitter**: Mevrouw Brouwer.

Mevrouw **Brouwer** (ChristenUnie-SGP): Ja, kijk als we terugkijken naar ons verkiezingsprogramma, zien we een heleboel dingen waar we niet over geschreven hebben en waarvan we denken 'daar vonden we toch ook iets over'. Ik denk dat het ook voor uw verkiezingsprogramma geldt en zo geldt het ook voor het coalitieakkoord. Niet alles wat er niet in staat, hebben we niet besproken en niet alles wat er niet in staat, vinden we niets. We hebben praktische, nuchtere ambities, ook op het gebied van duurzaamheid en energietransitie en circulariteit enzovoort.

De **voorzitter**: Mijnheer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Maar dan mag ik hier toch wel uit concluderen dat dit geen prioriteit had voor u want anders was er aan tafel wel daarover gesproken geweest.

De **voorzitter**: Mevrouw Brouwer.

Mevrouw **Brouwer** (ChristenUnie-SGP): De suggestie dat er aan tafel niet over gesproken is, begrijp ik niet.

De **voorzitter**: Mijnheer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): In ieder geval moet ik concluderen dat er niets over in staat, misschien heeft u er dan wel over gesproken, maar u heeft geconcludeerd dat het dan niet belangrijk was want u heeft er niets over opgeschreven. Dat is volgens mij het punt dat ik probeer te maken, als het echt prioriteit had gehad, zoals u bijvoorbeeld aan veiligheid heel veel prioriteit toekent, dan had het hier toch een plek gekregen?

De **voorzitter**: Mevrouw Brouwer.

Mevrouw **Brouwer** (ChristenUnie-SGP): Ik begrijp nu de vraag wel, maar ik ben het niet met u eens dat als een woord niet wordt genoemd, er dan geen aandacht voor zou zijn en zeker niet dat er dan vier jaar geen aandacht voor zal zijn.

De **voorzitter**: Gaat u verder.

Mevrouw **Brouwer** (ChristenUnie-SGP): We zijn blij voorzitter, dat dit college houdt van samenwerken. Met inwoners, met elkaar, met de gemeenteraad, in de regio, dat ze bijvoorbeeld ons afvalprobleem constructief gaan oplossen in samenwerking met inwoners en dat we inspraak over bouwplannen echt beter gaan doen en zonder kavelpaspoorten.

Ten slotte wil ik noemen dat we blij zijn dat er geld is om te investeren. Weliswaar veel eenmalig geld en geld waarvan je nog moet afwachten of we dat over vier jaar nog steeds hebben, maar toch, is er geld in de spaarpot om mee te investeren en er staat veel meer geld op de bankrekening dan we vorig jaar nog dachten en er zit beweging in de financiering door het rijk. En dat is winst.

Voorzitter, onze kandidaat-wethouder is Bouke Velzen. Voor hem ligt de uitdaging op tafel van sociale zaken, armoedebestrijding en schuldhulpverlening en die van duurzaamheid en energietransitie. Dat laat zich soepel samenvatten als 'zorgen voor elkaar en zorgen voor de schepping'. En laat dat de ChristenUnie-SGP nu op het lijf en in het verkiezingsprogramma geschreven zijn! We zien het als een opdracht om tot zegen te zijn voor de stad en om voor Zoetermeer te bidden en te werken. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel mevrouw Brouwer. U krijgt nog een interruptie, een korte interruptie van mijnheer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Dank u wel voorzitter, nog een laatste vraag aan mevrouw Brouwer. In het coalitieakkoord lezen we 'we nemen ook de komende jaren onze verantwoordelijkheid als het gaat om de opvang van vluchtelingen, asielzoekers en statushouders'. Mag ik daaruit opmaken dat dit college er dus ook voor kiest om de noodopvang in de gevangenis langer open te houden?

De **voorzitter**: Mevrouw Brouwer.

Mevrouw **Brouwer** (ChristenUnie-SGP): U mag daaruit opmaken dat we onze verantwoordelijkheid zullen nemen in het opvangen van vluchtelingen en dat we zeker de discussie in de raad zullen voeren over de noodopvang.

De **voorzitter**: Mijnheer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Maar daar begrijp ik uit dat u daar nog geen besluit over heeft genomen en dat dat iets is dat raad moet besluiten, uiteindelijk.

Mevrouw **Brouwer** (ChristenUnie-SGP): Uiteraard moet de raad het besluiten, want...

De **voorzitter**: Wel via de voorzitter graag, anders wordt het helemaal een zootje in deze zaal. Mijnheer Boerboom en dan mag mevrouw Brouwer.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Om af te ronden, maar dat betekent dus dat het een open kwestie is en dat het niet iets is waar u als coalitie van heeft gezegd 'dat is een hoofdlijn die we meegeven'.

De **voorzitter**: Mevrouw Brouwer.

Mevrouw **Brouwer** (ChristenUnie-SGP): Nee, het betekent dat er nog geen verzoek ligt van het COA en dat als dat verzoek er komt, de raad daarover gaat beslissen.

De **voorzitter**: Goed. Volgens mij sluiten we dit onderwerp af. Dank u wel voor uw bijdrage. Dan gaan we over naar de inbreng van de laatste fractie. Ik zie al een aantal mensen wandelen, maar we gaan dit afronden en dan zal ik zeker zo even tijd geven. Maar eerst gaan we nog naar de bijdrage van mijnheer Van den Boomgaard van FVD.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Dank u voorzitter. Samen doen wat nodig is, zo luidt het credo van dit akkoord. Dat klinkt mooi, maar laat het geen containerbegrip worden. Alleen de vraag 'wat is er nodig?' is niet de minste vraag. Zijn dat dan deze vijftien puntjes? Het is naar zeggen van de coalitiepartners een akkoord op hoofdlijnen waarbij opgemerkt wordt het potje van de raad te vergroten. Dat betekent wellicht minder werk voor het aanstaand college, maar wel een zesde wethouder. Twee zaken verliest dit aanstaande college echter nooit uit het oog. Nooit het belang van onze inwoners uit het oog verliezen, aldus de coalitiepartners. Dat is nogal een belofte, een zware belofte, waar FVD Zoetermeer dit aanstaande college aan gaat houden. Dit klinkt ambitieus maar het is juist wat de Zoetermeesters verdienen. Maar er is nog een belofte, zo is te lezen in het kopje Visie Zoetermeer 2040: gelijke kansen voor iedereen, waarbij de grote woningbehoefte genoemd wordt en erkend. Voorzitter, FVD Zoetermeer is verheugd met al deze beloften en zit op het puntje van de stoel. En het wordt nog mooier, er komt een inwonersoverleg met een inwonersberaad. We vragen het aanstaande college welk gewicht dit beraad gaat krijgen en hoe het dit samen gaat stellen. Veiligheid, een topprioriteit van onze formerende partijen. Ze willen dat iedereen zich veilig voelt. Voelt? Veiligheid is geen beleving, maar een feit, te meten aan aantallen aangiften en criminaliteitscijfers. De drempels om aangifte te doen moeten weg om aangiftebereidheid te vergroten en de criminaliteitscijfers moeten omlaag door adequate aanpak. We zijn blij met de uitbreiding van de handhaving. Dit laatste zal natuurlijk moeilijk worden als de aangiftebereidheid groeit. Hoe gaat dit aanstaande college herin voorzien? Immers, voor FVD Zoetermeer is veiligheid geen beleving, maar dienen onze inwoners veiliger te zijn en dit moet worden gemeten met de voorgaande benoemde topics. Ik herhaal, meer aangiftebereidheid, lagere criminaliteitscijfers en in die combinatie.

De **voorzitter**: Mijnheer Van den Boomgaard, een interruptie van mevrouw Van Leeuwen, gaat uw gang.

Mevrouw **Van Leeuwen** (Lijst Hilbrand Nawijn): U suggereert dat we alleen maar spreken van een beleving van veiligheid die er feitelijk niet hoeft te zijn. Het gaat ons erom dat we het feitelijk veilig hebben in de stad, en daarnaast je je ook veilig voelt want het kan best zo zijn dat je niets overkomt maar dat je toch niet graag over straat gaat. Ook dat gevoel willen we niet voor onze inwoners.

De **voorzitter**: Mijnheer Van den Boomgaard, gaat uw gang.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Dank u wel voorzitter. Klopt, maar alleen het woord 'voelen' is benoemd in het coalitieakkoord, niet de feitelijkheden.

Even kijken, de andere prioriteit is wonen. Gezien de gedane belofte van gelijke kansen en dat het belang van onze inwoners niet uit het oog verloren mag worden, de volgende vraag aan de coalitiepartners. Wat gaat het aanstaande college doen om de wachtlijsten voor de woningen te laten slinken? Afhankelijk van het antwoord heb ik hiervoor een motie op zak die we overwegen in de tweede termijn in te dienen.

De **voorzitter**: ik zie een interruptie van mevrouw Van der Meer, gaat uw gang.

Mevrouw **Van der Meer** (Zó! Zoetermeer): Ja, voordat de bewoners allemaal op het verkeerde been zijn gezet dat we ons alleen druk maken over ons veilig voelen, in het eerste paragraafje over veiligheid staat dat iedereen 'zich veilig voelt en veilig is'. Dus daar heeft u uw echte veiligheid. Dus die gaat u voelen, en veilig zijn. En dat heeft u over het hoofd gezien.

De **voorzitter**: Mijnheer Van den Boomgaard.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Dat kan, het gaat echter om hoe iets gemeten wordt. Wat veilig is, als we van tien naar twintig BOA's gaan, om maar iets te zeggen, betekent dat niet per definitie dat dat dan veiliger is. Feiten liegen er niet om en ik denk dat we moeten kijken naar de aangiftebereidheid en dat we die veel laagdrempeliger moeten maken, zodat iedereen ook de aangifte gaat doen, om meer inzage te krijgen en dat we tegelijkertijd, terwijl er meer aangiftebereidheid is, dus meer aangiftes, we de criminaliteitscijfers omlaag moeten krijgen. Dat zijn de feiten en dan kun je zeggen 'Zoetermeer is veiliger'.

De **voorzitter**: De heer Van der Vlies, gaat uw gang.

De heer **Van der Vlies** (Zó! Zoetermeer): Dank u voorzitter. Het veiligheidsgevoel is ook een feit.

De **voorzitter**: Mijnheer Van den Boomgaard.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Dat zijn uw woorden. Een gevoel is niet een feit, dat is een relatief begrip, denk ik. Veilig voelen, dan.

De **voorzitter**: Gaat u verder.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Ik ga even kijken. Afhankelijk van het antwoord heb ik hiervoor een motie op zak die we overwegen in de tweede termijn in te dienen.

Dan nog de zorg. De vraag naar zorg neemt toe en meer zwaardere zorgverlening is de tendens. Een trieste zaak als u het ons vraagt, maar dit geeft ook meer druk op onze gemeentelijke portemonnee. Houdt het aanstaande college hier afdoende rekening mee? Tevens heeft men het in het akkoord ook over de noodzaak van een volwaardig ziekenhuis. FVD Zoetermeer neemt aan 'het behouden van het huidige ziekenhuis in volle glorie'? Hoe denkt het aanstaande college hier invloed op uit te kunnen oefenen?

Over onderwijs is bekend dat we als FVD Zoetermeer een visie hebben en deze delen met het Renaissance Instituut. We verwachten hierin de steun van het aanstaande college. Kunnen de coalitiepartners dit ook toezeggen?

Voorzitter, voor mijn eerste termijn houd ik het hierbij, in afwachting van de antwoorden.

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Van den Boomgaard voor uw eerste termijn. Ik vraag wel enige rust in de raadzaal, want ik heb nog niet geschorst. Volgens mij hebben we daarmee in ieder geval alle fracties aan het woord gehad en dat betekent, omdat het hier een onderling debat binnen de raad betreft, dat ik er eigenlijk direct toe over zou willen gaan te kijken of een tweede termijn noodzakelijk is. Ik kijk even of er die behoefte is aan een tweede termijn. Als die er namelijk niet is, dan zou ik dit punt willen afronden. Ik heb wel mijnheer Van den Boomgaard gehoord, en u keek al naar rechts want u heeft een vraag gesteld en u wilt daar gewoon antwoord op. Mijnheer Van den Boomgaard.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Ja, ik heb dus aangegeven in mijn spreektekst, en wellicht is dat vanwege de interruptie niet goed overgekomen, 'de andere prioriteit is wonen, gezien de gedane belofte van gelijke kansen en dat het belang van onze inwoners niet uit het oog verloren mag worden, de volgende vraag aan de coalitiepartners: wat gaat het aanstaande college doen om de wachtlijsten voor de woningen te laten slinken?'

De **voorzitter**: Ik zie een hand van mevrouw Meijer. Gaat uw gang.

Mevrouw **Meijer** (VVD): Meer woningen bouwen.

De **voorzitter**: Mijnheer Van den Boomgaard.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): In dat geval heb ik wel behoefte aan een tweede termijn.

De **voorzitter**: Oké, maar als dat zo is, u wilt misschien ook een motie indienen dus ik stel het volgende voor. Ik ga nu eerst schorsen want dat lijkt me goed en u heeft al een aardige tijd gezeten dus ik stel voor dat we nu tien minuten schorsen tot 21.25 uur en dan gaan we dit debat afmaken en dan gaan we verder met de rest van de vergadering. Ik schors de vergadering.

Schorsing

De **voorzitter**: Dames en heren, mag ik iedereen verzoeken om weer plaats te nemen en ook rust op de publieke tribune alstublieft. Dank u wel voor uw medewerking. Ik heb al de vergadering heropend. Wij waren gebleven bij agendapunt 6, tenminste, we waren aan het eind van agendapunt 6. Ik heb voor de schorsing gevraagd of er behoefte was aan een tweede termijn. In ieder geval heeft de heer Van den Boomgaard daar op geantwoord dat hij daar behoefte aan heeft. Ik kijk rond of er nog andere fracties zijn die behoefte hebben aan een tweede termijn. Niet het geval zie ik. Ik zie geen mensen hun hand opsteken. Dan krijgt u het woord voor de tweede termijn mijnheer Van den Boomgaard, gaat uw gang.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Voorzitter, bedankt voor deze tweede termijn. Omdat in de eerste termijn gebleken is dat vele fractievoorzitters en ik neem aan ook raadsleden het ermee eens waren om de wachtlijsten te doen slinken, heb ik dan toch besloten onze motie in te dienen. En ik verzoek deze met hoofdelijke stemming te doen, omdat de motie bedoeld is voor een aanstaand college.

Motie nr. 2206-01 ingediend door FVD Iedereen gelijke kansen op de woningmarkt

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 8 juni 2022;

constaterende dat:

- in het coalitieakkoord wordt gesproken dat het belang van onze inwoners niet uit het oog verloren zal worden en dat iedereen gelijke kansen dient te krijgen;
- de mogelijkheid een doelgroepverordening of toewijzingsbeleid onderzocht zal worden;

overwegende dat:

- statushouders en asielzoekers voorrang krijgen op de woningmarkt, terwijl huidige inwoners jarenlang op de wachtlijst moeten staan;
- dit discriminerend beleid is naar Zoetermeerders;
- Zoetermeerders, inwoners en werkenden, een geschiedenis en binding hebben met onze stad;
- statushouders en asielzoekers geen binding hebben met de stad en ook de lokale cultuur te veel beïnvloeden;

verzoekt de coalitiepartners om:

- Zoetermeerse woningzoekenden daadwerkelijk gelijke kansen op de woningmarkt te geven en deze niet achter te stellen tov statushouders of asielzoekers;

en gaat over tot de orde van de dag."

Dank u.

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Van den Boomgaard, daarmee is deze motie nu ingediend. Dat betekent dat die ook nu direct ter besluitvorming wordt aangeboden. Ik ga even kijken naar de gemeenteraad of er behoefte is, want u heeft die motie pas net kunnen zien en daar ook kennis van kunnen nemen, om daar nog even een korte schorsing over te hebben om te beraadslagen, of dat hij direct in stemming kan worden gebracht. Niemand behoefte aan... Gelijk stemmen? Ja, dat is goed. Dan gaan wij deze motie direct in stemming brengen, waarbij er door de fractie van Forum voor Democratie hoofdelijke stemming is gevraagd, dus dan moet ik eerst even het stemmingnummer gaan trekken om te, want dan gaan we dit met hoofdelijke stemming doen. Oh, ik mag niet kijken. Nummer 25 is dat, dus ik begin, even voor u, want het is voor sommigen misschien even een nieuwe methode, dat betekent dat ik vanaf nummer 25, de lijst heb ik hier, uw naam opnoem. En daarbij mag u dan zeggen of u voor of tegen de motie bent. En dat betekent dat wij daarna uiteraard van de griffier de uitslag krijgen. Dus ik ga beginnen bij nummer 25. En dat is mevrouw Meurs. Misschien even goed om even uw... U heeft helemaal gelijk, stemverklaringen. Heel goed dat u het zegt. Zijn er leden van de raad die een stemverklaring hebben? Mevrouw Brouwer, gaat uw gang.

Mevrouw **Brouwer** (ChristenUnie-SGP): Voorzitter, wat ons betreft gaan gelijke kansen over iedereen

en we zullen tegen deze motie stemmen.

De **voorzitter**: Dank u wel. Zijn er anderen? Mevrouw Meijer.

Mevrouw **Meijer** (VVD): Ja voorzitter, volgens mij is de motie overbodig, of zelfs minder vergaand dan wat we beogen met het coalitieakkoord, waarin wij schrijven dat we waar we kunnen, Zoetermeeders voorrang gaan geven. Dus gaat deze motie minder ver dan wat wij beogen met het coalitieakkoord en zijn wij dus tegen.

De **voorzitter**: Dank u wel. Zijn er anderen nog voor een stemverklaring? De heer Schoonbeek.

De heer **Schoonbeek** (D66): Dank u wel voorzitter. Ik had het niet mooier kunnen zeggen dan mevrouw Brouwer. Dank daarvoor.

De **voorzitter**: Mevrouw Meurs, gaat uw gang. En dan mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Meurs** (Zoetermeer Vooruit): Dank u wel voorzitter. Ook voor Zoetermeer Vooruit zijn alle inwoners gelijk.

De **voorzitter**: Dank u wel. Mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Voorzitter, als de heer Van den Boomgaard nu een motie had ingediend met het wegwerken van de wachtlijst en daar een ambitie voor op te nemen, dan hadden we zeker voor gestemd, maar de kwalificaties die hierin staan met betrekking tot asielzoekers, dat zijn niet de onze.

De **voorzitter**: Dank u wel. Anderen nog voor een stemverklaring? Dat is niet het geval. Dan ga ik nu wel over naar de hoofdelijke stemming. En begin ik bij nummer 25, en dat is mevrouw Meurs en het is goed om even in de microfoon uw voor- of tegenstem te geven, dan hoort iedereen het luid en duidelijk. Mevrouw Meurs.

Mevrouw **Meurs** (Zoetermeer Vooruit): Tegen voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer Mohammadian.

De heer **Mohammadian** (Zoetermeer Vooruit): Tegen voorzitter.

De **voorzitter**: De heer Nawijn.

De heer **Nawijn** (Lijst Hilbrand Nawijn): Tegen.

De **voorzitter**: De heer Van Rumpt.

De heer **Van Rumpt** (ChristenUnie-SGP): Tegen.

De **voorzitter**: De heer Schoonbeek.

De heer **Schoonbeek** (D66): Tegen voorzitter.

De **voorzitter**: Mevrouw Siegelaer.

Mevrouw **Siegelaer** (Lijst Hilbrand Nawijn): Tegen.

De **voorzitter**: De heer Van Steenis.

De heer **Van Steenis** (GroenLinks): Dank voorzitter, ik stem tegen.

De **voorzitter**: De heer Velner.

De heer **Velner** (SP): Tegen voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer Van der Vlies.

De heer **Van der Vlies** (Zó! Zoetermeer): Tegen voorzitter.

De **voorzitter**: Mevrouw Van Werkhoven.

Mevrouw **Van Werkhoven** (GroenLinks): Tegen.

De **voorzitter**: Mevrouw Wortel.

Mevrouw **Wortel** (Lijst Hilbrand Nawijn): Tegen.

De **voorzitter**: Mevrouw Van Yperen.

Mevrouw **Van Yperen** (VVD): Tegen.

De **voorzitter**: De heer Aiobi.

De heer **Aiobi** (GroenLinks): Tegen.

De **voorzitter**: De heer Aptroot.

De heer **Aptroot** (VVD): Tegen.

De **voorzitter**: Mevrouw Bakkers.

Mevrouw **Bakkers** (D66): Tegen.

De **voorzitter**: Mevrouw Bink.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Tegen voorzitter.

De **voorzitter**: De heer Blansjaar.

De heer **Blansjaar** (PDvZ): Tegen voorzitter.

De **voorzitter**: De heer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Tegen.

De **voorzitter**: De heer Van den Boomgaard.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Voor.

De **voorzitter**: Mevrouw Bout.

Mevrouw **Bout** (PvdA): Tegen.

De **voorzitter**: Mevrouw Brouwer.

Mevrouw **Brouwer** (ChristenUnie-SGP): Tegen.

De **voorzitter**: Mevrouw Van Damme.

Mevrouw **Van Damme** (SP): Tegen voorzitter.

De **voorzitter**: De heer Duiven.

De heer **Duiven** (VVD): Tegen.

De **voorzitter**: De heer Ekkelenkamp.

De heer **Ekkelenkamp** (D66): Tegen.

De **voorzitter**: Mevrouw Frinking.

Mevrouw **Frinking** (CDA): Tegen.

De **voorzitter**: De heer Haak.

De heer **Haak** (PDvZ): Tegen.

De **voorzitter**: De heer Iedema.

De heer **Iedema** (VVD): Tegen.

De **voorzitter**: Mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Tegen.

De **voorzitter**: Mevrouw Ter Laak.

Mevrouw **Ter Laak** (CDA): Tegen.

De **voorzitter**: Mevrouw Van Leeuwen.

Mevrouw **Van Leeuwen** (Lijst Hilbrand Nawijn): Tegen.

De **voorzitter**: De heer Markes.

De heer **Markes** (Zó! Zoetermeer): Tegen voorzitter.

De **voorzitter**: Mevrouw Van der Meer.

Mevrouw **Van der Meer** (Zó! Zoetermeer): Tegen.

De **voorzitter**: Mevrouw Meijer.

Mevrouw **Meijer** (VVD): Tegen.

De **voorzitter**: De heer Meijroos.

De heer **Meijroos** (Lijst Hilbrand Nawijn): Tegen.

De **voorzitter**: En mevrouw Mertens.

Mevrouw **Mertens** (PDvZ): Tegen voorzitter.

De **voorzitter**: Daarmee is deze motie verworpen met 1 stem voor en 34 tegen. Daarmee komen wij aan het eind van agendapunt 6.

7. Benoeming wethouders

a. Vaststelling aantal wethouders en tijdsbestedingsnorm per wethouder

De **voorzitter**: Dat betekent dat wij nu overgaan naar agendapunt 7. Dat is de benoeming van de wethouders. En wij beginnen allereerst met 7a, dat is de vaststelling van het aantal wethouders en de tijdsbestedingsnorm per wethouder. Daar ligt een raadsvoorstel voor u, om dat vast te stellen. Ik ga eerst kijken of iemand hier het woord over wenst te voeren. Dat is niet het geval. Heeft er iemand behoefte aan het geven van een stemverklaring? Mevrouw Meurs, gaat uw gang.

Mevrouw **Meurs** (Zoetermeer Vooruit): Voorzitter, Zoetermeer Vooruit is er niet van overtuigd dat de stad niet door vijf wethouders gerund kan worden. En daarom zullen wij niet instemmen met een college van zes.

De **voorzitter**: Dank u wel. Anderen een stemverklaring? Dat is niet het geval. Dan begrijp ik ook dat u stemming wilt. Dat is dan ook uitermate logisch. Dan ga ik over tot stemming van dit raadsvoorstel. Dan vraag ik de leden van de raad die tegen, dus tegen dit voorstel zijn, hun hand op te steken. Dat is de fractie van Zoetermeer Vooruit en de SP. 5 tegen, 30 voor. Daarmee is dit raadsvoorstel aangenomen.

b. Benoeming wethouders

De **voorzitter**: Dan gaan wij nu over naar de benoeming van de wethouders. Op alfabetische volgorde zijn de volgende kandidaten door de fracties voorgedragen. De heer J. Iedema, mevrouw I. ter Laak, mevrouw M.C. van der Meer, mevrouw W. Mertens, de heer B.G. Velzen en de heer R. Weerwag. Voor alle kandidaten wordt een tijdsbestedingsnorm, dat heeft u ook net vastgesteld, van 1 fte voorgesteld. En voor het benoemen van de wethouders wordt aan u gevraagd u uit te spreken over de geloofsbrieven van de nieuwe wethouders en hierover zal de commissie Onderzoek geloofsbrieven u adviseren en daarom wil ik ook het woord geven aan de voorzitter van de commissie Onderzoek geloofsbrieven, de heer Duiven. De heer Duiven, aan u het woord.

De heer **Duiven** (VVD): Voorzitter, de commissie van de raad van de gemeente Zoetermeer, in wier handen werden gesteld de geloofsbrieven, en verder bij de Gemeentewet gevorderde stukken, ingezonden door de heer Iedema, mevrouw Ter Laak, mevrouw Van der Meer, mevrouw Mertens, de heer Velzen en de heer Weerwag, rapporteert de gemeenteraad van de gemeente Zoetermeer dat zij bovengenoemde bescheiden heeft onderzocht en in orde heeft bevonden. Gebleken is dat de kandidaten aan alle door de Gemeentewet gestelde eisen voldoen en de commissie adviseert dan ook tot benoeming van de kandidaten tot voltijds wethouders.

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Duiven voor dit, via u natuurlijk ook dank aan de commissie voor het verzette werk. Dat betekent dat we voordat we overgaan, want dan gaan we naar de stemming over, dat u als raad ook de gelegenheid heeft om vragen te stellen aan de kandidaat-wethouders. Ik zal dat ook per wethouder formeren. En als het nodig mocht zijn, zal de kandidaat hier achter de kathedraal plaatsnemen en de vragen beantwoorden die u als raad heeft. Ik begin, en dan pak ik de volgorde die ik net ook al had. De heer Iedema, is daar behoefte om daar vragen aan te stellen? Dat is niet het geval. Mevrouw Ter Laak? Ook niet het geval. Mevrouw Van der Meer? Mevrouw Mertens? De heer Velzen? En de heer Weerwag. Niet het geval. Dan constateer ik dat daar geen behoefte aan is. Dan gaan we over, voor de benoeming van een wethouder is schriftelijke stemming vereist. Ik stel voor de stemmingen voor alle wethouders samen te voegen op één stembriefje. U krijgt één stembriefje en elk raadslid ontvangt één stembriefje, dus ook raadsleden die kandidaat zijn voor de wethouderspost, krijgen een formulier. En daarop staat voor, tegen. Dus als u voor de kandidaat bent voor. Dat is het idee achter dit lijstje. We laten de stembriefjes in aanwezigheid van de griffier tellen door een stembureau in een schorsing. Dat zal straks plaatsvinden. En ik wil voorstellen mevrouw Bink, de heer Van Rumpt en mevrouw Van Damme te benoemen als leden van het stembureau, waarbij mevrouw Bink optreedt als voorzitter. En ik zie haar echt vol enthousiasme kijken.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Voorzitter, mijn avond kan niet meer stuk. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dat gevoel hadden wij al, en daarom doen wij het ook. Wenst hierover iemand stemming? Of kunt u zich allemaal vinden in dit stembureau. Dan gaan we nu over tot de stemming met stembriefjes. Ik zal de bodes zo vragen de stembriefjes uit te delen. Wilt u, want dat verzoek ik u wel, dus ook voor de mensen in het publiek, even blijven zitten, tot de stembriefjes zijn ingevuld, want de bodes halen daarna de stembriefjes op. En na het ophalen van de stembriefjes gaan wij schorsen, want dan kan het stembureau zijn werk doen. Dus nu gaan we allereerst de stembriefjes uitdelen. Enige rust in de zaal. Ik snap alle opwinding, maar toch nog enige rust als het kan. We gaan nu de stembriefjes ophalen. Dames en heren, stembriefjes zijn opgehaald. Dan schors ik de vergadering.

Schorsing

De **voorzitter**: Ik heropen de vergadering en dat doe ik, en ik verzoek ook iedereen even plaats te nemen en de rust in acht te nemen. Dan ga ik het woord geven aan de voorzitter van het stembureau, mevrouw Bink.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Voorzitter, dank u wel. Voor de stemming over de benoeming van wethouders van de gemeente Zoetermeer zijn 35 stemmen uitgebracht, waarvan 35 geldig. Op de heer Iedema, 35 voor en 0 tegen. Op mevrouw Ter Laak, 30 voor en 5 tegen. Op mevrouw Van der Meer, 31 voor en 4 tegen. Op mevrouw Mertens, 34 voor en 1 tegen. Op de heer Velzen, 34 voor en 1 tegen. Op de heer Weerwag, 29 voor en 6 tegen. Dat was de uitslag.

De **voorzitter**: Dank u wel mevrouw Bink. Ook voor al uw mooie werk als voorzitter, maar ook aan de leden van het stembureau voor hun werk. Dan concludeer ik dat benoemd zijn als wethouders van de gemeente Zoetermeer, de heer J. Iedema, mevrouw I. ter Laak, mevrouw M.C. van der Meer, mevrouw W. Mertens, de heer B.G. Velzen en de heer R. Weerwag.

c. Installatie wethouders

De **voorzitter**: En dan kunnen we nu overgaan naar het volgende agendapunt, de officiële installatie van de benoemde wethouders en hiervoor ga ik natuurlijk achter de kathedraal staan. En dan ga ik het volgende verzoeken en dat is om, en dat doe ik in alfabetische volgorde, als eerste naar voren te komen, de heer Iedema. En dan nu mevrouw Ter Laak. Mevrouw Van der Meer. De griffier is in een jolige bui. Mevrouw Mertens. De heer Velzen en de heer Weerwag. Voordat wij tot de installatie over kunnen gaan moeten wij eerst weten of u de benoeming ook aanvaardt. Dat zou wat zijn. Daarom aan u afzonderlijk de vraag of u de benoeming tot wethouder van de gemeente Zoetermeer aanvaardt. De heer Iedema.

De heer **Iedema** (VVD): Ja.

De **voorzitter**: Mevrouw Ter Laak.

Mevrouw **Ter Laak** (CDA): Ja.

De **voorzitter**: Mevrouw Van der Meer.

Mevrouw **Van der Meer** (Zó! Zoetermeer): Ja.

De **voorzitter**: Mevrouw Mertens.

Mevrouw **Mertens** (PDvZ): Ja.

De **voorzitter**: De heer Velzen.

De heer **Velzen** (ChristenUnie-SGP): Ja.

De **voorzitter**: En de heer Weerwag.

De heer **Weerwag** (Lijst Hilbrand Nawijn): Ja.

De **voorzitter**: Dan kunnen we nu echt overgaan tot uw installatie. Ik zal zo dadelijk de tekst van de eed en de verklaring en belofte voorlezen, waarna ik ieder van u, in alfabetische volgorde, zal vragen te antwoorden met: 'Zo waarlijk helpe mij God Almachtig!' en dan is het de vingers aan elkaar. Of 'Dat verklaar en belof ik!'. Het kan ook een burgemeester wel eens overkomen. Maar eerst vraag ik iedereen die daartoe in staat is te gaan staan.

"Ik zweer c.q. ik verklaar en belof dat ik, om tot wethouder benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd.

Ik zweer c.q. ik verklaar en belof dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen.

Ik zweer c.q. ik verklaar en belof dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als wethouder naar eer en geweten zal vervullen."

En dan graag uw antwoord. De heer Iedema.

De heer **Iedema** (VVD): Dat verklaar en beloof ik!

De **voorzitter**: Dank u wel. Mevrouw Ter Laak.

Mevrouw **Ter Laak** (CDA): Zo waarlijk helpe mij God Almachtig!

De **voorzitter**: Mevrouw Van der Meer.

Mevrouw **Van der Meer** (Zó! Zoetermeer): Dat verklaar en beloof ik!

De **voorzitter**: Mevrouw Mertens.

Mevrouw **Mertens** (PDvZ): Dat verklaar en beloof ik!

De **voorzitter**: De heer Velzen.

De heer **Velzen** (ChristenUnie-SGP): Zo waarlijk helpe mij God Almachtig!

De **voorzitter**: En de heer Weerwag.

De heer **Weerwag** (Lijst Hilbrand Nawijn): Dat verklaar en beloof ik!

De **voorzitter**: Dan mag ik u, en dat is het mooie altijd van burgemeester zijn, als eerste van harte feliciteren als wethouders, natuurlijk een bloemetje en u krijgt een enorm applaus denk ik zomaar.

De **voorzitter**: Dames en heren, ik geef uiteraard nu de gelegenheid om de nieuwbakken wethouders te feliciteren, dus ik ga de vergadering schorsen. Het is nu 22.07 uur. Het zal wel even duren denk ik. 22.25 uur gaan wij door. Ik schors de vergadering tot 22.25 uur.

Schorsing

8. Toelating raadsleden

De **voorzitter**: Dames en heren, als iedereen zijn of haar plek weer heeft ingenomen, en volgens mij is er ook uitgebreid de mogelijkheid geweest tot het feliciteren van de zojuist benoemde wethouders die inmiddels ook hun plek hebben ingenomen, heropen ik de vergadering en ga verder met agendapunt 8, en agendapunt 8 is de toelating van raadsleden. Want door het benoemen van een aantal raadsleden tot wethouder, zijn er ook vacatures ontstaan in de gemeenteraad. En de volgende personen zijn benoemd op deze vrijgefallen plaatsen. Dat is de heer Van Gils, mevrouw Haak, de heer Van der Perk en de heer Weekenstroo. En voor het toelaten van deze raadsleden wordt aan u gevraagd zich uit te spreken over de geloofsbrieven van de nieuwe raadsleden. En hierover zal de commissie Onderzoek geloofsbrieven u adviseren en ook hiervoor geef ik daarom het woord aan de heer Duiven als voorzitter van de commissie. De heer Duiven heeft het woord.

De heer **Duiven** (VVD): Voorzitter, de commissie van de raad van de gemeente Zoetermeer in wier handen werden gesteld de geloofsbrieven en verdere bij de Kieswet gevorderde stukken, ingezonden door de heer Van Gils, mevrouw Haak, de heer Van der Perk en de heer Weekenstro, rapporteert de gemeenteraad van de gemeente Zoetermeer dat zij bovengenoemde bescheiden heeft onderzocht en in orde heeft bevonden. Gebleken is dat de kandidaten aan alle door de Gemeentewet gestelde eisen voldoen en de commissie adviseert dan ook de kandidaten toe te laten als lid van de gemeenteraad van Zoetermeer.

De **voorzitter**: Dank u wel, mijnheer Duiven. Ook dit keer weer dank voor het werk van u als voorzitter, maar ook dank voor het werk van de commissie. Dan ga ik kijken of hier iemand het woord over wenst te voeren. Dat is niet het geval. Is er iemand die hier stemming over wenst. Dat is niet het geval. Nog 35 aanwezige raadsleden, dus dat betekent dat ik nu mag constateren dat dit akkoord is. Dat is mooi. Dan gaan we nu over tot de installatie van de raadsleden. En ik zal zo dadelijk eerst de eed

afnemen bij de raadsleden die dat hebben aangegeven en daarna volgen de raadsleden die de verklaring en belofte zullen afleggen. Ik ga weer achter de kathedraal staan en zal deze uit doen. Dan zou ik als eerste naar voren willen vragen, de heer Weekenstroo en vragen of hij hier voor mij kan komen staan. En mag ik dan alle aanwezigen die daar ook toe in staat zijn vragen om op te staan. Dan voor de heer Weekenstroo zal ik zo dadelijk de tekst voorlezen van de eed die ik heb voorliggen. Daarna zal ik u vragen te antwoorden. Het passende antwoord is: 'Zo waarlijk helpe mij God Almachtig!' Ik zal niet de fout nog een keer maken. En natuurlijk steekt u hierbij uw wijsvinger en middelvinger van uw rechterhand gesloten in de lucht. Daar gaan we.

"Ik zweer dat ik, om tot lid van de raad benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd.

Ik zweer dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen.

Ik zweer dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als lid van het gemeentebestuur naar eer en geweten zal vervullen."

Gaat uw gang.

De heer **Weekenstroo** (CDA): Zo waarlijk helpe mij God Almachtig!

De **voorzitter**: Dan mag ik u van harte feliciteren met de toetreding tot deze raad. Uiteraard een bloemetje en een gemeend applaus. Zo gewend om die kant op te lopen, maar hij mag nu echt naar zijn raadsstoel gaan. Dat is mooi, dan is de heer Weekenstroo inmiddels ook geïnstalleerd in de raad. Ik verzoek u ook allemaal te blijven staan, omdat we nu overgaan tot degenen die de verklaring en belofte gaan afleggen. En daarom wil ik graag de volgende raadsleden vragen om naar voren te komen. Dat is de heer Van Gils, mevrouw Haak en de heer Van der Perk. Ik zal zo de tekst voorlezen van de verklaring en de belofte. Daarna zal ik u een voor een vragen te antwoorden door uw naam te noemen en ik vraag u dan ook te zeggen: 'Dat verklaar en belof ik!'.

"Ik verklaar dat ik, om tot lid van de raad benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd.

Ik verklaar en belof dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen.

Ik verklaar en belof dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als lid van het gemeentebestuur naar eer en geweten zal vervullen."

De heer Van Gils, gaat uw gang.

De heer **Van Gils** (VVD): Dat verklaar en belof ik!

De **voorzitter**: Mevrouw Haak.

Mevrouw **Haak** (PDvZ): Dat verklaar en belof ik!

De **voorzitter**: En de heer Van der Perk.

De heer **Van der Perk** (Zó! Zoetermeer): Dat verklaar en belof ik!

De **voorzitter**: Dan feliciteer ik u van harte met uw installatie en uiteraard de bloemen en een geweldig applaus. Dan gaan de nieuwe raadsleden zitten. Natuurlijk de verleiding gehad om weer te schorsen en weer te feliciteren, maar dat gaan we nog even niet doen. Dat mag u straks natuurlijk wel doen uiteraard, want wij gaan dit nog even uitstellen tot de schorsing bij agendapunt 9, als de schriftelijke stemmen worden geteld, want dat hebben wij straks nog wel weer nodig, een schriftelijke stemming.

9. Benoeming leden commissies

De **voorzitter**: Want wij gaan naar agendapunt 9, dat is de benoeming van de leden van de commissies. We benoemen vanavond nog leden in de volgende commissies, dat is de Werkgeverscommissie, de commissie Klankbordgesprekken burgemeester en de Auditcommissie. En over de benoeming van een lid van de Auditcommissie is geen verzoek tot schriftelijke stemming ontvangen en voor de

benoeming van leden van de Werkgeverscommissie en de commissie Klankbordgesprekken burgemeester is schriftelijke stemming vereist vanwege het aantal kandidaten. En ik stel voor deze stemming ook samen te voegen op één stembriefje. Is dat voor u akkoord? Ja.

a. Werkgeverscommissie

b. Commissie Klankbordgesprekken burgemeester

De **voorzitter**: Dan gaan we over naar 9a, dat is de Werkgeverscommissie. Het gaat nu dus eerst om de benoeming van de leden van de Werkgeverscommissie. Kandidaat voor de Werkgeverscommissie zijn de heer Aiobi van GroenLinks, de heer Blansjaar van de PDvZ, de heer Louw van de PvdA, mevrouw Meurs van Zoetermeer Vooruit, de heer Van der Vlies van Zó! Zoetermeer, en mevrouw Van Yperen van de VVD. Is er iemand die hier het woord over wenst te voeren? Als dat niet zo is, gaan straks de bodes de stembriefjes voor dit agendapunt uitdelen.

Dan ga ik eerst over nog naar het volgende agendapunt, dat is agendapunt 9b, dat is de commissie Klankbordgesprekken burgemeester. Daarvoor hebben de volgende zich reeds kandidaat gesteld. Mevrouw Bink van Zoetermeer Vooruit, de heer Boerboom van GroenLinks, mevrouw Bout van de PvdA, mevrouw Brouwer van de ChristenUnie-SGP, mevrouw Frinking van het CDA en mevrouw Meijer van de VVD. Wenst daar nog iemand het woord over te voeren? Niet, dan ga ik zo de bodes vragen de stembriefjes uit te delen. U krijgt allemaal weer één stembriefje. Dus daar kunt u ook voor of tegen op invullen. Wilt u nadat u het stembriefje heeft ingevuld alstublieft blijven zitten, want de bodes halen daarna namelijk weer netjes de stembriefjes op, net als net bij de stemming over de wet-houders. Dan verzoek ik nu de bodes om die stembriefjes uit te delen, en dat wordt nu al gedaan, voor de schriftelijke stemming voor agendapunt 9a. en 9b. Dames en heren, ik verzoek nog enig moment. De vergadering is nog niet geschorst. Dames en heren, de stembriefjes zijn opgehaald. Ik schors de vergadering en het stembureau gaat haar werk doen.

Schorsing

De **voorzitter**: Dames en heren, mag ik iedereen verzoeken weer plaats te nemen. Het is een iets langere schorsing, maar als het goed is, is de stemcommissie eruit. Dus als iedereen plaats wil nemen kan ik de vergadering heropenen. Volgens mij zit iedereen bijna weer, dus ik ga de vergadering bij de-zen heropenen. En dat doe ik door mevrouw Bink als voorzitter van het stembureau het woord te geven. Gaat uw gang.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Voorzitter, dank u wel. Voor de stemming over de benoeming van de leden van de Werkgeverscommissie zijn 35 stemmen uitgebracht, waarvan 34 geldig. Op de heer Aiobi, 18 voor en 16 tegen. De heer Blansjaar, 24 voor en 10 tegen. Op de heer Louw, 30 voor en 3 tegen. Op mevrouw Meurs, 25 voor en 9 tegen. Op de heer Van der Vlies, 26 voor en 8 tegen. Op mevrouw Van Yperen, 28 voor en 5 tegen.

De **voorzitter**: Dank u wel. Het lijkt mij goed dat u ook even alvast de uitslag doet van de commissie Klankbordgesprekken burgemeester.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Dat zal ik doen. Voor de stemming over de benoeming van leden van de commissie Klankbordgesprekken burgemeester zijn 35 stemmen uitgebracht waarvan 30 geldig. Op mevrouw Bink, 10 voor en 20 tegen. Op de heer Boerboom, 22 voor en 7 tegen. Op mevrouw Bout, 6 voor en 23 tegen. Op mevrouw Brouwer, 27 voor en 3 tegen. Op mevrouw Frinking, 23 voor en 5 tegen. Op mevrouw Meijer, 21 voor en 9 tegen. Alstublieft.

De **voorzitter**: Dank u wel mevrouw Bink, en dank voor uw werk als voorzitter, maar ook de leden van het stembureau dank voor hun werk. Ik concludeer dat benoemd zijn als lid van de Werkgeverscommissie, de heer Blansjaar, de heer Louw, mevrouw Meurs, de heer Van der Vlies en mevrouw Van Yperen. Die zitten in de Werkgeverscommissie.

En ik concludeer dat benoemd zijn als lid van de commissie Klankbordgesprekken burgemeester de heer Boerboom, mevrouw Brouwer, mevrouw Frinking en mevrouw Meijer. Dat zijn de vier leden die lid zijn van de commissie.

9c. Benoeming lid Auditcommissie

De **voorzitter**: Dan ga ik over naar agendapunt 9c. Dat is de benoeming van het lid van de Audit-

commissie. De kandidaat van dat lid van de Auditcommissie is de heer Van der Perk. Is er iemand die daar het woord over wenst te voeren? Dat is niet het geval. Ik heb geen verzoek tot schriftelijke stemming ontvangen, dus ik mag er dan ook van uitgaan: bij acclamatie akkoord.

10. Afscheid wethouders

De **voorzitter**: En dan komen we nu weliswaar, natuurlijk al wat op een later tijdstip, bij agendapunt 10. En dat is afscheid van de wethouders die inmiddels op de achterste rij zitten. En daarvoor loop ik natuurlijk uiteraard daarheen. Ik wil hen wel verzoeken om naar voren te komen. Ik heb nog even invloed op jullie, een klein beetje. En omdat er twee toespraken volgen, wil ik jullie graag vragen of jullie hier in het midden van de zaal, we zorgen zelfs voor stoelen. We hebben ook rekening gehouden daarmee. Kijk eens, ze zitten meteen gemakkelijk. Dat valt wel weer op. Niet te veel achteroverleunen. Ja, dames en heren, een wisseling van de wacht kent ook een schaduwzijde waaraan niet valt te ontkomen. Ook vandaag zijn we daar getuige van, want net zijn de nieuwe wethouders zijn geïnstalleerd en staan, tenminste, dat staat op mijn tekst, te trappelen van enthousiasme om aan het werk te gaan. Dus ik ga ervan uit dat dat ook zo is. Maar dat heeft natuurlijk wel als consequentie dat we drie vertrouwde gezichten moeten gaan uitzwaaien. En die zitten hier in deze stoelen, Jakobien Groeneveld, Robin Paalvast en Margreet van Driel. Samen goed voor tientallen jaren bestuurlijke ervaring, maar ze maken op dit moment geen deel meer uit van ons gemeentebestuur. Hoewel ik jullie pas sinds oktober 2020 als burgemeester heb mogen meemaken, klinkt dit toch ook wel een beetje vreemd en onwennig. En dat zal voor u als gemeenteraad denk ik ook niet anders zijn. En ook voor jullie, Jakobien, Robin en Margreet, moet het een raar idee zijn dat jullie werk als wethouder er nu op zit. Maar zoiets gaat niet van het ene op het andere moment. Het is niet van: hartelijk dank en dit was het dan en daar is de deur. Want natuurlijk laten we jullie nu niet zomaar via de achteruitgang vertrekken. Wie zoveel voor de stad heeft betekend, verdient het om op gepaste wijze uitgeleide te worden gedaan. Er staan daarom enkele afscheidsbijeenkomsten op het programma. Als voorzitter van de raad is het aan mij om vanavond het spits af te bijten. Deze taak neem ik natuurlijk ook heel graag voor mijn rekening, met veel plezier, hoewel dit makkelijker gezegd is dan gedaan. En misschien een tussenstapje dames en heren, ik heb ik het college al gezegd dat het vanavond de beschaafde versie is die ik uitspreek en op de 29ste, als ze afscheid nemen, ga ik de wat meer ongekuiste versie presenteren. Dus dat nodigt altijd heel veel publiek uit in ieder geval. Jullie werkzaamheden waren zo veelomvattend, dat ik er moeiteloos, en per persoon, uren, ja urenlang over kan doorhalen. Dus ik zou zeggen: ga er maar eens goed voor zitten. Nee hoor, wees gerust, ik hou ook de klok in de gaten. Zeker op dit moment, maar bovendien, ook bij jullie afscheid van de stad zal ik jullie toespreken. Dus wat nu niet aan bod kan komen, bewaar ik gewoon tot die 29e juni. En ik zou me maar wat zorgen gaan maken. In het Stadstheater wordt dan voor jullie een speciale happening georganiseerd. Dus dat betekent dat ik in mijn speech van vandaag wat heb kunnen schrappen, want ik moet natuurlijk ook wat puntjes bewaren voor de 29e. Dat is dan ook wel handig. Dus de tijd die ik hiermee bespaar, komt sowieso goed uit. En ik neem aan dat jullie straks ook nog wel de tijd willen hebben om ook iedereen persoonlijk en uitgebreid de hand te schudden. Maar dan ga ik nu wel beginnen.

Jakobien, ik ga met jou beginnen, je schrikt meteen, dat is ook de bedoeling, want van jullie drieën kan jij toch als een soort Benjamin worden gezien. De reden is dat jij, anders dan je twee vakgenoten, alleen gedurende de afgelopen raadsperiode in het college hebt gezeten. Dat klinkt misschien alsof het een kortlopend klusje van niets is geweest. Dat was het zeker niet. Onze onvolprezen griffie heeft het opgezocht. Precies drie jaar, elf maanden en 21 dagen maakte jij deel uit van het dagelijks bestuur van deze stad. Met een enorm enthousiasme ging je vier jaar geleden aan de slag. De politieke arena kende voor jou toen al geen geheimen, omdat je van maart 2010 tot eind 2015 al gemeenteraadslid was. Daarna bekleedde je twee jaar lang de functie van afdelingsvoorzitter van GroenLinks, jouw partij. De rol van wethouder is natuurlijk wel van een heel andere orde, maar daar liet jij je niet door afschrikken. In met name de regelgeving en de financiering van de Jeugdhulp heb jij als geen ander je tanden gezet, in woord en in daad. Je steunde het Actiecomité Raden in Verzet en stond ook anderszins op de barricades. Dat was, dames en heren, voor de mensen die het nog niet weten, om de rijks-overheid ervan te overtuigen dat deze toch echt met meer geld over de brug moest komen, en dat geldt eigenlijk nog steeds. Want de tekorten liepen op, terwijl de jeugdzorg van een niet te onderschatten betekenis is. Het was niet voor niets dat jij je er met ziel en zaligheid voor inzette. De lobby die je met de toenmalige wethouder Marc Rosier handen en voeten gaf, resulteerde in landelijke aandacht. Net als anderen riep je zelfs op tot actie. 'Samen op naar Den Haag!', verklaarde je eind 2019 bij *Omroep West*. En dames en heren, het resulteerde in een protest bij, en in de Tweede Kamer met een groot aantal medejeugdzorgwethouders en andere betrokkenen. 'Zoetermeer voor kinderen', luidde de

tekst op het bord dat je had meegenomen. Wat wel jammer was, was dat nadat hier een leuke foto van was gemaakt, moest je dit bord overigens wél keurig bij de beveiliging van de Tweede Kamer inleveren. Dat was dan wel weer jammer. Je had hem wel bij je in ieder geval, dus dat was ook mooi. Met de gezinnen en jongeren in onze stad die het, om welke reden dan ook, niet makkelijk hebben, toonde je je altijd zeer begaan. Je stond, en staat, altijd open voor gesprekken met ouders. Zij kregen bij die gelegenheden te maken met een warm, toegankelijk en zeer betrokken bestuurder. En dat kan ik beamen. Het groen, de openbare ruimte, het wijkenwerk en het afvalbeleid hebben op minstens zo veel aandacht kunnen rekenen. Vriendelijk, bevlogen, nuchter en met een gezonde dosis humor kweet jij je van je taak. En die humor hebben we ook in het college, maar dat komt de 29e. Altijd positief, gezellig en vrolijk zijn andere eigenschappen, waarmee jij invulling aan het wethouderschap hebt gegeven. Makkelijk was het allemaal niet. Dat bleek niet alleen uit de discussie rond de jeugdzorg. Want we weten ook hoe het is afgelopen met het afvalbeleid en het daaropvolgende referendum. Kort na de recente verkiezingen verklaarde je in de editie Zoetermeer van AD Haagsche Courant dat de uitslag je, en ik citeer, "enigszins verbaasde". 'Na een halfjaar zou iedereen eraan gewend zijn', zei je over de beoogde koerswijziging. In datzelfde artikel gaf je aan er niet voor in de race te zijn om eventueel voor een tweede keer wethouder te worden. Dat was, vertelde je, en dat weet ik ook, 'een ongehooflijk moeilijke keuze', waarvan je, en ik citeer opnieuw, 'zeker een paar nachten hebt wakker gelegen'. Nu zit het erop en wachten jou ongetwijfeld nieuwe kansen en mogelijkheden om voor de samenleving in touw te zijn. Ik wens je daarmee echt heel veel succes en wil je, mede namens de andere leden van het gemeentebestuur, bedanken voor de geweldige inzet en toewijding die je voor Zoetermeer aan de dag hebt gelegd. We hebben je leren kennen als een zeer betrokken wethouder die, met het hart op de tong, altijd de intentie heeft gehad om er te zijn voor de inwoners van onze stad. Daar hebben we grote waardering voor. Dat willen we onderstrepen met een mooie bos bloemen en een bescheiden, maar heel bijzondere attentie. Het is een unieke presse-papier als blijvende herinnering aan jouw werkzaamheden voor de stad die jou zo dierbaar is. En die ga ik je nu overhandigen. Een enorm applaus voor Jakobien.

Dames en heren, dan ga ik over naar, ze zitten ook op dezelfde, of jullie dat bewust zijn weet ik niet, maar ze zitten ook op de goede rij, Robin, Robin Paalvast. Gedurende twee raadsperiodes mocht jij het mooie en eervolle ambt van wethouder vervullen. Maar ook, net als voor Jakobien, zit het er nu op. Je verlaat de politieke arena, waarin je je altijd zeer hebt thuis gevoeld. Je kent het klappen van de zweep. Je weet hoe de hazen lopen, is een andere, al net zo beeldende uitdrukking die op jou van toepassing is. Het is te danken aan een bijzondere combinatie. Niet alleen beschik je over het politieke, zoals dat heet, fingerspitzengefühl, maar ook kun je buigen op maar liefst twintig jaar ervaring in het openbaar bestuur. Want wat we niet moeten vergeten, is dat je eerst nog twaalf jaar raadslid bent geweest voordat je aan de collegetafel plaatsnam. Daar viel ook iets anders op dames en heren, en die zal in jouw toespraken ook veel terug gaan komen, namelijk dat je een niet te stillen trek in chocolaatjes, pepermuntjes, M&M's en ga zo maar door lijkt te hebben. Vele pakken stroopwafels, broodjes hamburgers, pizza's. Ik heb het allemaal voorbij zien komen, of beter gezegd: naar binnen zien gaan. Waar je het allemaal liet, is me altijd een raadsel gebleven. Zoals ik ook nooit heb begrepen dat je ondanks al deze snoeperijen zo keurig op gewicht kunt blijven. Stinkend jaloers was ik, dat weet ik wel. Maar goed, dat heeft ook waarschijnlijk alles te maken met jouw liefde voor de sport, die heeft hier alles mee te maken. Steevast op de fiets en altijd keurig in het pak vorm je een vertrouwde verschijning in het Zoetermeerse. Ambities zijn jou niet vreemd. In 2018 vertelde je dat op een later moment een burgemeestersfunctie je ook wel wat lijkt. Dat was in een van de afleveringen van de docusoap van de bekende filmmaker Frans Bromet, waarin jij een van de twee hoofdpersonen mocht zijn. Bromet heeft je vier jaar lang gevolgd. Dat begon bij jouw installatie tot wethouder in 2014. Mijn voorganger, Charlie Aptroot, memoreerde bij die gelegenheid een citaat dat je een keer op Facebook had gezet. Het luidt dat, en ik citeer, "het wethouderschap een verslavend leuke hondenbaan is". Goed luisteren aan die kant in ieder geval. Je weet nu uit eigen ervaring in hoeverre die inschatting klopte. Het bestuurswerk is je op het lijf geschreven. Zoals je ook niet terugdeinst voor het maken van lange werkdagen met werkelijk overvolle agenda's. 'Door mijn baan als wethouder ben ik het merendeel van de tijd niet thuis. Ik zet vaak niet eens de verwarming aan', zei je vier jaar geleden in AD Haagsche Courant. Dat is overigens nu wel een goede oplossing moet ik eerlijk zeggen. Toen ik het las, keek ik daar niet van op. Dat komt omdat je, in navolging van die zojuist al geschetste lekkere trek, ook lijkt te hongeren naar dossiers, plannen en nieuwe ontwikkelingen. Daarvan heb je er nogal wat voorbij zien komen, wat ook kwam door de enorme breedte van jouw portefeuille. Van de verbouwing van het CKC, de verhuizing van het Stadsmuseum naar het Stadhuisplein en de totstandkoming van de Cultuurvisie 2030, tot aan de invulling van het project Binnenstad, de zorg voor het vastgoed en natuurlijk het op gang brengen van de o zo noodzakelijke woningbouwproductie, waar we vanavond ook al iets over

hebben gehoord. Je brak ook een lans voor de snelle komst van flexwoningen. En ik moet vanzelfsprekend ook jouw inspanningen op het gebied van het duurzaam bouwen noemen: zo is er bij het vernieuwen van Palenstein voor gekozen om deze wijk aardgasvrij te maken, wat gerust een prestatie van formaat mag worden genoemd. Net als jouw collega-wethouders kreeg ook jij in alle hevigheid te maken met de nadelige gevolgen van de coronamaatregelen. En ook in dit geval dacht je niet in problemen, maar in oplossingen, bijvoorbeeld door financiële steun te bieden. 'Laten we kijken wat wél mogelijk is', was hierbij jouw uitgangspunt. Weloverwogen, relativerend, soms wat gereserveerd of juist scherp, maar altijd vriendelijk, hartelijk en attent zette jij je in voor deze stad. Nee, niet alleen moeten we het voortaan zonder jouw chocolaatjes en stroopwafels stellen, ook jouw bijdragen aan het debat zullen we beslist gaan missen. Zoetermeer is je dierbaar. Ook als wethouder heb je hier geen enkele twijfel over laten bestaan. Ik wens je veel succes en wil ook jou bedanken voor je geweldige betrokkenheid met onze stad. Ook in dit geval doe ik dat met een boekje en met de al genoemde attentie en die komt nu. En een enorm applaus van iedereen hier in de zaal.

Ja, en last, but zeker not least, Margreet, Margreet van Driel. Al in november afgelopen jaar gaf je aan dat je na de verkiezingen de Zoetermeerse politiek zou gaan verlaten. Het was tijd voor iets anders, voor iets nieuws, noemde je als een van de redenen. Maar, benadrukte je hierbij, eerst wilde je wel je klus afmaken. De mensen die jou kennen, zullen zich er niet over hebben verbaasd. Want jij staat bekend als een gedreven professional die niet alleen heel ambitieus, maar ook heel toegewijd is. En ook dat kan ik beamen. Je gaat ervoor. Zo is het altijd al geweest. Op internet is nog een interview met jou te vinden uit mei 2017. Toen was je om precies te zijn acht dagen wethouder. 'Ik ben superenthousiast', vertelde je. 'Ik vind het enorm gaaf om deze baan te mogen gaan doen', voegde je daar nog aan toe, en 'Ik vind het echt ontzettend leuk, ik kan het niet genoeg zeggen'. Dat waren jouw teksten. Nog steeds? Nee? Klopt niet meer? Dat zei je toen. Toch kwam deze functie totaal onverwacht op je pad. Je was directeur van Floravontuur, opgegaan in het huidige Netwerk Zoetermeer, toen partijleider Hilbrand Nawijn jou in april 2017 vroeg als opvolger van Mariëtte van Leeuwen. Je kreeg een middag bedenktijd. We weten hoe dit is afgelopen. Na een jaar volgden de verkiezingen en plakte je er nog eens vier jaar tegenaan. Dankzij jouw voorgaande functies kende het bedrijfsleven voor jou al geen geheimen. Als wethouder liet je zien dat ook de bewoners van onze stad op je konden rekenen. Je houdt van het wijkennetwerk en het contact hebben en houden met anderen. Bijvoorbeeld de Zoetermeerse slachtoffers van de geruchtmakende toeslagenaffaire probeerde je de helpende hand toe te steken. Zoals je je ook volop inzette op het terrein van de schuldhulpverlening en de Tozo-, TONK- en andere coronaregelingen voor ondernemers. Voor het dossier DSW/Binnenbaan richtte je met de gemeenteraad een speciale klankbordgroep op. Ook nam je namens Zoetermeer diverse nevenfuncties voor je rekening en timmerde je volop aan de weg op het gebied van de ontwikkeling van mbo- en hbo-campussen. Natuurlijk mag ik niet vergeten de citymarketing te noemen. Zo lanceerde je de nieuwe slogan 'Zoetermeer is de plek' en dat draag je stevast uit, dat Zoetermeer een stad is om trots op te zijn. En terecht. Met veel passie en vuur verdedigde je begin dit jaar bovendien het plan om voor elkaar te krijgen dat in 2024 of 2025 de Tour de France ook door onze stad heen roetsjt. Het was een pittige discussie, maar daar liet je je absoluut niet door van de wijs brengen. Daar ben ik ook deelgenoot van geweest. Je staat bekend als een hardwerkende, daadkrachtige en resultaatgerichte bestuurder. Je bent ook attent en kunt bovendien veeleisend zijn, ook voor jezelf. Niet alles wat je wilde, is gelukt. Maar veel kreeg je wel voor elkaar. Het binnenhalen van Van der Valk, dat hier een hotel gaat bouwen, behoort wat dit betreft tot jouw eigen absolute favorieten. Op jouw kamer kwam daarom op een zeker moment een prachtige illustratie van deze nieuwbouw te hangen. Die poster zal inmiddels zijn ingepakt, want na vijf jaar en elf à twaalf dagen sta ook jij voortaan als 'oud-wethouder' te boek. Je wist dat dit moment zou komen. Toch schat ik in dat ook jij vanaf morgen moet wennen aan de gedachte dat een nieuwe toekomst lonkt. Een ding is hierbij zeker en dat is dat je niet op je lauweren zal gaan rusten. Want het begrip 'stilzitten' komt in jouw woordenboek niet voor. We blijven elkaar daarom ongetwijfeld, en dat hoop ik ook zeker, tegenkomen. Maar voor dit moment verdien ook jij complimenten en woorden van dank voor je geweldige inzet voor de stad waarvan ook jij zoveel houdt. Ook jou willen we daarom bloemen en een mooie herinnering aanbieden. En natuurlijk ook een geweldig applaus.

Dames en heren, ik ga even terug naar mijn draaiboek, want er gaan natuurlijk meer mensen nog spreken, want de eerste die ik nu het woord wil geven is de plaatsvervangend voorzitter van de raad, mevrouw Wortel.

Mevrouw **Wortel** (Lijst Hilbrand Nawijn): Dank u wel. Zo, daar zitten jullie dan. Altijd spannend om afscheid te nemen. Tenminste, aangesteld worden is spannend en afscheid nemen is net zo

spannend. Beste oud-wethouders, beste Jakobien, Robin en Margreet. Laat ik in mijn toespraak dezelfde volgorde aanhouden als de burgemeester in zijn toespraak ook deed.

Beste Jakobien, dan begin ik dus bij jou. 'Niemand weet in zijn eentje genoeg', zei Titus Plautus al in de derde eeuw voor Christus. Een wijze les waar ik straks op terug zal komen. In 2018 kwam jouw droom wethouder te zijn uit. Dat heeft heel wat feiten opgeleverd. Ik heb ze even opgezocht in ons raadsinformatiesysteem. Er zijn in de afgelopen bestuursperiode op raadsvoorstellen uit jouw dossiers, zestien amendementen en 55 moties aangenomen. Daarnaast heb jij 76 toezeggingen gedaan. Door een mooi samenspel met de raad is Zoetermeer hierdoor weer een stukje mooier geworden. Verder zoekend ben ik op LinkedIn uitgekomen. Jij bent wethouder van de schone stad en buitengeluk, blijde kinderen en jongeren, bloemen, bomen, planten en mensen met weinig geld. Maar geloof mij, niet alleen op LinkedIn ben jij dat, als ik aan jou denk, ben je dat in het echt ook. Je hebt gewerkt om het bomenbeleid te optimaliseren. En ook heb je de Nieuwe Driemanspolder mogen openen. Projecten in de openbare ruimte zijn vaak complex en vragen veel samenwerking met de omgeving. En dat lukte jou bijzonder goed. Tegelijkertijd hield jij je als wethouder ook bezig met kleinere, maar niet minder belangrijke zaken. De bestrijding van luizen in het buitengroen. Dit deed je door het lievehersbeestje in te zetten, om zo overlast van luizen in bomen tegen te gaan. En natuurlijk de containertuintjes, die moesten er komen. Maar ook heb jij gewerkt aan het laten ontstaan van een heus voedselbos. En dan nog een persoonlijke vraag, hoeveel bijen heb jij geteld op 22 april dit jaar? Met de portefeuille jeugd behartigde je alle kinderen van Zoetermeer. Zo schoof je aan bij het ontbijt op basisscholen en wilde je dat ieder kind de zorg zou krijgen die hij/zij nodig had en heeft. Extra zorg had je voor de kwetsbaren onder hen. Kinderen die geen veilig thuis hebben of in een gezin opgroeien waar armoede is. Met heel jouw hart heb je de portefeuille jeugd behartigd. Ook andere inwoners kregen jouw aandacht. Je zette vrijwilligers in het zonnetje, lunchte met ouderen, en oerde met een dans het einde van de corona weg. En als wijkwethouder van Buytenwegh probeerde jij zoveel mogelijk inwoners te betrekken bij de activiteiten in de wijk. Dit leidde vaak tot hele gezellige momenten. Al deze werkzaamheden, klussen en leuke dingen kon jij doen, omdat jij de mens en het dier zo koestert. Je liet kennis en ervaring samenkomen en activeerde denkers en doeners. Eric Koenen schreef het boek 'Samen slim', waarin ook het Atrium in Brussel wordt genoemd. U kent het wel, die bollen, door hem beschreven als individuen in het collectief, verbonden om met elkaar iets goeds en moois te creëren, precies zoals jij dat ook vaak hebt gedaan. Jakobien, ik wil je met het aanbieden van het boek van Eric Koenen namens de raads- en commissieleden bedanken voor jouw hartelijkheid en constructieve momenten in de overleggen. En als je in je volgende carrière opnieuw een bestuurdersrol gaat vervullen, denk dan nog even aan de wijze woorden van Titus Plautus, die in de derde eeuw voor Christus leefde. 'Niemand weet in zijn eentje genoeg'.

Ja, dan gaan we over naar Robin. Mijnheer Paalvast. Beste Robin, eerst maar eens even de feiten. Ja, houdt u vast. Niet alleen chocola hoor, ook andere. Jij bent al jaren fan van D66. En dat kwam ook terug in de statistieken. Zo ben ik in de dossiers gedoken en zag tot mijn verbazing dat er alleen al in de periode 1 juni 2018 tot 1 juni 2022, afgelopen week, binnen jouw dossiers wel 60 amendementen en 66 moties zijn aangenomen. Maar als klap op de vuurpijl heb jij maar liefst 166, plus 2, afgelopen week, toezeggingen gedaan. Juist, gister inderdaad. En dan heb ik nog niet eens gekeken naar de bestuursperiode daarvoor, want dat laten we gaan. Want toen was je ook al wethouder, zoals we net gehoord hebben. Valt jou trouwens iets op aan deze getallen? Iets met een 6 inderdaad. Maar goed, wat mij nog meer is opgevallen. De portefeuilles Duurzaamheid en Kunst & Cultuur kregen veel aandacht. En dat is logisch, met een mondiale opdracht de CO₂-uitstoot terug te dringen. Je hebt je gericht op het verduurzamen van Zoetermeer. Met als gevolg een koploperspositie met het nul-op-de-meterproject in Palenstein. Een ingewikkeld traject, want met een primeur op dit gebied kwam je best eens voor ingewikkelde vraagstukken te staan. En je bent ambitieus en pakt lekker door. Dus ook andere wijken staan op het punt een verduurzaming te ondergaan, te starten met Meerzicht. Met Kunst & Cultuur had jij de sector, jezelf en Zoetermeer het doel gesteld om deze sector goed te verankeren in de stad. Een complete visie heeft de eindstreep gehaald en alles wat onder de noemer Kunst & Cultuur valt is daarin opgenomen. Maar het ging niet makkelijk en bleek een complexe materie. Alleen door een samenwerking tussen vele partners en de gemeente te faciliteren is er een mooie visie tot stand gekomen. En je had nog meer ambitie. Het wonen en werken in de stad Zoetermeer op zich. Met de portefeuilles Ruimtelijke Ordening, Stedelijke Ontwikkeling, Vastgoed, Vergunningen, Wonen en project Binnenstad had je alle dossiers in handen om vernieuwingen in de stad door te zetten. Met allerlei wensen van de inwoners en woningcorporaties en partners die daarbij kwamen kijken leidde dit ook wel eens tot complexe vraagstukken. Ook hier weer door vooral veel partijen met elkaar in verbinding te brengen zijn er mooie resultaten tot stand gekomen. Wat voor

mevrouw Groeneveld geldt, geldt ook voor jou. Ik mag gewoon eigenlijk Jakobien zeggen. Wat voor Jakobien geldt, geldt ook voor jou. 'Samen slim', de schrijver van dit boek, Eric Koenen, schreef: 'Door gebruik te maken van collectieve intelligentie, kun je complexe vraagstukken ontrafelen. 'Wijsheid ontstaat', zo zegt Koenen, 'door goede verbindingen en interactie met alles wat zich in de omgeving aandient'. Je hebt meer dan een goede poging gedaan hier invulling aan te geven. Dat blijkt uit alles. Beste Robin, om die reden wil ik je namens de leden van de raad en commissie ook dat boek overhandigen. Heel erg bedankt voor het besturen van de stad, en de vele antwoorden die jij hebt gegeven op de vragen van ons allemaal. En laat ik het ook maar gewoon zeggen. Ga zitten, ook erg bedankt voor de vele momenten dat jij chocolade hebt gedeeld, en zelf at. Of vrij naar Titus Plautus, niemand eet in zijn eentje genoeg.

Nou, Margreet, jij aan de beurt. Ik mis een stukje. Laat ik gewoon beginnen bij het begin. Dan nog mevrouw Van Driel. Beste Margreet, in het voorjaar van 2017 trad jij aan als wethouder. Jij stortte je in je dossiers en vond daar al snel je weg in. Na de verkiezingen in 2018 werd jij opnieuw wethouder. En hoe is het je vergaan? Eerst natuurlijk wat feiten. Alleen al in de periode van 1 juni 2018 tot 1 juni 2022 zijn er op jouw dossiers 14 amendementen en 18 moties aangenomen. Daarnaast heb jij 31 toezeggingen gedaan. Valt mee. Hiermee zijn heel wat raadsbesluiten genomen, die er gezamenlijk voor hebben gezorgd dat Zoetermeer iedere keer weer een beetje een betere stad werd. Met de portefeuilles Sociale Zaken, Inkomen en Participatie, Schuldhulpverlening, Arbeidsmarkt, valt het mij keer op keer op dat het jou alles aan gelegen is om de inwoners, hoe dan ook, optimaal te kunnen ondersteunen. Van schoolontbijt naar hondenuitlaatveld. Van de Buddy-app naar werkbedrijf De Binnenbaan. En het zal echt niet altijd makkelijk zijn geweest om in deze complexe en dynamische maatschappij iedereen tevreden te stellen. Maar jij legde verbindingen tussen de mensen, tussen vrijwilligers en partners, precies om wie het ging en daardoor kwam er draagvlak en slaagden er veel sociale projecten. Op het gebied van evenementen en Citymarketing heeft corona veel leed toegebracht. Twee jaar lang lagen alle activiteiten stil. Maar jij daarentegen zat niet stil. Samen met je collega-wethouders en burgemeester heb je hard gewerkt om alle door het rijk beschikbaar gestelde financiële steun bij diegenen te krijgen waarvan de onderneming schade door corona ondervond. Ondanks de steun was er toch sprake van verdwijnbanen. Jij pakte dit op met jouw team door te faciliteren in verschijnbanen. En zodra er weer sprake was van versoepeling ging jij weer in gesprek met de partners uit de evenementen- en citymarketingbranche. Er mocht weer gedanst worden in de stad. Wat waren we daar aan toe. Dan toch nog even aandacht die jij had voor het samenwerkingsverband in de Metropoolregio. Je hebt vanuit jouw rol een bijdrage geleverd aan de opzet van regionale campussen. Campussen waar onderwijs en het bedrijfsleven samenwerken aan innovatie en het nauwer verbinden van het onderwijs van de mbo en hbo samen met de arbeidsmarkt. Of om met andere woorden te spreken, door samen met de afzonderlijke deelnemers de verschillende concepten en percepties te bespreken en het vermogen te hebben om integratief te kunnen denken, zijn er verbindingen gelegd die gezamenlijk maken dat de campus een succes is geworden. Precies op deze manier legt Eric Koenen het ook in zijn boek uit: 'Samen slim om je visie te behalen'. Beste Margreet, ik wil ook jou, namens de leden van de raad en de commissie dat boek aanbieden. En heel erg bedankt voor het besturen van de stad. Bedankt voor de vele momenten dat jij tijdens de werkbezoeken met jouw hartelijkheid de harten van de inwoners stal. Maar ook voor de beantwoording van de vragen die raad en commissie steeds stelden. En als je nog ambitie hebt en je vindt weer een functie waarmee je de complexe dynamische maatschappij gaat dienen, denk dan steeds even terug aan de wijze woorden van Titus Plautus, derde eeuw voor Christus: 'Niemand weet in zijn eentje genoeg.' Dank je wel. Dank jullie allemaal wel.

De voorzitter: Ja, dank aan de plaatsvervangend voorzitter van de raad, Hanneke Wortel, voor deze mooie woorden ook. En ja, de vertrekkend wethouders hebben nog één keer nu de gelegenheid, daar wilden ze ook gebruik van maken, om het woord aan de raad te richten. Dus ik begin met mevrouw Groeneveld, Jakobien, jij mag als eerste het woord richten.

Mevrouw Groeneveld: Ja, ik ben geen wethouder meer hè. Mevrouw J.W. Groeneveld, burger.

De voorzitter: U heeft 5 minuten.

Mevrouw Groeneveld: Ambteloos, werkloos burger. Gelukkig kan ik bij de Binnenbaan terecht, heb ik net met Margreet afgesproken. Ik had natuurlijk een speech van drie kwartier voorbereid voor jullie, dat snap je, want we mogen niet geïnterrupteerd worden toch? En we hebben ook geen spreektijd gekregen, dus nou, ik zou zeggen, ga er maar eens even lekker voor zitten. Nee hoor, ik zal het kort

houden. Ik zat vandaag en van de week nog eens na te denken, en er waren ook een paar mooie artikelen in de media over, wat is nu eigenlijk het verschil, wat hebben stinkend rijken en straatarme mensen, wat hebben die nu eigenlijk met elkaar gemeen. En ik dacht ineens, ja eigenlijk is dat gewoon toeval. Natuurlijk speelt het mee of je hard werkt en is een goed arbeidsethos heel belangrijk om succes te hebben, maar waar je vandaan komt, waar je bent opgegroeid, wie je ouders waren, of je ouders boeken in hun kast hebben, dat zijn allemaal aanwijzingen die ervoor zorgen of jij succesvol gaat worden in je leven. En dat heb ik mij altijd heel erg gerealiseerd, zeker in de portefeuilles die ik had. Armoedebeleid, Jeugdzorg, dat waar je bedje staat, dat dat zo belangrijk is. En niet alleen maar in welke wijk of op welke plek, op welke school, maar ook de ouders die je hebt gehad, de broers en zussen die je hebt gehad. En daarin hebben wij als gemeente echt een grote taak. En zoals het ook al werd gememoreerd net in de speeches, ik ben uiteindelijk toen bij het schoolontbijt uitgekomen. Ik weet dat heel veel raadsleden tegen mij zeiden dat het eigenlijk een verantwoordelijkheid is van de ouders in de eerste plaats. Ja, uiteraard, daar is iedereen het helemaal over eens, maar als je ouders dat niet doen, dan is de gemeente vervolgens wel verantwoordelijk voor je schooluitval, voor je jeugdzorg, op langere termijn voor je uitkering, voor je om een baan te vinden. En uit alle onderzoeken is gebleken dat je met een volle maag meer leert. Dat is een van de dingen waarvoor ik heb gestreden en waar ik ontzettend trots op ben dat dat is gelukt in ieder geval als pilot. Daarnaast heb ik natuurlijk ook de portefeuilles Groen en Openbare Ruimte gehad die ik met ontzettend veel plezier heb gedaan. Ik heb geen bijen geteld, maar mijn dochter vroeg wel de hele dag maar aan me: 'heb je al bijen geteld?' Dus op de een of andere manier gaat dat gelijk door naar de volgende generatie. Tot slot wil ik graag iedereen heel erg bedanken. Als eerste natuurlijk mijn eigen fractie en de afdeling van GroenLinks voor het ongelofelijke vertrouwen om mij als eerste wethouder van GroenLinks in Zoetermeer voor te dragen. De rest van de gemeenteraad onwijs bedankt voor het niet indienen van een motie van wantrouwen de afgelopen vier jaar, echt super. Was ik elke week weer bang voor. Nee, maar echt. Je denkt dat het heel simpel is, maar het is echt klotsende oksels dit werk. Dus superblij dat ik het heb af mogen maken. Ik heb het met ontzettend veel plezier gedaan. Natuurlijk de griffie, alle mensen die ons ondersteunen, de bodes, alle mensen die het mogelijk maken. En tot slot, natuurlijk de ambtenaren, mijn ambtenaren, ik weet niet of ik dat nog zo mag zeggen. Ik noem ze ook wel eens mijn schatjes, gaat misschien wat ver, dat weet ik wel, maar zo voel ik dat nu eenmaal. Er zijn er nog een paar, er zitten daar nog een paar op de tribune, maar ze horen het vast, heel erg bedankt voor alles, zonder jullie was ik echt helemaal nergens geweest.

De voorzitter: Dank je wel voor de mooie woorden, Jakobien mag ik gewoon zeggen. Dat vind ik wel hier. Normaal is het mevrouw Groeneveld. Robin, de heer Paalvast staat op mijn ding, maar het is gewoon Robin. Het is na twaalfen.

De heer Paalvast: Goedendag. Goedemorgen kan ik volgens mij zeggen inmiddels. Ja, dan sta je hier, na acht jaar wethouderschap. Zo plots als het gekomen is dat je opeens de wethouder bent, ik kan me dat heel goed herinneren, acht jaar geleden, zo plots ben je ook gewoon weer wethouder af. En zo gaat ook de politiek, ik denk ook dat het goed is. Maar ook wel voor het nieuwe college, morgen ben je de wethouder. En er wordt van jou het een en ander verwacht. Ik weet toen nog wel, zat ik aan zo'n tafel, en toen had ik een overleg. Ik had geen idee wie intern en extern was, maar ze keken wel allemaal naar mij. Ga er aan staan. Succes wethouder. Het is heel bijzonder om wethouder te zijn. Het is een heel eervolle baan. De burgemeester zei dat ook. Het is ook wel een heel slopende baan. Want je staat wel dag en nacht aan en je bent natuurlijk uiteindelijk overal eindverantwoordelijk voor. Maar ik ben trots op wat ik de afgelopen jaren neer heb kunnen zetten. Mevrouw Wortel gaf dat ook al aan. De burgemeester gaf dat aan. Die acht jaar lijken heel lang, zijn eigenlijk voor een wethouder best wel kort. Als ik kijk naar de Visie Binnenstad waar we hebben gezegd dat we vooral voor kwaliteit gaan. Ik wil dat ook vooral benadrukken, ga voor kwaliteit. Cultuur, infrastructuur op orde, en nu samen met het culturele veld het cultureel vermogen versterken. Ik denk dat dat heel belangrijk is. En natuurlijk de energietransitie. Haalbaar en betaalbaar, want dat willen we met elkaar. En het nieuwe college, ja dat hoeft dat eigenlijk alleen nog maar uit te voeren. Maar zonder gekkigheid, dank aan u als gemeenteraad dat ik het vertrouwen heb gehad de afgelopen acht jaar. We hebben best wel wat dossiers gehad die ook gewoon best wel pittig waren, maar gelukkig hebben wij als raad een goede traditie van samenwerken en stellen we het belang van de stad voorop. En dat is enorm te waarderen. Heb ik dan niks op te merken over de bestuurscultuur? Ja, dat heb ik natuurlijk wel. Ik heb een aantal dingen, maar gezien de tijd zal ik er maar eentje noemen voorzitter. Wat mij betreft doet de raad zich nog wat tekort waar het gaat om de kaderstellende rol. De controlerende rol gaat hem heel erg goed af, maar ik wens u toe dat u nog meer op die kaderstellende rol gaat zitten. Dus wat we ook bij alle stukken die langskomen en zover ze niet langskomen, dien een initiatiefvoorstel in als u zegt dat u wat

wil veranderen aan de stad. En stel de principiële vraag, draagt dit voorstel echt bij aan de kwaliteitsverbetering voor de stad op de lange termijn? Laten we door die ogen naar raadsvoorstellen kijken en dan gaan we daarna wel kijken naar de details of die allemaal kloppen. Dat wens ik u nog zeker toe, zodat u ook als raad sterk in control staat, en als ik het debat vandaag heb mogen geloven, is die ruimte er ook, dus dat is heel erg mooi. Nogmaals erg tevreden hoe we samen hebben gewerkt. Ik hoop ook dat we dat met elkaar vasthouden, die goede bestuurscultuur. Ook dank, Jakobien zei het heel erg mooi, aan het ambtelijk apparaat. Ik zeg altijd, een wethouder doet niks, in die zin, we vergaderen heel veel, moeten allemaal besluiten nemen, maar het echte werk wordt gedaan door de ambtenaren. Dus daar heb ik echt grote waardering voor, want dat is echt niet altijd even makkelijk, om elke keer die politiek weer goed te moeten bedienen. Een wethouder die wat vraagt, en wat op stel en sprong gedaan moet worden, of de zoveelste variant voor een, ik zal niet noemen wat, die uitgewerkt moet worden. Daar rechts in de hoek begrijpen ze precies waar ik het over heb. Dank ook inderdaad voor de ambtelijke ondersteuning. Op de bestuursvleugel, is ook niet altijd even makkelijk. Maar inderdaad, zoals Jakobien het ook al zei, zonder die ambtelijke ondersteuning ben je als wethouder nergens. Het lijkt af en toe wel alsof wij alles weten, maar de echte kennis zit achter ons. Ook waardering voor de griffie. Die zien we natuurlijk wat minder, want achter de schermen wordt alles geregeld, maar ik krijg af en toe wel iets mee van hoe die afstemming dan gaat en dat alles dan toch net weer iets te laat wordt aangeleverd en toch weer even rechtgezet moet worden. Hoop werk. Dank daarvoor naamgenoot. Ik wens het nieuwe college heel veel succes. Ook veel nieuwe wethouders. Leuk, nieuwe ploeg, weer aan de slag gaan. Weer ontdekken hoe dat gaat. Bijzonder voor mevrouw Van der Meer, wethouder Van der Meer, ik moet even oefenen. Maar wat was het? 22 jaar raadslid en nu wethouder. Ik ben erg benieuwd over een paar jaar, als ik u weer spreek, hoe u dan ertegenaan kijkt aan de andere kant van de tafel. Want ik vond dat zelf wel heel opvallend dat als je eenmaal aan die andere kant van de tafel zit, is dat toch weer totaal anders. Terwijl je eigenlijk met dezelfde groep mensen zit. Heel erg leuk traject. Voordat ik afscheid ga nemen, heb ik nog een klein cadeautje voor u. Als het goed is staat-ie er nog. Nee, dat zou je wel verwachten eigenlijk. Past bij deze tijd van stijgende energieprijzen, een energiebespaarpakket. Een aantal van u heeft hem misschien al, maar degenen die hem nog niet hebben, of als u zegt, ik weet nog iemand die ik er blij mee kan maken, want nu met die stijgende energieprijzen, waar het uiteindelijk om gaat, is eerst energie besparen, daarna beter isoleren en dat laatste stukje met zonnepanelen opwekken. Dat is de volgorde. Voorzitter, ik vertrek, dank u wel en ik wens u heel veel succes.

De voorzitter: Nu heeft de voorzitter zo een energiebespaarpakket ineens gekregen. Wil je dat vastleggen? Ik heb ze hoor thuis. Wij gaan zorgen dat ze op de goede plek terechtkomen. Margreet, ga je gang.

Mevrouw Van Driel: Voorzitter, leden van de gemeenteraad. Wat mijn collega's wat korter deden, ik heb hem uitgeschreven en ik ga hem ook tot u spreken. Op 8 mei 2017, dus precies vijf jaar en een maand geleden trad ik aan in het toenmalige college van burgemeester en wethouders voor de Lijst Hilbrand Nawijn. Nog steeds ben ik Hilbrand Nawijn en Jan Nobel, hij zit daar, dankbaar voor de mooie kans om wethouder te worden in mijn stad. De stad waar ik op dat moment al ruim vijftig jaar woonde en bijna twintig jaar werkte als directeur van Floravontuur Promotie Zoetermeer. En tot op het laatst, vandaag nog, heb ik mij 100% ingezet om mede vanuit het perspectief van de LHN de stad zo goed mogelijk te dienen. Want wat een prachtige veelzijdige en ook veeleisende baan is dit in het openbaar bestuur. Voor mij persoonlijk de kroon op bijna 25 jaar werken voor onze stad, voor onze inwoners en ook onze ondernemers. En ik geef toe, ik heb destijds moeten wennen aan het werken in een politieke omgeving. Maar toen ik eenmaal de mores van de politiek een beetje in mijn vingers kreeg, ben ik de samenwerking en het debat met u, met de gemeenteraad, enorm gaan waarderen. Het is onmogelijk om in een paar minuten alles de revue te laten passeren, hoewel de plaatsvervangend voorzitter van de raad en ook de burgemeester, de voorzitter van de raad, dat heel goed hebben gedaan, maar ik stip er toch nog een paar aan. Want waar ik met veel voldoening bijvoorbeeld op terugkijk is het proces naar de oprichting van werk- en ontwikkelbedrijf De Binnenbaan. De gemeenschappelijke regeling van de Dienst Sociale Werkvoorziening moest worden opgeheven en ontbonden en dat was best een pittige taak na bijna zeventig jaar een GR te zijn geweest. Er moesten keuzes worden gemaakt en voorstellen worden gedaan voor een nieuwe organisatie. En de discussies en de debatten met u waren bijzonder constructief. Het welzijn van een groep kwetsbare inwoners stond voorop. U was kritisch, maar positief opbouwend, wat bijdroeg aan de kwaliteit van onze voorstellen en besluitvorming. En dank daarvoor. En ook het instellen van de klankbordgroep Zoetermeers werkbedrijf. Hij is al een keer genoemd, waarin commissieleden advies uitbrachten aan mij over de te volgen procedure, heeft ons daarbij echt geholpen. En ook dank ik in dit

verband de griffie die heel goed daarin met ons heeft meegedacht en ons geholpen heeft om dit proces goed met elkaar te doorlopen. En ik ben overtuigd dat De Binnenbaan, nadat ze succesvol van start zijn gegaan, veel voor inwoners en voor ondernemers in de Zoetermeerse regio zal en kan gaan betekenen. Wat me diep heeft geraakt zijn twee andere dossiers die ook bij u goed bekend zijn. De hele situatie rondom Tozo-toekenning, en de toeslagenaffaire. Deze dossiers hebben grote indruk op mij gemaakt. Voor maart 2020 hadden wij in Zoetermeer hooguit een paar ondernemers die aanklopten voor inkomensondersteunende maatregelen. En we hadden die taak dan ook uitbesteed aan Rotterdam. Na maart 2020 waren dat honderden ondernemers tegelijk. En Rotterdam zei: 'Wij kunnen het niet aan.' En wij hebben in Zoetermeer gezegd, we gaan dat doen. We gaan dat doen voor onze ondernemers. En met man en macht, met veel hulp vanuit de afdelingen, ook vanuit het UWV hebben we binnen een paar dagen een ondernemersloket ingesteld, waar onze ondernemers bij ons terecht konden. En dat heeft als gevolg gehad dat wij nu als gemeente veel dichter bij die ondernemers staan. Dat ze ons kennen. En dat ze weten dat ze ook bij ons terecht kunnen voor inkomensondersteunende maatregelen. En ik zou zeggen tegen u, koester dat contact. Bouw de relatie ook uit met die ondernemers, zorg ervoor dat u ze niet kwijtraakt, want de gevolgen van al die lockdowns zijn nog steeds zichtbaar en voelbaar. Het einde is nog niet in zicht. Belangrijk dus om samen te doen wat nodig is. De toeslagenaffaire sloopt wat stilletjes mijn portefeuille binnen, maar toen die er eenmaal was, kon ik er ook niet meer omheen. Ja, ik vind ook wel dat mensen hun eigen verantwoordelijkheid moeten nemen, en je kunt niet alles op de overheid afschuiven. Maar uit de vele gesprekken met gedupeerden die ik heb gevoerd, en wat ik las in de dossiers, waren dit inwoners die zonder dat ze er iets aan konden doen, de dupe waren geworden van verkeerde besluitvorming en aannames van de overheid. Een overheid die een andere kant op keek, toen deze inwoners aan de bel gingen trekken en ze ook al onterecht als fraudeur zijn gaan bestempelen. Ook wij als gemeente hebben deze inwoners in die tijd niet gehoord. En we hebben ze ook niet echt gezien. Het vertrouwen in de overheid en in ons als lokaal bestuur is mede daardoor danig beschadigd geraakt en het zal tijd, energie en ook verandering van werkwijze vragen om als lokale overheid dat vertrouwen terug te winnen. Dus doen wat je zegt en nakomen wat je afsprekt. Dit zijn dingen die mij hebben geraakt, en die in de afgelopen jaren een grote rol hebben gespeeld. Maar dan heb ik het nog niet eens over mijn geliefde grex'en, de grondexploitatie. Het grondbeleid, de evenementen, citymarketing, schuldhelpverlening, de ontwikkeling van Van der Valk, de woningbouwprojecten, en wijkgericht werken. En wat vond ik het heerlijk om met iedereen in gesprek te gaan in de stad en te praten over wat nodig is en wat mogelijk is. Mijn hart ligt nog steeds bij dit werk, maar ik laat het los want er staat een nieuw, fris college te trappelen om het stokje over te nemen. Ik heb het vorig jaar al gezegd. Ik ga geen derde collegeperiode eraan koppelen, aan dit wethouderschap en ik wil nog een keer de kans hebben om iets heel anders te gaan doen, waarbij maatschappelijk belang en betekenisvol werk vooropstaat voor mij. Ik heb dit werk alleen kunnen doen dankzij het team van geweldige collega's in mijn portefeuilles in de ambtelijke organisatie. En natuurlijk de collega's van de bestuursondersteuning die menig pittig klusje soms ad hoc, soms gewoon heel erg ingewikkeld, wisten te klaren. Ik heb met veel plezier met iedereen samengewerkt, en we hebben met elkaar mooie resultaten bereikt, op weg naar een vitaal, kansrijk en schulden- en zorgvrij Zoetermeer 2040. Dank daarvoor. Ik dank ook mijn collega-wethouders, onze gemeentesecretaris en natuurlijk ook de burgemeester. Het was een bijzondere rit de afgelopen collegeperiode, maar ik ben blij dat ik hem samen met jullie heb mogen maken. Samen hebben we verschil gemaakt door vanuit collegiaal bestuur met elkaar te werken. En ik heb genoten van humor, die ook in de moeilijke tijden met elkaar gedeeld werd. Dank daarvoor. En ook al wil hij niet dat ik hem noem, ik bedank de leukste en belangrijkste man in mijn leven, die mij in de afgelopen vijf jaar in alles heeft ondersteund, en het is niet mijn hond. En hij zal mij ook steunen in mijn volgende stap. Ik had dit niet zonder jou gekund, dank je wel Jacques. En ik dank u, gemeenteraad van Zoetermeer, u mag trots zijn op de besluiten die u de afgelopen vier jaar heeft genomen. En op het feit dat u ondanks de vele beperkingen in de COVID-periode in staat bent gebleven om zo goed uw rol te vervullen, zodat we van Zoetermeer de mooiste, leukste en meest vitale stad van Zuid-Holland gaan maken. Ik dank u voor uw vertrouwen en ook voor de vrijheid om fouten te maken, om daarvan te leren en om te kunnen verbeteren. Tot slot, toen ik net directeur Floravontuur was, kwam er een prachtig fotoboek uit: Zoetermeer, de gave stad. Ik mocht daar toen het voorwoord voor schrijven. Het boek is een staalkaart van vijftig jaar architectuur. Inmiddels bijna zeventig jaar architectuur, maar de afgelopen jaren hebben we hard gewerkt aan de citymarketing en de citybranding van onze stad. En ik ben blij te bemerken hoe ook de gemeenteraad de branding van 'Zoetermeer is de plek' heeft omarmd en gebruikt in haar uitingen en in haar bewoordingen. En daarom neem ik afscheid van u met het laatste pareltje dat recent is verschenen. Die kunnen we ook gaan uitdelen, het boekje: De leukste honderd dingen die je van Zoetermeer moet gaan weten. Waarvoor ik ook het voorwoord heb geschreven. Ik geef het u straks mee als leden van de

gemeenteraad. Er staan zes hele ambitieuze en enthousiaste bestuurders klaar om verder te gaan met alles wat ik gedaan heb, maar waar ik nu wel een punt achter plaats. Ik wens u, de gemeenteraad en het nieuwe college heel veel wijsheid toe en een succesvolle bestuursperiode waarin u met elkaar doet wat nodig is voor onze stad, onze ondernemers en onze inwoners. Dank u wel en het gaat u allemaal goed.

De voorzitter: Dank Margreet. Die gaan straks inderdaad denk ik allemaal naar alle raadsleden. Dank jullie wel. En ja, nu moet ik jullie verzoeken, het is altijd heel pijnlijk... Nee, zo hard ben ik nou ook weer niet. Enorm bedankt voor alles wat jullie gedaan hebben. Enorm applaus dames en heren voor deze drie geweldige wethouders. En ook voor de mooie woorden en als het goed is hoop ik dat jullie ook weer achterin plaats kunnen nemen. Gaan we nog een gezamenlijk fotomoment houden?

Ja dames en heren, ik realiseer mij natuurlijk ook dat het inmiddels al behoorlijk tijd is, maar we hebben nog wel een aantal dingen te gaan. En het eerste wat ik wil doen is het volgende. Want u weet bij de komst van een nieuw college leidt dat tot meer dan een wisseling van de wacht. Daar heb ik het zojuist ook al over gehad. Want er gaat natuurlijk ook, dat hebben we net met zijn allen, heeft u net besloten, maar uiteindelijk is dat ook gedaan, een uitgebreide op- en doorschuifoperatie binnen de gemeenteraad aan vooraf. En niet alleen hebben wij afscheid genomen van drie wethouders, ook hebben zes anderen, het is al gezegd nu, zitting genomen in het kersverse dagelijkse bestuur van deze stad. Per saldo komt dit erop neer dat we vier nieuwe raadsleden kunnen verwelkomen, en zij nemen de plaats in van vier van hun partijgenoten die de komende periode het ambt van wethouder gaan vervullen en feitelijk dus geen deel meer uitmaken van onze gemeenteraad. En u weet dat we een vertrek van raadsleden nooit zomaar laten passeren. Dat doen we doorgaans met woorden, een prachtige bos bloemen, een warme handdruk en een welgemeend applaus. Met uw welnemen wil ik hier in dit geval toch enigszins van gaan afwijken. De reden is dat mevrouw Ingeborg ter Laak en de heer Jan Iedema in het vorige college al wethouder waren en de draad gewoon weer oppakken. Ze hebben me nog gesmeekt in het college of ik daar langer bij stil wilde staan, maar dat doe ik niet. Tegelijkertijd is mevrouw Willeke Mertens pas onlangs tot raadslid benoemd. Het waren, zullen we maar zeggen, twee fantastische maanden. Maar zonder daarop ook maar iets te willen afdingen, is zo een korte raadsperiode voor een uitbundig uitzwaaien wel heel kort, dus daar laat ik het bij, sorry, voor jullie. Maar voor één gewezen raadslid wil ik echt een uitzondering maken. Dat is voor mevrouw Van der Meer, voor Marijke van der Meer. Marijke, mag ik jou vragen hier naartoe te komen? Ja, oh dit vindt ze leuk. Ja Marijke, dat gaat toch ook echt gebeuren. Je bent nu toegetreden, het is net al gezegd tot het college van burgemeesters en wethouders. Ik moet er ook nog aan wennen, wethouder Van der Meer. Daarmee zet je een streep onder een indrukwekkend lange periode als gemeenteraadslid. Het is net al gezegd, liefst tweeëntwintig jaar bekleedde je deze functie. Vanzelfsprekend wil ik daar wat langer bij stilstaan, waarbij ik wel een kanttekening wil maken. We weten hoezeer jij houdt van het debat en jij voor een interruptie meer of minder je hand niet omdraait. Maar als voorzitter van de raad heb ik bedacht dat je dit keer alleen mag luisteren. Dus hiermee, dames en heren, zouden we wel eens van een uniek moment getuige kunnen zijn, want jouw betrokkenheid bij de stad is zo groot, dat het niet vaak voorkomt dat jij je niet mengt in een debat, een uiteenzetting, een verklaring, noem maar op. Maar nee, geen interrupties dit keer. In woord en daad laat je al vanaf 31 januari 2000 zien hoezeer jij begaan bent met Zoetermeer. Dat begon overigens heel bescheiden. Jouw wortels liggen bij de VVD en voor deze fractie zou je op 25 april 2000 je maidenspeech houden. Zou houden, inderdaad. Ik zie je al knikken, dat weet je nog. Want de griffie heeft het teruggezocht. Je wilde het die dag hebben over tienercentrum Kids to Basic, herinner je je dat nog? Ja ik zie het. 'Voorzitter', sprak je echter op het moment suprême tot de toenmalige burgemeester Luigi van Leeuwen. 'In een pantomime tussen ons beiden hebben wij net bedacht dat dit voorstel beter een volgende keer aan de orde kan komen'. Een maand later is het opnieuw op de agenda gezet en deed je, vanzelfsprekend, alsnog je verhaal. Tot eind 2009 bleef je verbonden aan de VVD. Op 11 maart 2010 maakte je je rentree in onze gemeenteraad, toen voor Leefbaar Zoetermeer. Maar omdat deze fractie wilde laten zien dat ze niet was verbonden aan de vele andere Leefbaar-partijen in Nederland, is per 1 januari 2012 de naam veranderd in het inmiddels zo vertrouwd klinkende Zó! Zoetermeer. Nu ja, jij weet dit vanzelfsprekend veel beter dan ik en anders had je het wel opgezocht denk ik. Niet voor niets mocht jij je tot een uur of wat geleden de nestor van onze gemeenteraad noemen. Heel Zoetermeer kent jou, en jij kent heel Zoetermeer. Als boegbeeld van jouw partij heb jij je nooit de kaas van het brood laten eten. Je staat voor je zaak en je maakt van je hart nooit een moordkuil. Het controleren van de macht beschouw je als een van de belangrijkste taken van de gemeenteraad. Daarom hecht je bijvoorbeeld veel belang aan het werk van de Auditcommissie. En daarom heb je de, overigens zeer prijzenswaardige, reputatie een luis in de pels te zijn. Dat gaat zelfs zo ver, dat we er niet van moesten opkijken als je uiteindelijk in woede ontstak. 'Oei, dat komt nooit meer goed', dacht ik weleens. Maar dan, de volgende dag en dan

hoorden we je gelukkig weer bulderen van het lachen. En zo hoort het ook. Discussies kunnen nog zo hoog oplopen, ze moeten nooit persoonlijk bedoeld zijn. Ik hecht eraan om hierbij nog iets anders te benadrukken. Dat is dat je ook hebt laten zien dat een raadslid niet alleen die genoemde controlerende functie heeft, maar ook een eigen verantwoordelijkheid draagt en een rol van betekenis kan spelen in het te voeren beleid. Tal van onderwerpen zette jij op de agenda. Met jouw partij Zó! Zoetermeer kwam je ruim een jaar geleden met het initiatiefvoorstel voor de Stedenbouwkundige Buurtvisie. Dit beoogt bij projecten al vanaf het begin een uitgebreid overleg met betrokken bewoners tot stand te brengen. Ook veel andere moties en amendementen zette je op je naam, zoals de motie 'Implementeren advies Programmabegroting'. Dit plan was van voor mijn tijd, maar ik heb het opgezocht. Het richtte zich op het inzichtelijk en begrijpelijk maken van de begroting. Ook, het is al vaker genoemd vanavond, was je initiatiefneemster tot Raden in Verzet en werkte je samen met een paar andere raadsliden keihard in het actiecomité. Toegankelijkheid van de stad, het parkeerbeleid, het groen, jeugdzorg, oftewel het zorgbeleid in zijn volle breedte, hebben eveneens altijd op jouw aandacht kunnen rekenen. En hoe bijzonder is het dat jij in de loop der jaren voor menig stadsbestuurder die afscheid nam een gedicht hebt geschreven. Vele uren moet je er stevast mee in de weer zijn geweest, dat kan gewoon niet anders. Ik heb dat de laatste keer ook ervaren, ongelooflijk. Ik bedacht me hoe leuk het zou zijn om dit keer bij jou, op deze bijzondere avond, op een soortgelijke wijze te verrassen. Zo kwam ik op het volgende, dames en heren, daar komt-ie:

'Het verschil is nauwelijks te horen: 'Van der Meer' - 'Zoetermeer',

Het zijn bijna dezelfde woorden,

Toeval? Nee, dat kan haast niet,

Het komt omdat jij onze stad als de allermooiste ziet,

Daarom lijken jullie namen zo op elkaar,

En heb jij al zo lang stevast je woordje klaar.'

Nou, zo ver ben ik gekomen. En ik heb toch het idee, als ik dit gedaan heb, dat ik het dichten toch maar beter aan jou kan overlaten, dat is toch wel veel verstandiger. Voor zover je daar straks natuurlijk nog tijd voor hebt, want net als je collega-wethouders wacht ook jou een zware taak. We hebben er alle vertrouwen in, al is het alleen al omdat je de verantwoordelijkheid krijgt over een aantal onderwerpen en thema's die altijd al op jouw warme belangstelling hebben kunnen rekenen. Heel wat burgemeesters heb jij als raadslid meegemaakt. Ik vind het daarom leuk, of zeg maar gerust: een eer, dat ik degene mag zijn die jou bij je afscheid van de raad kan toespreken. En dat niet alleen. Vanwege jouw inzet voor onze stad mag ik je ook nog eens verrassen. Dat komt omdat al jouw inspanningen niet onopgemerkt zijn gebleven. Jou valt grote waardering ten deel. Op een wel heel bijzondere wijze is hier invulling aan gegeven. Want Marijke, het is mij een eer en een genoegen om te kunnen zeggen dat het Zijne Majesteit de Koning heeft behaagd om, op grond van jouw bijzondere verdiensten als gemeenteraadslid van onze stad gedurende vele jaren, jou, Maria Catharina van der Meer te benoemen tot Lid in de Orde van Oranje-Nassau. Ik ga je feliciteren met die onderscheiding en hem opspelden, en je krijgt een geweldig applaus. Dames en heren, ook daar kunt u mevrouw Van der Meer straks van harte mee feliciteren, en ik kan niet anders zeggen, dat zeg ik uit de grond van mijn hart, dat is ook echt zeer verdiend, met alles wat gedaan is. Mooi om dat zo te doen.

11. Afscheid commissieleden

De **voorzitter**: Dan kom ik bij het laatste agendapunt van vanavond en dat is het afscheid van de commissieleden. En ik blijf hier daar ook voor staan. Na zojuist een Koninklijke Onderscheiding te hebben uitgereikt, gaan we nu afscheid nemen van enkele personen die in de vorige bestuursperiode op misschien wel meerdere vlakken onderscheidend zijn geweest. Want, wat zijn de commissieleden in veel opzichten belangrijk voor het ondersteunen van de fracties. Door de inzet van de commissieleden zijn fracties in staat om op meer plekken te zijn, meer te horen en zich beter in het politieke werk vast te bijten. En ja, commissieleden zijn geen gekozen volksvertegenwoordigers, maar ze zijn binnen de Zoetermeerse politiek echt van meerwaarde. Al was het alleen al maar omdat diverse commissieleden later doorstromen als raadslid in het hoogste bestuursorgaan of op een andere manier maatschappelijk actief zijn en blijven in deze stad. Ik sta dan ook graag stil bij ieder van de commissieleden uit de vorige bestuursperiode die vandaag, na installatie van het college en diverse personele wisselingen, afscheid nemen. Ik wil kort tot u allen een persoonlijk woord richten. Dit ga ik doen op alfabetische volgorde. Mag ik de eerste vier commissieleden vragen naar voren te komen. Dat is mevrouw Alsalhawi, de heer Boin, de heer Hut en mevrouw Sahan.

Ik begin met mevrouw Alsalhawi, beste Sarah. U bent precies een jaar, twee maanden en vijf dagen commissielid geweest voor het CDA. En vandaag nemen wij helaas alweer afscheid van u. In de

commissie Samenleving voerde u het woord over armoede, schuldhulpverlening, inburgering en discriminatie. U was niet vaak aan het woord, maar als u het woord voerde, dan deed u dat kort en heel krachtig. Bijvoorbeeld toen er gesproken werd over de regiovisie Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang. U vroeg extra spreektijd aan, maar het lukte prima qua tijd. U wordt gezien als een sterke vrouw. In de fractie sprak u over alle onderwerpen mee en verwoordde de gedachten en gevoelens van de mensen in de stad. Ik heb begrepen dat u ook de sociale media goed bijhield, zowel om te weten wat er speelt, als om de CDA-Zoetermeer onderwerpen op de sociale media te zetten. De komende jaren gaat u uw baan en studie combineren. Hopelijk heeft u daarna weer tijd voor de politiek. Namens de raad hartelijk dank voor uw inzet. En u krijgt ook bloemen.

Dan kom ik bij u mijnheer Boin, beste Jan. Ik zeg het nu goed toch? U heeft al langer meegedraaid als commissielid voor de SP. In totaal ruim zes jaar. In die tijd bent u ook nog een halfjaar raadslid geweest. Dat was u tot aan de verkiezingen in 2018. In de raad hebben wij daarna afscheid van u genomen als raadslid, maar gelukkig keerde u vrijwel direct weer terug als commissielid. Wij kennen u als een zeer betrokken man bij zowel onze stad, als bij uw partij. U nam deel aan de vergaderingen van de commissie Samenleving. De directe relatie tussen beleid en de impact op de inwoners droeg u een warm hart toe en u bent duidelijk een mensenmens. Graag wil ik hier noemen dat, toen het ging over de bestuursoverdracht van de Stichting Stedelijk Voortgezet Onderwijs Zoetermeer naar het Lucas Onderwijs, u zich erg hebt ingezet voor de positie van de mavo. Helaas heeft u de laatste jaren te maken gekregen met meer fysieke problemen waardoor het voor u lastiger werd om commissievergaderingen bij te wonen. Wel bleef u zich inzetten voor onze stad en bent u daarnaast ook nog eens penningmeester voor de SP Zoetermeer. Ook na uw vertrek als commissielid blijft u achter de schermen nog steeds actief voor de fractie al zal dat minder zichtbaar zijn voor de inwoners van onze stad. Ik wens u daarbij veel succes toe. En u krijgt van mij ook mooie bloemen en een mooi applaus.

Dan ga ik over naar mijnheer Hut, beste Lennert. U bent heel wat jaren commissielid geweest, zeven jaar, acht maanden en tien dagen. Het is altijd weer mooi dat de griffie dit tot op de dag bijhoudt. U bent een idealistisch en praktisch persoon, met een sociaal hart en volgens uw fractievoorzitter is dat een heerlijke combinatie voor een politicus. U durft scherp uit de hoek te komen en bent tegelijk altijd vriendelijk. In de commissie Stad kwam u altijd erg kundig over. U begreep goed waar het om ging. U vond het nooit nodig om te spreken om maar te spreken. Het moest nuttig zijn en niet een opvulling van de spreektijd. Van uw fractie begreep ik dat u over elk onderwerp het woord kon voeren, maar dat u het toch wel het meest tot uw recht kwam als het over duurzaamheid ging. De afgelopen bestuursperiode bent u ook lid geweest van de werkgroep communicatie, waar zij op uw creatieve inbreng konden rekenen. Dank daarvoor. Nu zegt u het commissielidmaatschap even vaarwel. Gelukkig blijft u als fractieondersteuner betrokken bij uw partij. Ze willen uw expertise namelijk absoluut niet kwijt, zo heb ik mij laten vertellen. Ik wens u in elk geval namens de raad het allerbeste toe en wie weet zien wij u in de toekomst weer terug in deze raadzaal. Dank u wel.

Ja, mevrouw Jahan, beste Sabin. Ook u heeft zich afgelopen bestuursperiode actief ingezet als commissielid. Vorig jaar heeft u bovendien zelfs een paar maanden ervaren hoe het is om als raadslid in deze zaal te zitten. Toen verving u Vivianne van Yperen, die met zwangerschapsverlof was. Wij kennen u inmiddels als iemand met inhoudelijk sterke teksten. Hierin blonk u echt uit. Als commissielid heeft u voornamelijk oud-raadslid Jan Willem Schotel ondersteund als tweede groene VVD'er op duurzaamheid- en groendossiers. Daarnaast bent u in de fractie zeer actief geweest om politiek dicht bij onze inwoners te brengen door het initiëren en organiseren van bijvoorbeeld spreekuren. Ook achter de schermen van de fractie was u druk bezig. Niet alleen met de verkiezingscampagne, maar bijvoorbeeld ook met het organiseren van de fractiedag. En dan bent in de afgelopen periode ook nog eens moeder bent geworden van een tweede dochtertje. Daar komt heel wat organisatietalent bij kijken. Wat vast niet iedereen weet en mij is ingefluisterd, is dat u, om alle drukte te managen in het gezin, op het werk en voor de raad, u meestal op zondag een kookdag had en voor de hele week vooruit kookte. Dat lijkt mij heel bijzonder. Tja, of u dat nog steeds blijft doen, dat is natuurlijk de vraag nu er weer wat ruimte in uw agenda vrijkomt. Maar ook u wil ik hartelijk danken voor al uw inzet en wellicht zien wij u weer terug in de politiek. Applaus ook voor u.

En wil ik graag naar voren roepen de heer Massaar, de heer Meijer, de heer Al Moukhaibar en de heer Van Proosdij.

Mijnheer Massaar, daar begin ik mee, beste Olaf. In de bijna vier jaar dat u commissielid bent geweest, hebben wij u leren kennen als een rustige, jonge jongeman. U bent echt met recht een trotse

Zoetermeerder. Op de momenten dat u in de commissie Stad aan het woord was, deed u dat niet alleen vol enthousiasme, u straalde dat ook aan alle kanten uit. Heel mooi om te zien. Ik heb mij laten vertellen, dat u graag reist en een harde werker bent. U droomt van een groot en mooi Zoetermeer en hiervoor zoekt u onder andere inspiratie bij megasteden over de hele wereld, zoals Singapore, dat is een mooie vergelijking. Daar bent u ook zelf geweest begrijp ik. U strijdt voor een stad waarin dromen werkelijkheid moeten kunnen worden voor iedereen. En vooral geen achterkamertjespolitiek bedrijven, want daar heeft u een hekel aan. Voor nu nemen wij hier afscheid van u als commissielid. Maar gelukkig blijft u als secretaris van de LHN, waar u alles rondom de fractieagenda regelt, toch nauw betrokken bij de Zoetermeerse politiek. En blijf zeker uw dromen nastreven. Bedankt en u krijgt ook de bloemen.

Dan mijnheer Meijer, beste Harm. Een pittig debat in de commissie Samenleving ging u zeker niet uit de weg. Vaak bleef u op een onderwerp doorvragen. En dat deed u met veel kennis van zaken en van het politieke spel. Wie met u heeft vergaderd, heeft absoluut uw woorden 'governance' en 'integriteit' gehoord. Als commissielid heeft u zich erg ingezet voor de klankbordgroep Werkbedrijf de Binnenbaan. U kon zich daarnaast ook echt druk maken over de rapportage Sociaal Domein, want u vond dat de commissie en raadsleden sturing misten. En ook al bent u met pensioen, u was vaak te vinden bij bedrijven om sessies te beleggen. Daarnaast organiseerde u namens uw fractie themavonden. Bijvoorbeeld een over sociale inclusie bij Kentalis, om mensen met een voornamelijk auditieve beperking en werkgevers met elkaar te laten sparren over ondernemerschap. Bovendien bent een groot promotor en aanjager van fitheid onder senioren. U maakt graag reclame voor Walking Football, dat kan voor mij ook nog eens wat worden, en ook met de nieuwjaarsduik stond u vooraan. En last but not least gaat u met uw kinderen en kleinkinderen door weer en wind mee naar de sport, op vakantie of lekker fietsen en eten: 'een superopa'. Hartelijk dank voor alles en ook u krijgt de bloemen.

Ja, dan ga ik over naar de heer Al Moukhaibar, beste Ramie. Ik hoop toch echt dat ik uw naam net goed uitsprak, want elke voorzitter had daar geloof ik wel wat moeite mee om dat te doen. U bent geboren in Irak, en moest als 16-jarige samen met uw moeder, broer en zusjes zonder uw vader vluchten naar Nederland. Daardoor ontwikkelde u een groot verantwoordelijkheidsgevoel, omdat u voordat uw vader ook naar Nederland kon komen, als hoofd van het gezin optrad. Dat verantwoordelijkheidsgevoel kenmerkte u ook als ondernemer, u had voor corona een dansschool in Leiden, maar ook als commissielid. U zette zich in voor de thema's veiligheid, inburgering en het tegengaan van radicalisering. In het debat was u altijd kalm, maar wist wel heel duidelijk de standpunten van de fractie over te brengen. Daarnaast heeft u ook een meldpunt discriminatie opgezet. En begreep ik ook, u bracht in de fractie vaak lekkere hapjes mee. U begrijpt dat ze u straks zullen missen. Tijdens uw commissielidmaatschap bent u ook nog eens afgestudeerd in bestuurskunde en overheidsmanagement aan de Haagse Hogeschool, dat is zeker geen kinnesinne met een gezin met drie kinderen en een vrouw die ook ondernemster is. Nu stopt u na bijna vier jaar als commissielid. Gelukkig blijft u zich wel inzetten voor de Zoetermeerse politiek als voorzitter van de afdeling Zoetermeer van de PvdA. Ook u heel veel succes en bedankt voor de inzet.

Dan kom ik nu bij u mijnheer Van Proosdij, beste Fred. U zat bij de commissie Stad, waar u onder andere het woord voerde over de nieuwe woonlocaties en bestemmingsplannen. Eigenlijk over alles wat met wonen te maken heeft. Daarnaast zat u ook in de werkgroep communicatie. Daar heeft u zeker laten zien een uitstekende schrijver te zijn en een groot voorstander van heldere en duidelijke taal. Ook heeft u zich sterk gemaakt voor de schaduwnorm, die nu gehanteerd wordt en voor het Momentenbos. U bent geen man van grote woorden, wel denkt u vanuit het belang van de inwoners in de stad. En van daaruit of de gemeente haar werk goed doet. Zelf hoeft u niet zo nodig in de belangstelling te staan. Voor de fractie heeft u de perscontacten en persberichten verzorgd. En, ik zei het net al, elke moeilijke tekst weet u begrijpelijk te maken. U heeft enorm veel tijd gestoken als commissielid in het werk voor de raad. Elke week was u aanwezig bij de commissies en bij elke raad. Kortom, een man met hart voor de publieke zaak. Ook u hartelijk bedankt voor de inzet en we hopen u gauw weer terug te zien. Dank u wel.

Dames en heren, we zijn toe aan de laatste afscheidnemende commissieleden, maar dat ga ik niet doen voor ik u meld dat de heren Paul Frigge van GroenLinks en ook Fred Verhoeven van het CDA hebben aangegeven helaas niet aanwezig te kunnen zijn vanavond. Maar zij zullen wel morgen thuis die bos bloemen krijgen die net ook is uitgedeeld, maar die krijgen ze morgen dan thuis. Dan nodig ik nu graag uit om naar voren te komen de heer Van Rhijn, de heer Snels, mevrouw Van der Tol en de heer De Vogel.

Mijnheer van Rhijn, beste Hans. In de commissies Stad en Samenleving zat u duidelijk goed en diep in de materie. U wordt getypeerd als een gezellige man, met duidelijk oog voor het onderwerp. Wat voor onderwerp u ook van de fractie kreeg en wat ze u ook vroegen, u beet zich daarin vast. Alles werd door u opgezocht en uitgeplozen. U heeft zich als commissielid vooral hard gemaakt voor sportzaken. Een voorbeeld daarvan is de huisvesting voor Kai Sei en het clubgebouw voor FC Zoetermeer. Sport moet voor iedereen zijn en daar maakte u zich hard voor. Vandaag, na bijna vier jaar commissielid te zijn geweest, nemen wij ook van u afscheid. Het gaat u goed. Dank voor de inzet en we hopen u nog een keer terug te zien.

Dan ga ik over naar Vincent Snels. Beste heer Snels, beste Vincent. Wij hebben u vooral gezien in de commissie Samenleving. U richtte zich graag op het Sociaal Domein, maar was ook zeer betrokken bij Palenstein en de ontwikkeling van deze wijk. Wat we niet zien, zijn de dingen die u buiten, in uw buurt, doet. U maakt zich bijvoorbeeld hard voor een schone leefomgeving. Dat doet u niet alleen met woorden maar ook met daden, door zelf te gaan 'prikken'. Daarnaast bent u, als vrijwilliger, druk bezig geweest met het opzetten van de Ambachtsheerlijkheid, de wijktuin. Maar wat is dat nou precies met een rattenplaag in uw straat in Palenstein waar u last van heeft? Ik begreep dat u daar mee bezig bent en ik hoop oprecht voor u en alle andere bewoners dat dat snel is opgelost. Ik wens u veel succes toe en wil u ook enorm bedanken voor uw inzet.

Beste mevrouw Van der Tol, beste Marissa. Als Zoetermeer al politieke familiedynastieën kent, dan zijn de Van der Tolletjes er daar een van. Uw vader was jarenlang raadslid en fractievoorzitter voor GroenLinks, u was jarenlang commissielid voor de PvdA. Dat zal wel leuke discussies hebben opgeleverd thuis. In het debat liet u met passie van zich horen en kwam ook echt op voor de belangen van de Zoetermeesters die hulp nodig hadden. Wij zullen u vooral herinneren vanwege uw inzet voor cultuur, de rechten van mensen met een beperking en de fysieke en digitale toegankelijkheid van de stad die voortdurend onze aandacht verdient. Ook was u een betrokken lid van de werkgroep ICT. Door u zijn de ervaringstours er gekomen, waardoor mensen zonder beperking kunnen ervaren wat het is om in een rolstoel of scootmobiel te zitten. En, dat kan ik me ook nog herinneren, u schoot eigenhandig Sweet Lake Man af, een goedbedoelde stripfiguur in de gemeentelijke communicatie die u ongelooflijk betuttelend vond, want gehandicapten zijn niet zielig. En zo is het. U blijft zich sterk maken voor hun belangen, en wij wensen u daarbij heel veel succes. En dank u voor uw inzet.

Tot slot kom ik als laatste bij u mijnheer De Vogel, beste Cock. Vanaf het eerste uur van de PVV Zoetermeer heeft u zich voor deze partij ingezet. Eerst als penningmeester en deel uitmakend van de fractie, en daarna, gedurende anderhalf jaar, ook als commissielid. U staat voor openheid en duidelijkheid en bent duidelijk trots op Zoetermeer en Nederland. Als commissielid nam u deel aan de commissie Stad. Daar zette u zich in voor voldoende en betaalbare woningen in Zoetermeer. Daarbij bent u zich altijd heel bewust van de grote opgave waar we voor staan. U had altijd netjes en professioneel uw verhaal voorbereid, sprak kort en krachtig, maar stelde eigenlijk nooit vragen. Alhoewel u geen commissielid meer bent, blijft u wel deel van de fractie, waarin u meedenkt over verschillende onderwerpen en de fractie blijft ondersteunen als penningmeester. Dames en heren, graag een applaus en heel veel succes verder.

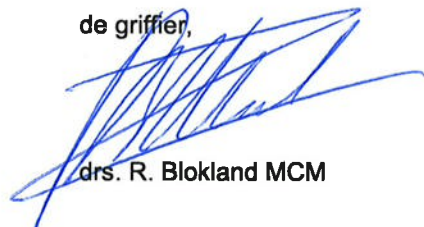
12. Sluiting

De **voorzitter**: Dames en heren, mag ik even. Want hiermee zijn wij aan het eind gekomen van mijn speeches in ieder geval, tenzij u er nog een paar wilt horen. Ja toch wel? Daar geloof ik niks van, want de bitterballen gaan niet goed. Dank u wel voor uw geduld, want het is inderdaad laat geworden. Het is ook een mooie vergadering geweest. Dank u allen voor uw aanwezigheid. Ik sluit deze vergadering. Dank u wel.

Sluiting om 00.55 uur

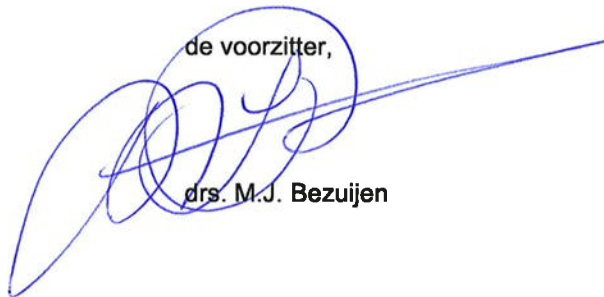
Vastgesteld in de openbare vergadering van 4 juli 2022,

de griffier,

A handwritten signature in blue ink, consisting of several overlapping loops and a long horizontal stroke extending to the right.

drs. R. Blokland MCM

de voorzitter,

A handwritten signature in blue ink, featuring a large, circular loop at the beginning, followed by several smaller loops and a long horizontal stroke extending to the right.

drs. M.J. Bezuijen